

Integrering gjennom organisert fysisk aktivitet: Hva sier unge gutter med flerkulturell bakgrunn?

**Kvalitativt intervjustudie basert på egne erfaringer fra unge gutter
med flerkulturell bakgrunn.**

Signe Elisabeth Morken

Masteroppgave i helsefag
Studieretning helsefremmende arbeid og helsepsykologi
HEMIL - senteret
Universitetet i Bergen
Vår 2013

FORORD

Gjennom to semestre har jeg fulgt den omfattende prosessen som ligger til grunn for å kunne gjennomføre kvalitativt forskningsstudie på masternivå. Dette har vært en spennende og givende prosess, men også krevende og utfordrende. Det har vært spesielt fascinerende å se oppgaven blomstre frem fra systematisk arbeid som bunner ut i intervjurundene med informantene ved fjorårets semesterstart. I den sammenheng ønskes det å rette en takk til informantene som stilte til intervju, og for at de bidro med et innholdsrikt, personlig og underholdende datamateriale. Informantene som deltok i denne studien, gjorde i utgangpunktet et interessant tema, til et enda mer engasjerende studie å få arbeide med.

For meg er det særs viktig å vise stor takknemlighet til de som har støttet meg hjemme. I den sammenheng er jeg takknemlig for at min lille gutt har vært så blid og lykkelig i sitt første leveår, og for at nettopp han har gitt meg motivasjon og pågangsmot til å fortsette. Tusen takk til min samboer som har vært en fantastisk far dette året, og som har vært forståelsesfull og tålmodig med meg gjennom alle følelsesmessige oppturer og nedturer som studieprosessen har medført.

Takk også til min medstudent og venninne, som har vært en viktig medspiller ved denne masterstudien. Det å ha skrevet om lignende emne, har bidratt til viktige refleksjoner og diskusjoner rundt tematikken.

Jeg vil også takke for at jeg har fått delta på samlinger i forbindelse med Aktiv Samanprosjektet, dette har gjort masterstudie levende og knyttet meg nærmere til studiens tematikk.

Den største takk av alle rundt denne masterstudien går til min fantastiske veileder, Torill Bull. Hun har hatt enorm betydning for meg, både som veileder og som medmenneske. Jeg beundrer hennes faglige kompetanse og er takknemlig for å ha fått delta i veiledningstimer som har bestått i høy grad av refleksjon, informasjon, inspirasjon og motivasjon. Mest av alt beundrer jeg hennes omsorgsfulle vesen, og for at hun har innsikt og viser innlevelse i hver enkelt persons situasjon. Takk for all veiledning, forståelse og oppmuntring underveis i prosessen fra begynnelse til slutt.

INNHALDSFORTEGNELSE

FORORD.....	1
SAMMENDRAG.....	5
1.0 INTRODUKSJON.....	7
1.1 Bakgrunn	7
1.2 Studiens formål	9
1.3 Begrepsavklaringer.....	10
2.0 TEORI OG EMPIRI	11
2.1 Aktiv Saman-prosjektet.....	11
2.2 Helsefremmende arbeid	12
2.1.1 Helsefremmende lokalsamfunn.....	15
2.2 Akkulturasjon	16
2.2.1 Akkulturasjonspsykologi.....	17
2.2.2 Akkulturasjonsstrategier	19
2.2.3 Tilpasning	21
2.3 Utviklingsøkologisk modell.....	22
2.3.1 Mikrosystem.....	24
2.3.2 Mesosystem	24
2.3.3 Eksosystem.....	24
2.3.4 Makrosystem.....	25
2.4 Empiriske funn	25
2.4.1 Helsesituasjon og helseutfordringer hos personer med flerkulturell bakgrunn i Norge	26
2.4.2 Helseutfordringer ved akkulturering for ungdom med flerkulturell bakgrunn i Norge	27
2.4.3 Ungdom med flerkulturell bakgrunns deltagelse i organisert fysisk aktivitet i Norge	29
2.4.4 Organisert aktivitet som integreringsarena for barn og unge med flerkulturell bakgrunn i Norge.....	30
2.5 Problemstilling	32
3.0 MATERIALE OG METODE.....	33
3.1 Metodevalg	33
3.1.1 Vitenskapsteoretisk sammenheng.....	34
3.1.2 Livsverden	34
3.1.3 Forskningsdesign	35

3.2 Datasamling.....	36
3.2.1 Utvalg	36
3.2.2 Rekruttering	37
3.2.3 Forskerens utgangspunkt.....	38
3.2.4 Intervjuguide	40
3.2.5 Gjennomførelse av intervju	41
3.2.6 Datamengde og databehandling.....	42
3.3 Analyse: Systematisk tekstkondensering (STC).....	42
3.3.1 Helhetsinntrykk og temaer	42
3.3.2 Finne og sortere meningsbærende enheter	43
3.3.3 Kondensering	44
3.3.4 Syntese: fra kondensering til beskrivelser og konsepter	44
3.3.5 Vurdering av fenomenologisk tilnærming i analysen	45
3.4 Kvalitetsvurdering	45
3.4.1 Reliabilitet	47
3.4.2 Validitet.....	47
3.4.2.1 Relevans	48
3.4.2.2 Overførbarhet	48
3.5 Etisk hensyn.....	49
4.0 RESULTATER	51
4.1 Forståelse av kultur.....	52
4.1.1 Flerkulturell- «international boy».....	52
4.1.2 Likheter og ulikheter- «jeg kan jo aldri bli helt norsk»	53
4.1.3 Utfordringer- «så mye å lære seg»	55
4.2 Aktivitetens betydning.....	58
4.2.1 Integrering- «den ultimate språkarena».....	58
4.2.2 Tilbud- «vær synlig»	59
4.2.3 Sosialt samvær- «det skal være gøy».....	61
4.2.4 Utfordringer- «i kampens hete»	62
4.3 Støttende faktorer	63
4.3.1 Familie og sosial status- «Få mennesker man møter er helt egenbygd»	63
4.3.2 Aktivitetsledere- «Treneren er ikke bare en trener».....	67
4.3.3 Lokalmiljø, skole og dagens samfunn- «Fotball i bingen og i gatene».....	69
4.4 Egenskaper hos deltagerne	70

4.4.1	Holdninger- «man må lære å ofre litt»	70
4.4.2	Humor- «mange bra vitser»	72
5.0	DISKUSJON	73
5.1	Sammenfattelse av funn	73
5.2	Resultatdiskusjon	73
5.2.1	Forståelse av kultur	73
5.2.1.1	Flerkulturell identitet	73
5.2.1.2	Er vi lik, eller er vi ulik?.....	74
5.2.1.3	Utfordringer ved å leve med to kulturer.....	75
5.2.2	Aktivitetens betydning	77
5.2.2.1	Integrering gjennom idrett.....	77
5.2.2.2	Aktivitetstilbud for ungdom med flerkulturell bakgrunn.....	78
5.2.2.3	Aktiviteten som sosialt og kjekt samlingspunkt.....	79
5.2.2.4	Utfordringen ved å ha flerkulturell bakgrunn i organisert aktivitet	80
5.2.3	Støttende faktorer	81
5.2.3.1	Sosial støtte.....	81
5.2.3.2	Foreldre og søsken	82
5.2.3.2	Trenerens rolle	84
5.2.3.3	Skolen og lærere	85
5.2.3.4	Lokalmiljøets betydning	86
5.2.4	Egenskaper hos deltagerne.....	87
5.2.4.1	Indre motivasjon	87
5.2.4.2	Egen innsats er eget ansvar	88
5.2.4.3	Humor som tilnærming til tematikken.....	89
5.3	Overordnet diskusjon.....	89
5.4	Begrensninger	90
6.0	KONKLUSJON.....	92
6.1	Anbefalinger til praksisfelt	92
6.2	Anbefalinger for videre forskning	93

REFERANSER

VEDLEGG

SAMMENDRAG

Bakgrunn: Et viktig samfunnsmål er at alle barn og unge skal ha like muligheter til deltagelse uansett bakgrunn. Dette kan medføre behov for å legge forholdene ekstra til rette for at utsatte grupper ikke opplever ekskludering eller diskriminering. Barn fra etniske minoriteter kan ha det spesielt vanskelig med lav deltagelse i samfunnet. Organisasjoner med fokus på idrett eller friluftsliv ansees å være gode arenaer for arbeidet med integrering av barn og unge med flerkulturell bakgrunn. Idretts- og friluftsansjoner gir potensiale for dobbel helseeffekt gjennom økt fysisk aktivitet og økt trivsel ved sosialt samvær. Ved deltagelse i slike organisasjoner kan ungdom med flerkulturell bakgrunn få kunnskap om demokrati, konflikthåndtering og lærdom om omsorg og hensyn, nytten av å følge regler og retningslinjer, samt utøve evne til å sette seg mål og ta avgjørelser.

Hensikt og problemstillinger: Mens det er mange holdepunkter for at integrering av barn og unge med flerkulturell bakgrunn kan forekomme gjennom deltagelse i organisert fysisk aktivitet, finnes det lite forskning rundt hva målgruppen selv mener om dette temaet. Studien tar sikte på å utforske hva unge gutter med flerkulturell bakgrunn anser som viktig for å fremme integrering, spesielt ut i fra deres erfaringer fra deltagelse i organisert fysisk aktivitet.

Materiale og metode: Studien er basert på intervjugjennomføringer med seks unge gutter med flerkulturell bakgrunn. Systematisk tekstkondensering er valgt som analyseform, og resultatene er drøftet opp mot tidligere forskning på feltet, akkulturasjonsteori, utviklingsøkologisk teori og har en helsefremmende tilnærming til tematikken.

De viktigste resultater: Informantene anser seg selv som vellykket integrert, og knytter dette til sin deltagelse i organisert fysisk aktivitet gjennom oppveksten. De viktigste fokusområdene resultatene viser til er behovet for kulturell forståelse, aktivitetens betydning, ulike støttende faktorer og personlige egenskaper hos deltagerne.

Nøkkelord: akkulturasjon, integrering, etnisitet, flerkulturell bakgrunn, deltakelse, organisert fysisk aktivitet, ungdom, idrett, helse.

ABSTRACT

Background: An important social objective is that all children should have equal opportunity to participate regardless of background. This may entail the need to facilitate things even more to ensure that vulnerable groups do not experience exclusion or discrimination. This is emphasized by the fact that children from ethnic minorities may have a particularly hard time with low participation in society. Organizations with a focus on sports and outdoor activities are considered to be excellent venues for work on the integration of children and young people from multicultural backgrounds. Sports and recreation organizations provide a potential dual effect on health through increased physical activity and increased satisfaction with social interaction. By participating in such organizations, youngsters from multicultural backgrounds gain knowledge about democracy, conflict management and lessons about caring and respect, the benefits of following the rules and guidelines, as well as exercise and the ability to set goals and make decisions.

Purpose and issues: While it is commonly accepted that integration of children and young people with multicultural backgrounds can occur through participation in organized physical activity, little research exists on how the target group views this topic. The study aims to explore what young boys with multicultural backgrounds consider important to promote integration, especially based on their experiences of participation in organized physical activity.

Materials and methods: The study is based on interviews with six young boys with multicultural backgrounds. Systematic text condensation has been the chosen form for analysis, and the results are compared to previous research in the field, acculturation theory, developing ecological theory and health promotion approach to the theme.

Main results: Interviewees consider themselves as successfully integrated and attribute this to their participation in organized physical activity during adolescence. The results from the main focus areas indicate the need for cultural understanding, the significance of the activity, various supportive factors and the personal characteristics of the participants.

Keywords: acculturation, integration, ethnic, multicultural background, participation, organized physical activity, youth, sports, health

1.0 INTRODUKSJON

1.1 Bakgrunn

Et av samfunnets viktigste ansvarsområder er å skape trygge, gode rammer for oppvekst og utvikling for barn og unge i Norge. Dagens samfunn blir kalt det flerkulturelle samfunnet på grunnlag av økt innvandring gjennom årene. Barn og unge i Norge i dag lever naturlig i en flerkulturell hverdag. Norsk ungdom er i dag mer tolerant til innvandrer-kulturen, og har stort sett en positiv innstilling til det flerkulturelle samspillet. Det påpekes at et samfunn som har en sammensetning av flere kulturer kan i større grad stå ovenfor ulike utfordringer, enn samfunn som består av færre kulturer. Et flerkulturelt samfunn må ha grunnverdier som bygger på toleranse og respekt mellom vertkultur og tilflyttede kulturer (Barne- og familiedepartementet, 2002).

Arbeidet med å skape like muligheter for alle barn og unge er høyt på prioriteringslisten innen norsk politikk. Myndighetene setter standard for hvilke holdninger og verdier som aksepteres i det norske samfunnet, når nye tankesett fra andre kulturer presenteres. I det norske samfunn skal alle barn og unge ha like muligheter når det kommer til utvikling, deltagelse og levestandard (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2012).

I Norge i dag lever de fleste barn og unge med minoritetsbakgrunn som norske barn. Likevel er det til bekymring at en mindre andel av barn og unge med minoritetsbakgrunn faller utenfor, og det fremheves at barn fra etniske minoriteter kan ha det spesielt vanskelig med deltagelsen i samfunnet. Barn og unge med etnisk minoritetsbakgrunn deltar i mindre grad i organiserte fritidstilbud enn etnisk norske barn (Barne- og familiedepartementet, 2002).

Omkring annethvert barn av første eller annengenerasjons innvandrere lever under varige lave inntektsforhold. Barn og unge bemerkes som spesielt utsatte for konsekvensene en slik ujevn fordeling av velferdsgoder kan forårsake. En av konsekvensene for barn som lever med varige lave inntektsforhold, er at de ikke blir gitt mulighet til å ta del i goder og gleder som kan virke selvsagt for de aller fleste. Økonomiske forhold kan hindre deltagelse i fritidsaktiviteter og skoleaktiviteter som resten av befolkningens barn og unge deltar i (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2012).

Et viktig samfunns mål er at alle barn og unge skal ha like muligheter til deltagelse uansett bakgrunn. Integrering og deltagelse sees i sterk sammenheng med språkkunnskaper og tilgang til utdanning og arbeid. Andelen barn og unge med etnisk minoritetsbakgrunn som faller utenfor, viser til at de deltar mindre grad i organiserte fritidstilbud og er ikke deltagere i utdanningssystemet. Det er viktig at hjelp og støtte prioriteres til barn og ungdom som lever under vanskelige forhold. Det kan være utfordrende for en del ungdom å finne balansen mellom ivaretagelse av egen kultur i møte med en ny kultur. Aktiviteter og fritidstilbud må i større grad være oppmerksom på at de unges kulturelle behov blir ivaretatt (Barne- og familiedepartementet, 2002).

Befolkningens helse og livstil er i endring og aktivitetsvaner beveger seg i en negativ retning. Barn og unge i dag er mer utsatt for risikoatferd, inaktivitet, dårlig kosthold og bruker i større grad tobakk og rusmidler. Da grunnlaget for fremtidig god helse relateres til barn- og ungdomstiden er det viktig å fremme god helse og livstil hos befolkningsgruppen. Fysisk aktivitet i barne- og ungdomstiden viser til god helsegevinst, og kan motvirke sykdom og plager i årenes forløp. Psykososiale utfordringer og psykosomatiske helseplager ansees å være problemområdet som er mest fremtredende hos barn og unge i dag. Dette styrker relevansen av organisert fysisk aktivitet som integreringsmetode for målgruppen via mulighetene til utvikling av god fysisk og psykisk helse. Det er et samfunnsansvar å legge til rette for at den yngste delen av befolkningen blir gitt mulighet til å drive med fysisk aktivitet (Kulturdepartementet, 2012).

Det påpekes at det trengs en holdningsendring i det norske samfunn som til i større grad å inkludere barn og unge med etnisk minoritetsbakgrunn i lokalmiljøene, frivillige organisasjoner og i det politiske arbeidet. Organisasjoner med fokus på idrett eller friluftsliv ansees som nevnt å være gode arenaer for arbeidet med integrering av barn og unge med flerkulturell bakgrunn. Arena for integrering av barn og unge med flerkulturell bakgrunn gjennom fysisk aktivitet kan inndeles i tre ulike kategorier: *Enkelttiltak*, *medlemsbasert aktivitet* og *treningsrekruttering* er kategorier som vil omfavne ulike faser av integreringsarbeidet. Hovedfokuset for integreringsarbeidet vil være medlemsbasert aktivitet, da det her foreligger gode arenaer for sosialt felleskap. Idretts- og friluftsansjoner gir potensiale for dobbel helseeffekt gjennom økt fysisk aktivitet og økt trivsel ved sosialt samvær. Ved deltagelse i slike organisasjoner kan ungdom få kunnskap om demokrati, konflikthåndtering og lærdom om omsorg og

hensyn, nytten av å følge regler og retningslinjer, samt utøve evne til å sette seg mål og ta avgjørelser (Barne- og familiedepartementet, 2002).

Det påpekes at storbyene i Norge står ovenfor utfordringer når det kommer til igangsettelse og vedlikehold av idrettsvirksomhet. Utfordringer som det vises til er tiltagende ubalanse mellom kommunene og idrettslagene når det kommer til evne og velvilje til å investere i idrettsanlegg, og statens muligheter til å følge dem opp. Det er i byområdene den største delen av barn og unge med innvandrerbakgrunn er representert, og behovet for integreringsarbeid er til stede (Kulturdepartementet, 2012).

Regjeringen søker etter kunnskap om holdninger og verdier blant barn og unge, samt hvordan endringer i samfunnet kan påvirke barn og unges livssituasjon. Det presiseres et behov for kunnskap om frivillige organisasjoners arbeid for barn og ungdom, og betydningen av deres arbeid for barn og unge som deltar. Det fremheves fra øvre myndigheters hold at forskning og forskningsrelatert virksomhet ansees som nødvendig for å bringe frem viktig kunnskap på området (Barne- og familiedepartementet, 2002).

Det etterspørres kunnskap som baseres på minoritetsetniske stemmer, med fokus på faktorer som er gjeldende for inkludering og ekskludering innenfor organisert aktivitet. Et slik minoritetsetnisk blikk må også belyse individuelle ressurser hos den enkelte. Forståelsen av integrering må sees i sammenheng med enkeltpersonens omgivende nettverk bestående av familie, venner, naboer og organisasjoner (Ødegaard, 2010).

Ungdom med flerkulturell bakgrunn har i denne studien fått mulighet til å beskrive sin personlige opplevelse av det å ha en flerkulturell bakgrunn, og det å skulle integrere seg i det norske samfunn. Deres opplevelser sees på i nær tilknytning til deres erfaring fra å ha en flerkulturell bakgrunn ved deltagelse i organisert fysisk aktivitet.

1.2 Studiens formål

Studien har som formål å belyse unge gutter med flerkulturell bakgrunns erfaringer, meninger og opplevelser i forhold til hva som kan fremme integrering av barn og unge med flerkulturell bakgrunn, med et spesielt fokus på mulig integrering gjennom deltagelse i organisert fysisk aktivitet. Et overordnet formål er å styrke kunnskapsbasen

angående faktorer som fremmer integrering av barn og unge med flerkulturell bakgrunn gjennom deltagelse i organisert fysisk aktivitet.

Resultatene av studien vil bli benyttet som et praksisnært kunnskapsbidrag til Hordaland Fylkeskommunes prosjekt '-Aktiv Saman', som beskrives i neste kapittel.

1.3 Begrepsavklaringer

Begrepet flerkulturell bakgrunn:

Flerkulturell beskriver mennesker som har bakgrunn fra flere nasjoner, for eksempel barn av innvandrere, eller flyktninger eller barn som har foreldre fra ulike land.

Begrepet brukes og forstås nok som regel med positivt fortegn (Barne-, likestilling- og inkluderingsdepartementet, 2013).

Begrepet integrering:

Integrering forutsetter at det legges til rette for at alle innbyggere i Norge behersker norsk, samt forstår og deltar i samfunnet på tvers av etniske skillelinjer (Barne-, likestilling- og inkluderingsdepartementet, 2013). Begrepet integrering beskrives nærmere i forbindelse med akkulturasjonsteori som omtales i neste kapittel.

Begrepet fysisk aktivitet:

Fysisk aktivitet er en kilde til helse og livskvalitet, og er nødvendig for normal vekst og utvikling hos barn og unge. Fysisk aktivitet som helsefremmende faktor er en "ferskvare" som må vedlikeholdes gjennom daglig bevegelse og aktiv bruk av kroppen. Grunnlaget for aktivitetsvaner, helse og førlighet gjennom hele livsløpet legges i barne- og ungdomsårene. Faglige anbefalinger for barn og unge er minst 1 time daglig fysisk aktivitet fra moderat til intensiv aktivitet. Regelmessig fysisk aktivitet gir dokumenterte positive helseeffekter fysisk, psykisk og sosialt, og reduserer sykkelighet og dødelighet generelt (Helse- og omsorgsdepartementet, 2013).

2.0 TEORI OG EMPIRI

I dette kapitlet gis først en kort presentasjon av Aktiv Saman-prosjektet. Deretter settes studien inn i en sammenheng av helsefremmende arbeid med en samfunnstilnærming til helse, også i forhold til Norges Folkehelselov av 2011, før akkulturasjonsteori og utviklingsøkologisk modell presenteres som teorigrunnlag for oppgaven. Tilslutt gjennomgås relevant empirisk materiale før oppgavens forskningsspørsmål presiseres.

2.1 Aktiv Saman-prosjektet

Studien har sitt utspring fra et samarbeid med Hordaland Fylkeskommune og deres prosjekt Aktiv Saman som har satt integrering av barn og unge med flerkulturell bakgrunn gjennom organisert fysisk aktivitet på agendaen. Folkehelsearbeid i prosjektet Aktiv Saman kan også kobles til Folkehelseloven, med dens målsetting om å tilrettelegge lokalbefolkningens mulighet til å kunne ta aktive og sunne valg, for på sikt kunne utjevne sosial ulikhet i helse (Hordaland Fylkeskommune, 2012).

Dette prosjektet er et samarbeid mellom Hordaland fylkeskommune, Bergen, Askøy, Fjell og Samnanger kommuner, samt flere interkommunale og frivillige aktører. Hovedmålet med Aktiv Saman er å få flere flerkulturelle barn og unge mer fysisk aktive hver dag. Samarbeidet omfatter kartlegging, nettverksbygging, kompetanseutvikling, informasjon og aktivisering for å oppnå hovedmålet. Prosjektet har fått midler fra Helsedirektoratet. Prosjektperioden for Aktiv Saman-prosjektet er 2012- 2017, dette for å kunne oppnå et langsiktig perspektiv (Hordaland Fylkeskommune, 2012).

Ett av flere delmål i prosjektet er at underveis må det anskaffes kunnskap på fagfeltet. Dette gjennom kartlegging av eksisterende kunnskap innad hos deltagende aktører, men også gjennom erfaringer fra tiltak og metoder som er tatt i bruk hos andre organisasjoner eller instanser utenfor prosjektet. Det er ønskelig at det gjennom perioden tilknyttes flere kommuner og organisasjoner til prosjektet. Et annet definert delmål er evaluering, både underveis og til slutt i prosjektet. Her ønskes det å ses nærmere på blant annet struktur og innhold med både kvantitativt og kvalitativt perspektiv. Evalueringen ønskes gjennomført i samarbeid med Høyskolen i Bergen og Universitet i Bergen. Denne studien er en del av planen for en slik evaluering, ved at erfaring fra ungdom med flerkulturell bakgrunn kan belyse etablerte planer og tiltak i

prosjektet. Oppgaven er ikke et klassisk evalueringsprosjekt, men snarere et kunnskapsbidrag inn mot et aspekt av betydning for Aktiv Saman (Hordaland Fylkeskommune, 2012).

2.2 Helsefremmende arbeid

Studien har en helsefremmende vinkling. Helsefremmende arbeid er kjennetegnet av at det skapes muligheter for at individer og samfunn får kontroll over faktorer som er bestemmende for hvor god helse man har, og dermed helsen sin (Wold & Samdal, 2012). Verdens helseorganisasjon (WHO) har et holistisk syn på helse, og definerer helse som «fullstendig fysisk, mentalt og sosialt velbefinnende» (Mæland, 2005, s. 25).

Livstil, miljø, sosial likhet og rettferdighet er eksempler på faktorer som er avgjørende for helsen (Green & Tones, 2010). Et sentralt aspekt i et helsefremmende arbeid er å identifisere og benytte positive, helsefremmende ressurser hos individ og samfunn. Dette er en forutsetning for å anerkjenne egen styrke, som kan brukes til å få kontroll over helsen (Morgan & Ziglio, 2007). Helsefremmende arbeid beskrives først og fremst som arbeidet med å styrke helsen i befolkningen. Arbeidet omhandler forståelsen av hvordan det er mulig å opprettholde positiv utvikling av helse og velvære på individplan, samfunnsplan og globalt plan. Helsefremmende arbeid ansees å være en moderne ideologi, og helsefremmende strategier for arbeidet med folkehelsen regnes som relativt nye. Folkehelsearbeidet frem til i dag har vært preget av en mer sykdomsforebyggende tilnærming. Det er hverken realistisk eller ønskelig at det helsefremmende arbeidet skal ta fullstendig overhånd for det sykdomsforebyggende arbeidet, men en jevnere balanse mellom de to tilnærmingene er formålstjenlig og de kan på positivt vis utfylle hverandre (Mæland, 2010).

I studiens sammenheng ansees det som nyttig å ha en elementær forståelse av grunnleggende begreper, handlinger og utvikling i det helsefremmende arbeidet. Grunnholdningen i helsefremmende arbeid er «empowerment» og innebærer at enkeltindividet, samt felleskapet, må bli gitt muligheten til å kunne påvirke og ha kontroll over de forhold som kan påvirke helsen. «Empowerment» kan oversettes med «det å vinne større makt og kontroll over» (Mæland, 2010, s. 75). WHO har hatt en avgjørende rolle i utviklingen av det helsefremmende arbeidet. WHO med et holistisk syn på helse, vedtok i 1978 Alma Ata Deklarasjonen, der det fastslås at

primærhelsetjeneste må identifiseres som viktigste virkemiddel for å oppnå «helse for alle» (Green & Tones, 2010). «Helse for alle» initiativet ble på verdensbasis en målsetting som skulle nåes innen år 2000. Da målsettingen ikke ble nådd, er nye målsettinger satt som er gjeldende frem til 2020. Det helsefremmende arbeidet sees i historisk sammenheng likevel ut til å ha sitt særlige utspring i Ottawacharteret som ble sammenfattet ved den første internasjonale helsefremmende WHO-konferansen i Ottawa i 1986. Ottawacharteret uttaler tydelig at hovedformålet med det helsefremmende arbeidet er å oppnå rettferdighet i helse ved at alle mennesker har muligheten til å nå deres maksimale helsemessige potensial (Samdal & Wold, 2012). I charteret defineres helsefremmende arbeid som:

Proessen som setter folk i stand til å få økt kontroll over og forbedre sin helse. For å nå frem til en tilstand av fullstendig fysisk, psykisk og sosialt velvære, må et individ eller en gruppe være i stand til å identifisere og virkeliggjøre sine forhåpninger, tilfredsstillere sine behov og endre eller mestre sitt eget miljø (Mæland, 2010, s. 73).

Et viktig bidrag til konferansen i Ottawa var at det ved anledningen var samlet mennesker fra hele verden, fra ulike profesjoner, for å gå sammen om et felles mål i helse. Dette innebar at det helsefremmende arbeidet ikke bare er forbeholdt helsetjenesten, men at alle sektorer i samfunnet måtte ta et felles ansvar for å oppnå rettferdighet i helse. Dette regnes å være av relevans for studiens betydning. Ottawacharteret tar for seg tre strategier for det helsefremmende arbeidet; politisk påvirkning (advocacy), samhandling og samarbeid (mediation), og mobilisering til at mennesker selv settes i stand til å ivareta egen helse (enabling). Politisk påvirkning som strategi, vil si politisk støtte til spesielle helsefremmende mål. Den andre strategien legger vekt på samhandling og samarbeid mellom sektorer med ulike profesjoner i samfunnet, for å fremme god helse i lokalsamfunnet og i samfunnet ellers. Den siste strategien er mobilisering til at mennesker selv kan settes i stand til å ivareta egen helse. Det går ut på å skape «empowerment» gjennom denne mobiliseringen og gjennom materielle ressurser, som for eksempel skole, familie, kirke, naboer. Strategiene vurderes å være passende for arbeid med barn og unge med flerkulturell bakgrunn (Donovan & Sletteland, 2012).

I tillegg til de tre vidspente strategiene i Ottawacharteret ble det også nedfelt fem viktige innsatsområder for det helsefremmende arbeidet; sunn offentlig helsepolitikk, støttende miljø, styrke (lokal)samfunnets handlinger, utvikle personlige ferdigheter og reorientere helsetjenesten. Ottawacharteret la til grunn for at mennesket selv måtte delta i ansvaret om egen helse, men at samfunnet måtte være ansvarlige for å legge til rette for at mennesket kunne gjøre nettopp dette. En slik holdning trekkes frem som vesentlig i studiens sammenheng. Det helsefremmende arbeidet anerkjenner at helse skapes og opprettholdes der menneskene lærer, jobber, leker og elsker. Videre gjennom årene ble det holdt flere helsefremmende konferanser i regi av WHO, blant annet i Sundsvall (1991), Jakarta (1997), Mexico City (2000), Bangkok (2005), Nairobi (2009) og sist i Rio de Janeiro (2011). Konferansene har videreutviklet arbeidet med strategiene, innsatsområdene og det overordnede felles helsefremmende målet- likhet i helse (Green & Tones, 2010). Ved den sist nevnte konferansen i Rio de Janeiro ble de fem viktige innsatsområdene i Ottawacharteret revitalisert i Rio-deklarasjonen, og revitaliseringen førte til fem mer konkrete målsettinger som; bedre styring av helse og utvikling, deltagelse i politiske bestemmelser og implementeringer, reorientere helsesektoren, styrke global styring og samarbeid, samt overvåke fremskritt og øke ansvarlighet. Målet med revitaliseringen var å fokusere på økt beslutsomhet rundt det felles globale målet om sosial likhet i helse (WHO, 2011).

Norges daværende helseminister deltok på konferansen i Rio, og underskrev på vegne av Norge at de revitaliserte innsatsområdene skulle implementeres i norsk helsepolitikk. Fokuset på sosial ulikhet i helse har vært et aktuelt tema i Norge, også før konferansen i Rio de Janeiro. Hovedmålsettingen er å redusere sosiale helseforskjeller, samt redusere forskjeller i helseatferd. Det poengteres at samfunnet er lagdelt og det settes ord på at det er et samfunnsansvar å arbeide mot den sosiale ulikheten i helse i Norge. Tidligere hadde det vært lite velvilje til å gjøre de store endringene, mens det nå er rettet større fokus på mer helhetlige og koordinerte strategier for å utjevne sosial ulikhet i helse. Fokuset i dag er i tråd med de revitaliserte innsatsområdene i Rio-deklarasjonen (Helse- og omsorgsdepartementet, 2011). Arbeidet med integrering av barn og unge med flerkulturell bakgrunn på kommune- og fylkesnivå gjennom prosjektet Aktiv Saman, er knyttet til arbeid på lokalt nivå og er i tråd med en helsefremmende tilnærming rundt tematikken.

2.1.1 Helsefremmende lokalsamfunn

Nærmiljøet og lokalsamfunnet settes som viktigste arena for helsefremmende arbeid i fremtiden, og vil i forhold til studien sees i sammenheng med arbeidet for å fremme integrering av barn og unge med flerkulturell bakgrunn på det lokale plan. Arbeidet skal i stor grad foregå på kommunenivå, som nevnt ved Aktiv Saman-prosjektet, gjennom samarbeid og samhandling. Helt fra konferansen i Ottawa i 1986 har dette vært et innsatsområde for det helsefremmende arbeidet. Samarbeid og samhandling forankres i Norges nye Folkehelselov fra 2011, som uttrykker det slik:

Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen. Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Kommunen skal medvirke til at helsemessige hensyn blir ivaretatt av andre myndigheter og virksomheter. Medvirkning skal skje blant annet gjennom råd, uttalelser, samarbeid og deltagelse i planlegging. Kommunen skal legge til rette for samarbeid med frivillig sektor (Folkehelseloven, 2011, § 4).

Fokuset er sterkt rettet mot en helsefremmende tilnærming, fremfor en mer sykdomsforebyggende tilnærming som var mer gjeldene frem til Folkehelseloven trådte i kraft. Kommunen må legge opp til å skape et støttende miljø som er et annet innsatsområde i Ottawacharteret. Ved å skape trygge, stimulerende og trivelige miljøer, skapes et inkluderende miljø hvor alle mennesker, uavhengig av alder, etnisitet, kjønn eller sosial krets er delaktige. Samarbeid med frivillige organisasjoner trekkes frem i beskrivelsen av hvordan skape et støttende miljø. Frivillig sektor og frivillige organisasjoner har lenge tatt mye av ansvaret for ivaretagelse av utsatte grupper i Norge og har i lang tid lagt til rette for gode helse- og miljøtiltak (Donovan & Sletteland, 2012).

Gjennom samhandling og samarbeid styrkes altså lokalsamfunnet, som også er et av punktene satt som viktig innsatsområde i Ottawacharteret. Kollektiv samhandling er med på å styrke lokalsamfunnet, som igjen ligger til grunn for at det skapes god helse i lokalbefolkningen. Folkehelsen i lokalsamfunnene kan fremmes ved lokal utvikling og

planlegging, forvaltning og tjenesteutvikling. Kommunene har dermed større påvirkningskraft til å beskytte lokalbefolkningen mot faktorer som har negative konsekvenser for helsen, samt opprettholde arbeidet mot å utjevne sosiale helseforskjeller (Donovan & Sletteland, 2012). Fremgangsmåte kan forklares som følgende, og omfatter tiltak i forhold til

oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk. Kommunen skal gi informasjon, råd og veiledning om hva den enkelte selv og befolkningen kan gjøre for å fremme helse og forebygge sykdom (Folkehelseloven, 2011, § 7).

2.2 Akkulturasjon

Integrering inngår i begrepet akkulturasjon og er i studiens sammenheng et begrep det er nødvendig å klargjøre nærmere. Med begrepet akkulturasjon forstås de fenomener som inntreffer når en gruppe av individer med ulike kulturer kontinuerlig kommer i direkte kontakt med påfølgende forandringer i deres opprinnelige kultur (Herskovits, 1936, s. 149 i Berry, 1997). Begrepet har også blitt forklart ved kulturforandringer som er initiert av sammenslåing av to eller flere autonome kulturer. Akkulturasjon kan sees på som en konsekvens av kulturell overføring. Det er ulike måter akkulturasjon oppstår. Opprinnelig kultur kan avledes av ikke-kulturelle årsaker som for eksempel økologiske eller demografiske forandringer i vertkulturen. Akkulturasjonsprosessen kan forsinkes ved interne justeringer, ved aksept for fremmede trekk eller mønster i vertkulturen, eller det kan forekomme en reaktiv tilpasning av tradisjonelle livsvaner (Social Science Research Council, 1954 s. 974 i Berry, Dasen, Poortinga & Segall, 2002). Ved første utsagn (som hos Herskovits, 1936) sees akkulturasjon på som ett perspektiv, hvor kulturell forandring forekommer. Andre utsagn viser til at kulturell forandring kan oppstå indirekte, uten direkte kulturell påvirkning, eller ved at forandringen forekommer ved intern tilpasning, og sist ved tilpasning av livstil til omgivelsene (Berry, Dasen, Poortinga & Segall, 2002).

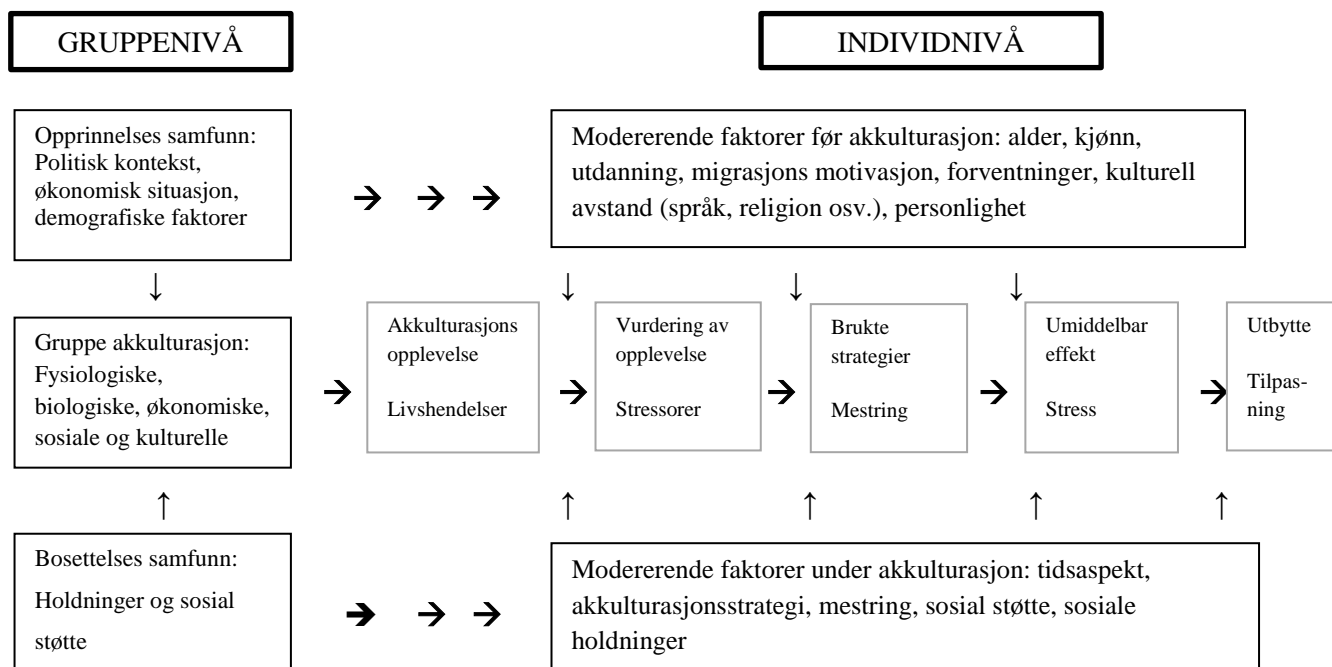
Et flerkulturelt samfunn betegnes ved at mennesker med ulik kulturell bakgrunn lever sammen i mangfoldig felleskap. Flerkulturelle grupperinger har fått ulike benevelser

som etniske grupper, minoritetsgrupper eller innvandrergupper. Det må fremheves at det er ulike årsaker til at ungdom med flerkulturell bakgrunn gjennomgår ulik akkulturasjonsprosess i vertkulturen. Det kan gjelde ved frivillig ankomst som ved innvandring, det kan være nasjonale minoritetsgrupper som lever i vertkulturen eller mennesker med ulik kulturell bakgrunn som oppholder seg i vertkulturen midlertidig, som for eksempel internasjonale studenter, asylsøkere eller gjestearbeidere. Grad av akkulturasjon vil være avhengig av årsak og motivasjon for opphold i vertkulturen. For å få bedre forståelse av akkulturasjonsprosessen vil det bli sett nærmere på akkulturasjonspsykologi i neste punkt (Berry, 1997).

2.2.1 Akkulturasjonspsykologi

Psykologisk akkulturasjon refererer til de forandringer mennesket opplever som et resultat av møte med andre kulturer, og som et resultat av deltagelse i akkulturasjonsprosessen som individets kultur gjennomgår. Det forekommer et skille mellom akkulturasjon på individnivå og på gruppenivå. På gruppenivå vises det for eksempel til politiske, økonomiske, sosiale og strukturelle forhold, mens det på individnivå vises til fenomener som omhandler identitet, verdier og holdninger. Det er nødvendig å se på sammenhengen mellom gruppenivå og individnivå for å kunne forstå det psykologiske utfallet hos ungdom med flerkulturell bakgrunn (Berry, Dasen, Poortinga & Segall, 2002).

Det fremheves at det tidligere har vært tenkt at akkulturasjon uunngåelig bringer med seg sosiale og psykologiske problemer, mens det nå i senere tid tenkes at psykologiske forandringer er håndterbare. Stress forårsaket av akkulturasjonsprosessen kan forekomme hos ungdom med flerkulturell bakgrunn dersom det oppstår kulturell konflikt hos ungdommene. Det kan bli ansett som vanlig at ungdom med flerkulturell bakgrunn opplever moderate problemer underveis i akkulturasjonsprosessen, som igjen kan forårsake psykosomatiske problemstillinger. Dersom akkulturasjonsprosessen blir uhåndterbar, fordi den enten får for fort eller det ikke oppleves mestring underveis, kan psykopatologi oppstå. Det gjøres oppmerksom på at det er nødvendig i studier vedrørende akkulturasjonspsykologi å fokusere på flere nøkkelvariabler for mennesker som gjennomgår en akkulturasjonsprosess (Berry, 1997).

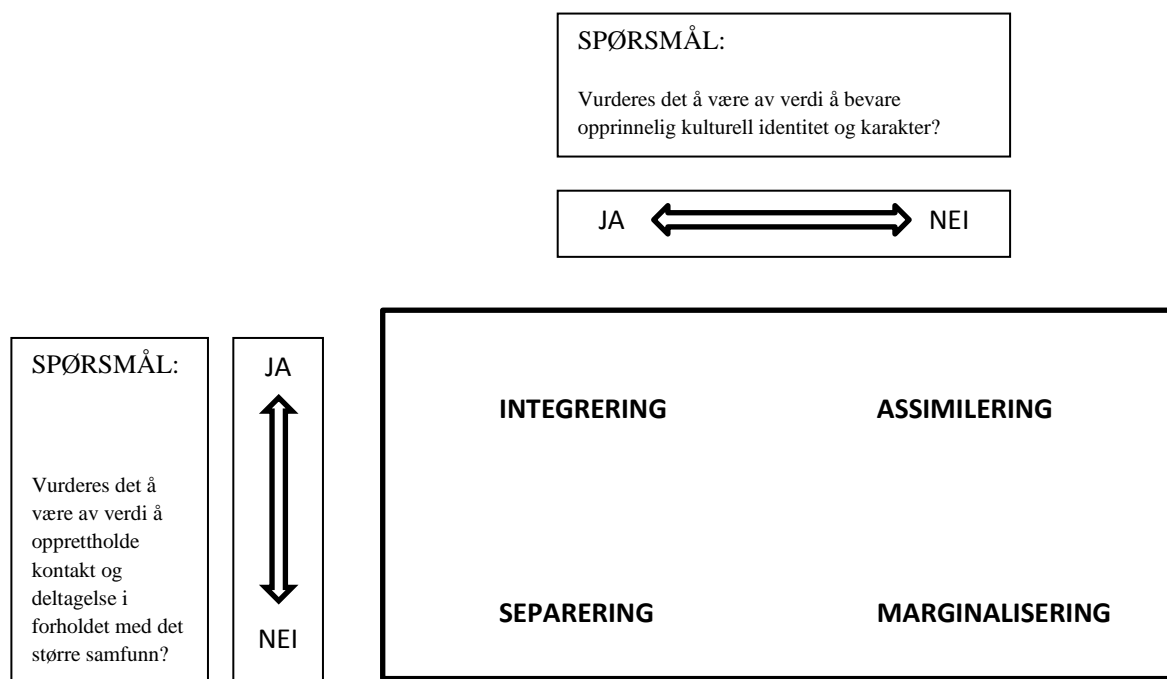
Fig 1. Rammeverk for akkulturasjonsforskning/A Framework for acculturation research (Berry, 1997, oversatt av forfatteren)

Som figuren ovenfor viser til er det særlig fem ulike variabler som trekkes frem i arbeidet med akkulturasjonspsykologi. I arbeid med ungdom med flerkulturell bakgrunn kan første ledd («livshendelser») sees som ungdommenes akkulturasjonsopplevelse i sammenheng med aktuelle livshendelser. Ungdommene klarer her å se utfordringene ved akkulturasjon, og forstår at det ikke er en enkel vei til løsningen av eventuelle problemer. I neste ledd («stressorer») ansees det å være lite poeng i håndtere akkulturasjonsproblematikk, dersom akkulturasjonen i seg selv er blitt for overveldende for ungdommene. Vurdering av sin egen akkulturasjon kan bli ukontrollerbar og stressfaktorer i den sammenheng kan ikke overvinnes. I tredje ledd («mestring») kan ungdommene prøve å ta fatt på problemstillingene og ta i bruk en av de fire strategiene; integrering, assimilering, separering eller marginalisering. De fire strategiene som kan bli tatt i bruk vil beskrives nærmere under neste punkt. Ved å ha valgt en strategi vil ungdommene oppleve en følelse av mestring, da veien videre i akkulturasjonsprosessen er satt. Utfallet av valget som blir foretatt i denne fasen, vil

være påvirket av vertsnasjonens møte med akkulturasjonsstrategien, og ungdommenes evne til å takle en slik atferdsendring. Det fjerde aspektet ved psykologisk akkulturasjon er nettopp den umiddelbare reaksjonen ved en endring i adferd, som innbefatter både fysiologiske og emosjonelle reaksjoner («stress»). Dersom forandringen forekommer uten videre problemer vil stress oppleves som minimalt. Dersom større problemer oppstår, men ungdommene opplever mestring til tross, vil også stressnivået være lavt. Dersom akkulturasjonsproblemer vokser seg store og stressfaktorene ikke overvinnes vil stressnivået være høyt. Dette kan resultere i personlig krise og psykopatologi. Til sist av de fem stadiene ved psykologisk akkulturasjon sees det på langtids utbytte av akkulturasjonsprosessen, som er avhengig av ungdommenes tilpasningsevne. «Tilpasning» som utbytte kan variere fra dårlig tilpasset til svært godt tilpasset. Ungdommenes tilpasning vil være avgjørende for om de vil klare å leve i sine nye kulturelle omgivelser eller ikke. Faktorer før og under akkulturasjonsprosessen hos og rundt ungdommene kan spille inn på utfallet av selve akkulturasjonen (Berry, 1997).

2.2.2 Akkulturasjonsstrategier

I flerkulturelle samfunn må de ulike kulturene forholde seg til hvordan akkulturerere. Akkulturasjonsstrategi innbefatter to grunnleggende spørsmål, i hvilken grad ønskes det å vedlikeholde egen opprinnelig kultur, og i hvilken grad ønskes det deltagelse og kontakt med vertkulturen. Ved spørsmål om det vurderes av verdi å bevare ens kulturelle identitet og karakter kan svaralternativene ja og nei forekomme. Ved spørsmål om det vurderes av verdi å opprettholde kontakt og deltagelse i forholdet med vertkulturen kan også svaralternativene ja og nei forekomme. Ut i fra disse fire svaralternativene kan det defineres fire akkulturasjonsstrategier; assimilering, separering, integrering og marginalisering. Kommende figur illustrerer de fire akkulturasjonsstrategiene, med påfølgende forklaringer av hva begrepene innebærer (Berry, 1997).

Fig.2 Akkultureringsstrategier/Acculturation strategies (Berry, 1997, oversatt av forfatteren)

Når vedkommende ikke ønsker å bevare sin egen kulturelle identitet, men tar i mot vertskulturens kultur gjennom kontakt og deltagelse kalles det *assimilering*. Dette er i motsetning til *separering*, hvor personer kun ønsker å ivareta opprinnelig kultur og ikke ønsker å ta imot kulturen som tilhører det større samfunnet de nå lever i (denne form for akkulturasjon kalles også *segregering*, dersom det ikke er selvvalgt, men pålagt i form av restriksjoner og begrensninger i vertsamfunnet). *Marginalisering* er en akkulturasjonsstrategi som hverken opprettholder opprinnelig kultur eller tar i mot en ny kultur. Årsak til dette kan være diskriminering eller at man blir utsatt for en ekskluderingspraksis, som for eksempel papirløse mennesker (Berry, 1997). Den siste akkulturasjonsstrategien er *integrering* og kan fritt velges dersom vertskulturen er åpen og inkluderende ovenfor et flerkulturelt mangfold (Berry, 1991 i Berry, 1997). Integrering forekommer når kulturell integritet bevares samtidig som det søkes til samfunnsdeltagelse og et større sosialt nettverk innen vertskulturen. For at vellykket integrering skal oppnås, må det flerkulturelle samfunnet ha respekt for ulike kulturers verdigrunnlag og tradisjoner, samtidig som at enkeltindividene må ha evne til å tilpasse

seg de normer og regler som er fastsatt hos vertsnasjonen. Tilpasning vil omtales nærmere i kommende avsnitt (Berry, 1997).

Det påpekes at akkulturasjonsstrategier oftest er utforsket i forhold til voksne med flerkulturell bakgrunn. Informasjon som omhandler voksne og akkulturasjon, blir i flere tilfeller overført til ungdom med flerkulturell bakgrunn, og gyldigheten av en slik overføring knyttes det usikkerhet til. Det rettes også oppmerksomhet mot at strategiene er også oftest sett i bruk i heterogene samfunn, framfor i et homogent samfunn som Norge (Sam, 1994).

2.2.3 Tilpasning

Tilpasning referer til relativt stabile forandringer som finner sted hos individet eller hos større grupper av individer, grunnet respons på ytre krav. Når det kommer til akkulturering kan ungdom med flerkulturell bakgrunns evne til å tilpasse seg sin nye tilværelse i vertskulturen rangeres fra svært godt tilpasset til svært dårlig tilpasset. Tilpasning i sammenheng med akkulturering vil altså ikke nødvendigvis være en indikasjon på at ungdom med flerkulturell bakgrunn har tilpasset seg til å bli mer lik miljøet rundt dem, det kan like godt forekomme at ungdommene har tilpasset seg sin situasjon ved å vise motstand til involvering, eller ved å trekke seg fullstendig unna fra omgivelsene (Berry & Sam, 2006).

Det skilles mellom psykologisk tilpasning og sosiokulturell tilpasning, i hovedsak på grunn av at det er forskjellige faktorer som predikerer tilpasningsmulighetene, også på det grunnlag at ulike metoder og ulik kontekst blir brukt ved analyser. Psykologisk tilpasning viser til interne psykologiske utfall som tydelig følelse av personlig og kulturell identitet, god mental helse og opplevelse av tilfredsstillende livssituasjon i nye kulturelle omgivelser. Sosiokulturell tilpasning vil si eksterne psykologiske utfall som knyttes til de nye kulturelle omgivelsene, det vil si familie, skole og eventuelt arbeid. Betydningen av omgivelsene rundt ungdommene vil beskrives nærmere i de kommende kapitler (Berry, 1997). Faktorer som predikerer god psykologisk tilpasning er personlige variabler, livshendelser og sosial støtte, mens faktorer som predikerer god sosiokulturell tilpasning er kulturell kunnskap, grad av kontakt med andre og positive holdninger til

omgivelsene. Begge aspektene av tilpasning ansees å være mest vellykket ved valg av integrering som akkulturasjonsstrategi (Berry, Dasen, Poortinga & Segall, 2002).

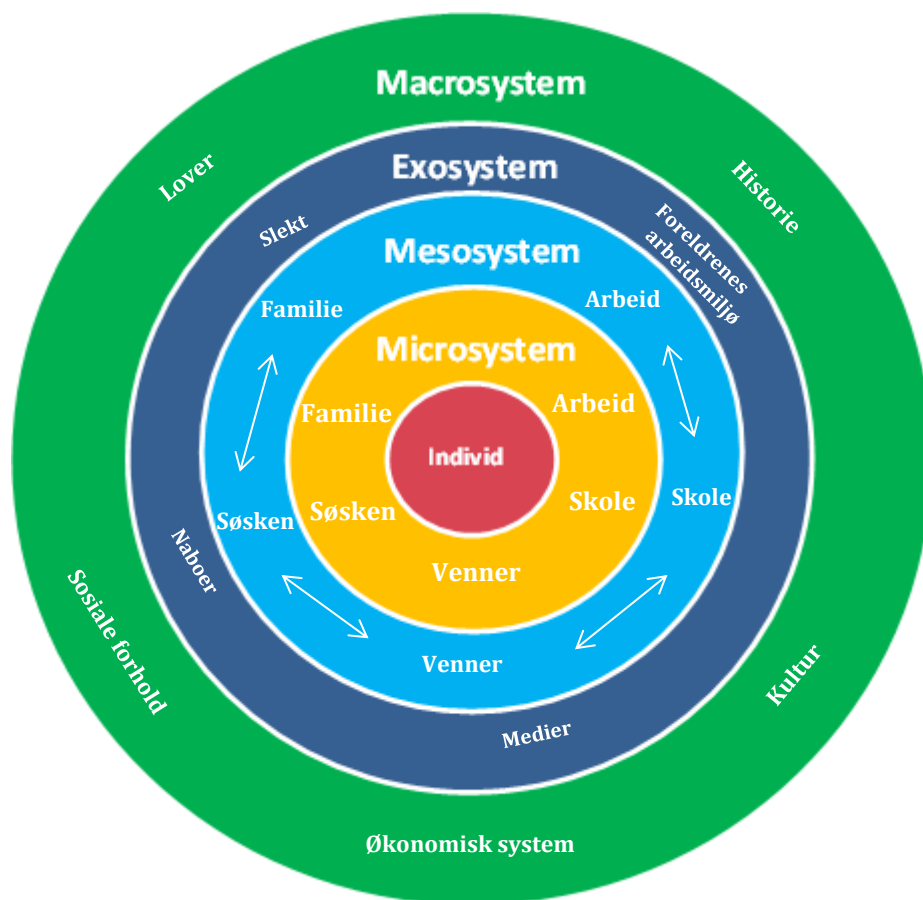
2.3 Utviklingsøkologisk modell

Sosioøkologiske modeller tar utgangspunkt i samspillet mellom individet og omgivelsene, og er velbrukte modeller i beskrivelsen av helsefremmende arbeid. Slike sosioøkologiske modeller tar utgangspunkt i at menneskets atferd kan forstås i sammenheng med dets omgivelser (Anspaugh, Anspaugh & Dignan, 2006).

Sosioøkologiske modeller avgrenses her til en nærmere beskrivelse av Urie Bronfenbrenners (1917-2005) utviklingsøkologiske modell, som er en anerkjent referansemodell (Gulbrandsen, 2006).

Utviklingsøkologi dreier seg om den vitenskapelige studien av stadig bedre tilpasninger mellom en aktiv, voksende person og de miljøene, også de i forandring, som den utviklende personen lever i. Disse prosessene må studeres slik de berøres av relasjoner mellom de umiddelbare miljøene og de mer omfattende kontekstene som miljøene inngår i (Bronfenbrenner, ref. i Gulbrandsen, 2006, s. 52).

Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell deles inn i fire grunnstrukturer; mikrosystem, mesosystem, eksosystem og makrosystem. Mikrosystem gjelder der individet er til stede, og er et mønster av aktiviteter, sosiale roller og mellommenneskelige relasjoner. Mønsteret er et gitt miljø med bestemte trekk som er påvirkningsmulige. Miljøet er samhandling mellom to eller flere personer, ansikt til ansikt. Mesosystem kan sees som to eller flere miljøer som individet pendler mellom og deltar aktivt i. Eksosystem er miljøer som har betydning for individet, men hvor individet selv ikke er tilstede. Makrosystem innbefatter mønster av verdier, ideologier, kulturer, trossystemer og refererer til lavere ordenssystemer som mikro-, meso- og eksosystem. Figuren på neste side illustrer de forskjellige nivåene og de ulike systemene vil bli beskrevet nærmere under kommende punkter (Gulbrandsen, 2006).

Fig. 3 Bronfenbrenners økologisk rammeverk for menneskelig utvikling (oversatt av forfatteren, basert på Bronfenbrenner, 1994).

I studiens sammenheng er det nødvendig å ha god kunnskap om positive faktorer i omgivelsene rundt ungdom med flerkulturell bakgrunn, for å kunne iverksette riktige tiltak som kan hjelpe med å ta de rette valgene for god helse. God eller dårlig helse kan relateres til sosiokulturelle, politiske og fysiske forhold i miljøet som omgir ungdommene. En sosioøkologisk modell i det helsefremmende arbeid anser altså helse som et produkt av det innbyrdes forholdet mellom mennesket og økosystemet rundt. En slik modell viser til at menneskelig atferd begrenses av dets omgivelser, så dersom man ønsker forandring i menneskets atferd må forandringen først og fremst opptre i omgivelsene. Dette kan regnes som viktig kunnskap i arbeidet med integrering av ungdom med flerkulturell bakgrunn, og viser til at iverksatte tiltak i omgivelsene kan ha innvirkning på ungdommenes integreringsprosess. Dette kan igjen føre til vellykket integrering og gi positive helsemessige utfall hos ungdommene. Ut i fra dette synspunktet kan det sies at helse kan fremmes gjennom et økosystem som dyrker en

helsebringende livstil, ved omgivelser som gjør sunne valg til de lette valg, som i seg selv er helsefremmende (Anspaugh, Anspaugh & Dignan, 2006).

2.3.1 Mikrosystem

Ungdom med flerkulturell bakgrunns mikrosystem er som nevnt det umiddelbare miljøet ungdommene befinner seg i, med direkte kontakt til deres omgivelser. Her forholder ungdommer i utvikling seg til fysiske og sosiale aktiviteter som enten inviterer, tillater eller hemmer engasjement gjennom interaksjoner i det umiddelbare miljøet. Et slikt miljø representerer proksimale prosesser som driver frem vedvarende utvikling hos ungdommene. Evnen til å påvirke prosessene og videreutvikling er avhengig av innholdet og strukturen i mikrosystemet. Foreldre og søsken trekkes frem som relevant for proksimale prosesser i mikrosystemet. Andre nøkkelområder rundt barn og ungdom i utvikling som trekkes frem er for eksempel skole og klasserom med jevnaldrende elever, og eventuelt arbeidsplass (Bronfenbrenner, 1994).

2.3.2 Mesosystem

I ungdom med flerkulturell bakgrunns mesosystem sees det nærmere på sammenhengene og prosessene som finner sted mellom to eller flere situasjoner som involverer ungdommene selv. Det kan sies at mesosystemet er forholdet mellom mikrosystemer. Eksempler på mesosystem som trekkes frem rundt ungdommene er forholdet innad i hjemmet, mellom hjemmet og skolen eller mellom skolen og eventuelt arbeidsplass (Bronfenbrenner, 1994).

2.3.3 Eksosystem

Ved ungdom med flerkulturell bakgrunns eksosystem er ikke ungdommene nødvendigvis selv til stede. Her blir ungdommene indirekte påvirket av sammenhengene og prosessene som finner sted ved to eller flere ulike situasjoner, hvor minst en av situasjonene ikke forekommer i umiddelbar tilknytning til der ungdommene befinner seg. Dette kan være gjeldene for forholdet mellom foreldrene og deres arbeidsplass eller for eksempel forholdet mellom skole og jevnaldrende i nabolaget. Andre som har en

indirekte påvirkning på prosessene, kan være utvidet familie og massemedia (Bronfenbrenner, 1994).

2.3.4 Makrosystem

Makrosystemet består av overordnede forhold mellom mikro-, meso- og eksosystem som er karakteristiske for en gitt kultur eller subkultur. Forholdene er spesielt rettet mot kulturens trosretning, materielle ressurser, livsstil, muligheter, farer og livsløps alternativer som er innebygd i alle videre forhold. Makrosystemet kan sees på som samfunnsmessige faktorer som for eksempel kultur, lover og regler, sosiale forhold, økonomiske systemer og historie. Når det fokuseres på makrosystemets tilknytning til ungdom som med flerkulturell bakgrunn, identifiseres spesifikke sosiale og psykologiske funksjoner i makrosystemet, som til slutt påvirker ungdommene i sitt mikrosystem (Bronfenbrenner, 1994).

2.4 Empiriske funn

Det ble gjennomført omfattende og systematisk arbeid i søken etter relevant litteratur knyttet til studien. Av den grunn ble det fortatt en avgrensning i forhold til hvilke litteratur som skulle fremheves. Mesteparten av forskningen som blir beskrevet i forbindelse med denne studien vil være nasjonalt orientert. Grunnlag for valg av hovedsakelig nasjonal forskning er ønsket om at studien skal fremstå som et praksisnært kunnskapsbidrag. God innsikt i nasjonale føringer og forskning ansees å være i nærmere relasjon til nettopp dette. Det er likevel viktig å påpeke at når samfunnet er sammensatt av majoritetsbefolkning og etniske minoriteter, er det viktig å ha kunnskap om de ulike opprinnelseslandene. En slik transnasjonal tilnærming til forskning og føringer ville kunne tilføre perspektiver på tvers av minoritetsgruppens opprinnelsesland. På grunn av oppgavens omfang ble dette ikke et fokus i denne studien.

Litteraturgjennomgangen viser at mye av den nasjonale forskningen er rettet mot Oslo-områdene, og regionale forskjeller er derfor ikke belyst vedrørende innvandring og integrering som tema. Det fremheves at Oslo befinner seg i en særegen posisjon når det kommer til mangfold, sammenlignet med resten av landet. Noe av forskningen viser til studier gjort i Bergensområder, og det er vist oppmerksomhet til at slike storbystudier

kan være annerledes enn ved mindre byer og tettsteder sett i en nasjonal sammenheng (Hagelund & Loga, 2009). En interessant observasjon er at norsk litteratur i hovedsak fokuserer på psykiske aspekter som helsegevinst ved vellykket integrering, mens utenlandsk forskning retter fokuset mot fysiske helseutfall som livstilssykdommer og overvekt når helse knyttes til integrering (Harissa, Gordon-Larsen, Popkina & Ward, 2003, Brown, Hammad, Herman, Jaber & Zhu, 2003, Baker & Hook, 2003).

Det er ved denne studien valgt å belyse flere norske rapporter. Relevant litteratur i Norge er i størst grad publisert gjennom rapporter. Ved avgrensingen om å forholde seg hovedsakelig til nasjonalt orientert forskning, er også norske rapporter inkludert i empirisk materiale.

2.4.1 Helsesituasjon og helseutfordringer hos personer med flerkulturell bakgrunn i Norge

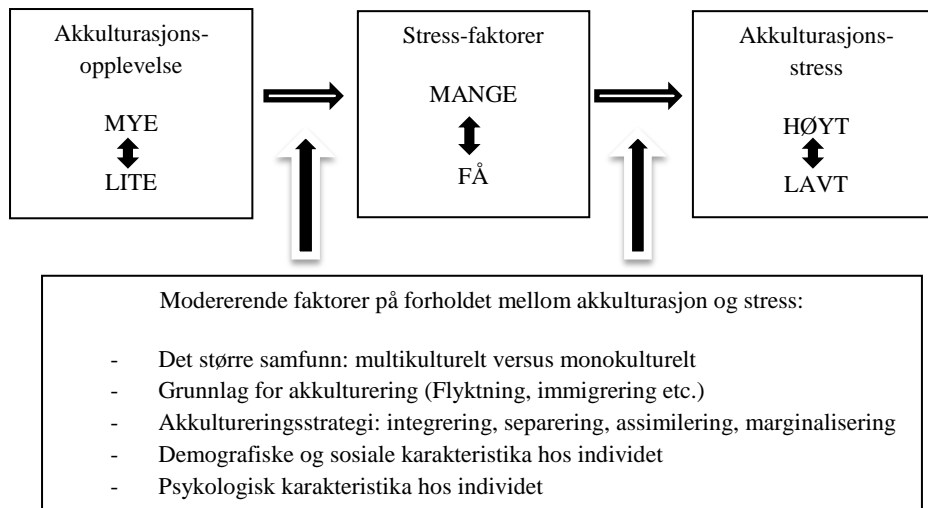
Det vises til at voksne med flerkulturell bakgrunn oppgir dårligere helsetilstand enn majoritetsbefolkningen. Første- og andregenerasjons innvandrere opplyser om flere tilfeller av psykiske plager, livsstilssykdommer som diabetes og hjerte-kar sykdommer, stoffskiftesykdommer, reumatiske plager og magesår. I tilfeller hvor det er høy forekomst av diabetes sees det også en økning i antall overvektige. Andelen som oppgir kroniske smerter og plager er også høyere blant flerkulturelle enn hos majoritetsbefolkningen. Grupper med flerkulturell bakgrunn har der i mot lavere forekomst av luftveisproblematikk, eksem, kreft, høyt blodtrykk og hjerneslag (Folkehelseinstituttet, 2010). Andel med symptomer på psykiske plager er tre ganger så stor hos første- og andregenerasjons innvandrere enn hos etnisk norske. Plagene relateres til problemstillinger som har oppstått i møte med den nye livssituasjonen i Norge, fremfor tidligere opplevelser og eventuelle traumer medbragt fra hjemlandet. Det påpekes at underliggende hendelser fra opprinnelseslandet kan være bakgrunn for håndtering av problemstillingene de står ovenfor i vertslandet (Blom, 2010). Psykiske plager som angst og depresjon tiltar gjerne hos mennesker som har immigrert og bosatt seg i et nytt land. Dersom innvandrere har levd med psykiske plager i hjemlandet før ankomst, ser dette ut til å være til tross for hjelp i mottakerlandet (Folkehelseinstituttet, 2010). Innvandringsgrunnlag eller utdanningsnivå sees ikke i sammenheng med innvandrernes psykiske helse, mens derimot alder og opprinnelsesland har betydning.

Undersøkelse viser at sosiale forhold som ektefelle, venner og naboer virker positivt inn på den psykiske helsen. Gode økonomiske forutsetninger og stabile boforhold viser til samme effekt. Det påpekes at norskkunnskaper ikke har samme viktige betydning for den psykiske helsen som for helse generelt sett (Blom, 2010). Den økte hyppigheten av psykiske plager hos grupper med flerkulturell bakgrunn i Norge kan sees i sammenheng med økt arbeidsledighet og lav inntekt hos befolkningsgruppen. Det samme gjelder også begrenset mulighet for sosial støtte og mestring av egen livssituasjon (Folkehelseinstituttet, 2010). Barn av foreldre med psykiske plager har gjerne hyppigere forekomst av psykiske plager selv. Barn som har flerkulturell bakgrunn eller foreldre med flerkulturell bakgrunn viser også samme tendens. Ungdom med flerkulturell bakgrunn rapporterer oftere at de har problemer relatert til mental helse i løpet av tenårene enn etnisk norske barn. Trenden viser ikke til sammenhenger knyttet til sosial status i form av økonomi eller familiesituasjon når det kommer til ungdom med flerkulturell bakgrunn sett mot norsk ungdom (Bjertnes, Heyerdal, Lien, Sagatun & Sjøgaard, 2008). Diskriminering er en faktor som kan knyttes til psykiske plager hos barn og unge med flerkulturell bakgrunn (Folkehelseinstituttet, 2010). Generelle helsemessige utfordringer som er gjeldende spesielt for befolkningen med flerkulturell bakgrunn i Norge er nedsatt fysisk aktivitetsnivå, muskel-skjelett plager hos kvinner, dårlig selvrapportert helse og behovet for hyppige legetilsyn (Folkehelseinstituttet, 2010).

2.4.2 Helseutfordringer ved akkulturering for ungdom med flerkulturell bakgrunn i Norge

Ungdom med flerkulturell bakgrunn i Norge står ovenfor flere problemstillinger, når møtet med ny kultur skal kombineres med ivaretagelse av opprinnelig kultur. Akkulturasjonsstress kan oppstå hos ungdom med flerkulturell bakgrunn som gjennomgår en akkulturasjonsprosess. Akkulturasjonsstress defineres som stress som kan ha sitt utspring i akkulturasjonsprosessen. Ungdommenes opplevelse av akkulturasjonsprosessen kan skape opphav for stress-faktorene, som kan resultere i akkulturasjonsstress. Figuren på neste side beskriver forløpet for hvordan akkulturasjonsstress kan utvikle seg. Akkulturasjonsopplevelsen kan forekomme i liten eller stor grad, hvor påfølgende stressfaktorer kan bli mange eller få, som igjen kan resultere i høyt eller lavt nivå av akkulturasjonsstress hos ungdommene. Det sees en

sammenheng mellom lite akkulturasjonsopplevelse, mange stressfaktorer og høyt akkulturasjonsstress. I figuren pekes det også på modererende faktorer som spiller inn på utviklingen av et eventuelt akkulturasjonsstress (Berry & Sam, 1995).

Fig 4. Akkulturasjonsstress (Oversatt fra Berry & Sam, 1995)

Akkulturasjonsstress kan føre til psykologiske forandringer hos ungdommene, som for eksempel nedsatt mental helse i form av angst og depresjon grunnet lite kontroll i akkulturasjonsprosessen (Berry & Sam, 1995). Tidligere forskning viser til flere tilfeller av lavt selvbilde, depressive tendenser og psykosomatiske symptomer blant ungdom med flerkulturell bakgrunn. Symptomene kunne relateres til utfall av akkulturasjonsprosessen, hvor integrering som akkulturasjonsstrategi viste seg å være den mest vellykkede med hensyn til stabil mental helse (Sam, 1994). Det trekkes frem at valg av akkulturasjonsstrategi ene og alene ikke indikerer påvirkning av den mentale helsen. Sosial støtte fra familie, lærere, venner og medelever har medvirkning i å opprettholde god mental helse på tross av strategivalg. Diskriminering, rasisme og sosiokulturell marginalisering, spesielt i skolesammenheng for ungdom, ansees å være skadelig for utfallet av psykologisk tilpasning (Oppedal, Røysamb & Sam, 2004). Når det sees nærmere på hver av akkulturasjonsstrategiene opp mot psykisk helse vises det til noe uenighet på området og en annen beskrivelse er som følger:

Å avvise tilflyttingslandets kultur og først og fremst dyrke opprinnelseslandets tankesett og levemåter ("separasjon") eller å forkaste begge kulturelle forankringspunkter ("marginalisering"), medfører som ventet økt tilbøyelighet til symptomer på psykiske problemer. Til forskjell fra de foran refererte undersøkelsene, finner vi imidlertid ikke at det er den lille gruppen som forsøker både å tilegne seg vertslandets kultur og holde fast ved egen kulturell forankring gjennom kontakt med landsmenn ("de integrerte") som kommer best ut når det gjelder psykisk helse. Funn tyder faktisk på at det er dem som omfavner tilflyttingslandets kultur og gir slipp på den kulturelle orienteringen mot egen etnisk gruppe ("de assimilerte"), som rammes minst av psykiske problemer (Blom, 2010 s. 41).

2.4.3 Ungdom med flerkulturell bakgrunns deltagelse i organisert fysisk aktivitet i Norge

Flere norske rapporter tar for seg temaet ungdom med flerkulturell bakgrunns deltagelse i organisert aktivitet. En generell beskrivelse av hva som kjennetegner viktige suksesskriterier for deltagelse i organisert fysisk aktivitet er lav institusjonalisering, ungdommene bør kunne delta når de selv ønsker, aktiviteten bør være uten moralske forventninger eller forpliktelser og det fremlegges at det foreligger valgfrihet med hensyn til aktivitet. Aktiviteten trenger ikke kreve så mye tid, det kan være rom for lek og ungdommene bør oppleve stor grad av egen- eller medbestemmelse. Det er anses som positivt dersom aktiviteten er et sosialt samlingssted. Begreper som variasjon, mangfold og valgfrihet brukes for å beskrive behov rundt aktiviteten (Skille, 2006). Det fremheves at

lavterskeltilbud er et nøkkelord, der en forsøker å nå de unge med aktivitetstilbud uten strenge krav til ferdigheter og utstyr, og aller helst i eget lokalmiljø (Skille, 2006 s. 12).

Frivillige organisasjoner trekkes frem som viktige aktører i arbeid og drift av organisert fysisk aktivitet. Forskjellene mellom vestlige og ikke-vestlige medlemstall i frivillig drevet idrett og sportsforeninger er store (Eimhjellen & Seggaard, 2010).

Når det gjelder å være medlemmer i organisasjoner der man utfører frivillig arbeid, er de ikke-vestlige dårligere representert enn de med vestlig bakgrunn. En forklaring kan være at etnisk norske oftere deltar i medlemsorganisasjoner. Samtidig har ikke-vestlige trolig en litt høyere terskel for å bli medlemmer i organisasjoner der de gjør frivillig arbeid (Eimhjellen & Seggaard, 2010, s. 19).

Det rettes oppmerksomhet mot at ikke-vestlige medlemmer deltar i større grad i idretten de er medlem av, og viser til høyere antall deltagertimer enn vestlig ungdom (Eimhjellen & Seggaard, 2010). Ungdom oppgir sunnhet og god form som viktige motiver for å drive med organisert fysisk aktivitet. Det må også være sosialt og morsomt. Ungdom ser på konkurranse og rivalisering som mindre viktige faktorer. Mangel på deltagelse beror seg ofte på manglende vilje til å forholde seg til faste tider, følelsen av ikke å være flink nok, samt lite interesse for aktiviteten (Bakken og Strandbu, 2007).

Hovedsakelig oppgir minoritetsungdom som er med i idrettslagene de samme grunnene til å være med som majoritetsungdom, og minoritetsungdom som ikke trener oppgir stort sett de samme begrunnelsene som majoritetsungdom som ikke trener. Den eneste tydelige forskjellen er at minoritetsungdom oftere oppgir at de har sluttet med idrett for å kunne bruke mer tid på skolearbeid. Svært få minoritetsungdommer oppgir foreldrene som en begrensende faktor (Bakken & Strandbu, s. 93).

2.4.4 Organisert aktivitet som integreringsarena for barn og unge med flerkulturell bakgrunn i Norge

Ulike problemstillinger fremstilles når det kommer til integrering av ungdom med flerkulturell bakgrunn gjennom organisert fysisk aktivitet. Det som anses som en førsteprioritering når det kommer til vellykket integrering er å nå ut til målgruppen. For å oppnå vellykket integrering må ungdom med flerkulturell bakgrunn selv være deltagere og tilbudene må være lagt til rette for villighet til å delta. Det anses å være et behov for lavterskel tilbud som ungdom med flerkulturell bakgrunn kan være deltager av, som ikke medfører hindre som økonomiske forutsetninger, familiedeltagelse, prestasjonsorientering og ønske om utvikling av talent (Loga, 2011). Integrering av ungdom med flerkulturell bakgrunn kan forekomme på to ulike måter. Gjennom egne

organisasjoner opprettet i et flerkulturelt miljø eller gjennom etablerte, allmenne organisasjoner (Hagelund & Loga, 2009). Det reises spørsmål ved om integrering forekommer i innvandrerorganisasjoner, og om det skaper kontakt med vertkulturen. Det sosiale forholdet blir trukket frem som særs viktig ved deltagelse i innvandrerorganisasjoner. I felleskapet kan tilknytning til hjemland og opprinnelseskultur opprettholdes, og det kan oppleves som en befriende pause i hverdagen hvor det å leve med to kulturer konstant skal balanseres. For ungdom med flerkulturell bakgrunn som har levd lenge i Norge, kan kulturkompetanse og språkferdigheter utvikles, knyttet til deres opprinnelsesland. Det vises til en sammenheng mellom deltagelse i innvandrerorganisasjoner og lav terskel for deltagelse ved andre allmenne organiserte aktiviteter (Ødegaard, 2010). Det vises til stor velvilje når det kommer til etablering av tiltak som virker fremmede med hensyn til integrering, men det gjenstår mye usikkerhet rundt hvilke tiltak som faktisk fungerer. Det er knyttet bekymring til minoritetsgruppers lave deltagelse i organiserte aktiviteter, som gjenspeiler en bekymring for ungdommenes mulighet til vellykket integrering (Loga, 2011). Positive ord og forherligelse er knyttet til idrett som integrasjonsarena. Det bemerkes likevel at det er stort fokus på medlemstall og deltagelse i en slik sammenheng, fremfor faktisk utfall i henhold til integrering og om utfallet oppleves som positivt eller ikke av ungdommene selv. I noen tilfeller kan trolig engasjement og entusiasme overgår den faktiske handlingskraften og gjennomførelsen. Organisasjonene selv kan være bevisst sin plikt i å drive inkluderings- og integreringsarbeid, men ambisjon om å gjøre nødvendige tiltak som kan skape forandringer i etablerte arbeidsmåter, kan det igjen være lite villighet rundt (Hagelund & Loga, 2009). Forankring i lokalmiljøet trekkes frem som et viktig element når tiltak for inkludering og integrering av ungdom med flerkulturell bakgrunn skal iverksettes. Tilrettelegging i lokalmiljøet skaper i seg selv lav terskel for deltagelse og lite forventninger til deltageren (Loga, 2011).

Spørsmålet som stadig oftere stilles når det gjelder innvandringen og integreringen både i det norske offentlige generelt og i mindre lokalmiljøer ulike steder i landet omhandler situasjonsbeskrivelsen: er integreringen god eller dårlig? Og hvordan skal man avgjøre hvorvidt den er god eller dårlig? Mangelen på tilstrekkelig dokumentasjon og mangelen på kunnskap som tar høyde for de store variasjonene regionalt og lokalt vedrørende dette, samt også

ulike syn på hvordan man skal kunne avgjøre og måle hvorvidt integreringen er god eller dårlig- gjør at innvandrere debatten ofte blir unyansert og gjenstand for mange påstander. Det er med andre ord ingen enkel oppgave å fremskaffe en korrekt situasjonsbeskrivelse hverken for landet som helhet eller vedrørende mer lokale forhold (Loga, 2011, S.78).

I lokalmiljøet er idrettslagene de mest etablerte formene for organisert fysisk aktivitet, og ansees å være en tilgjengelig og synlig arena for integrering i lokalsamfunnet. De fleste områder viser til økende rekruttering blant ungdom med flerkulturell bakgrunn, og idrett er den fritidsaktiviteten som har størst ansvar for å drive aktivitet på tvers av sosiale, kulturelle og etniske grenser. Idrettslagene bygger ofte på langvarige tradisjoner innen foreningslivet og det må derfor utvises bevissthet rundt uskrevne normer og verdier for å kunne dele dette videre ved rekruttering av ungdom med flerkulturell bakgrunn. Det må rettes oppmerksomhet mot at dersom integrering skal forekomme i idrettslagene må nye deltageres manglende kunnskap om slike uskrevne regler bli møtt med forståelse og romslighet (Ødegaard, 2010).

2.5 Problemstilling

Basert på foregående litteraturgjennomgang tar denne eksplorerende studien for seg følgende problemstilling:

Hvordan beskriver unge gutter med flerkulturell bakgrunn personlig integreringsprosess med særskilt fokus på deltagelse i organisert fysisk aktivitet?

3.0 MATERIALE OG METODE

3.1 Metodevalg

Studien bygger på kvalitativ metode hvor kunnskap som er innsamlet brukes til å beskrive tilstanden eller egenskapen til det aktuelle emnet (Olsson & Sørensen, 2003). Ved kvalitativ tilnærming er forholdet mellom teori og forskning basert på utviklingen hvor emnet blir forklart og teorien oppdaget. Gjennom språket mellom informant og forsker kommer det frem kunnskap og informasjon som kan tolkes (Olsson og Sørensen, 2003). Kvalitative metoder er altså aktuell for å analysere fenomener, og grunner ut i levende kunnskap og naturlige sammenhenger. Tilnærmingen er godt egnet til å sette ord på hvordan ulike fenomener er definert. Den kvalitative metoden kan skape ny forståelse ved komplekse problemstillinger (Malterud, 2004).

De kvalitative metodene kan bidra til å representere mangfold og nyanser. En og samme virkelighet kan alltid beskrives ut i fra ulike perspektiver, selv om ikke alle er like relevante for den problemstillingen forskeren ønsker å belyse (Malterud 2004, s. 31).

Studiens valg av metode bygger på ontologiske og epistemologiske spørsmål. Ontologiske spørsmål handler om hva som fins i verden, og hva som er tingenes egenskaper og sanne natur. Epistemologiske spørsmål handler om kunnskap og hva vi kan vite eller erkjenne (Thornquist, 2003, s.8). Epistemologiske spørsmål i forbindelse med studien vil knyttes til hva som kan regnes som kunnskap, og videre, hva er sannhet, hvordan kan gyldighet oppnås og objektivitet etableres? Viktige spørsmål av ontologisk art er hva kunnskapen handler om, og hva kan regnes som virkelig? Kvalitativ metode ansees å være passende i forhold til studiens problemstilling og temaområde. Det bemerkes at problemstillingen er påvirket av hva forskeren selv er opptatt av og synes er interessant eller vesentlig (Thornquist, 2003). «Oppfatninger og tankemodeller om kunnskap og fenomener i verden- altså av epistemologisk og ontologisk art- styrer våre blikk» (Thornquist, 2003 s 9).

3.1.1 Vitenskapsteoretisk sammenheng

Denne studien vil ha elementer av en fenomenologisk tilnærming, uten å forholde seg til fenomenologi i full bredde. Fenomenologisk tilnærming brukes ikke bare på grunnlag av retningens følelsesmessige og empatiske fremstilling, men også av den grunn at fenomenologien er opptatt av å forstå kunnskap og kunnskapens vilkår. Fenomenologi er en bevissthetsfilosofi, og dersom verden skal studeres, må det gå via bevisstheten i følge fenomenologien (Thornquist, 2003). Bevissthet i en fenomenologisk sammenheng beskrives slik:

For det første, verden kan aldri bli annet enn verden slik den fremstår i vår bevissthet. Vi kan aldri vite om det fins en verden hinsides vår bevisste erfaring. For det andre, bevisstheten er nødvendigvis «intensjonal», det vil si det er selve bevissthetens natur at den er bevisst noe eller noen. En kan ikke være bevisst uten å være bevisst noe (Thornquist, 2003, s.84).

Dette vil si at i en objektiv verden blir menneskets subjektivitet avgjørende (Grimen & Nortvedt, 2004). Objektet har i utgangspunktet en egen identitet, men objektets identitet kan forandres i ulike retninger avhengig av subjektets bevissthet. Det er derfor umulig for flere subjekt å erfare objektet på helt lik måte (Zahavi, 2003). Menneskers intensjonalitet møter verden gjennom ulike holdninger. På bakgrunn av bevisste levde erfaringer, skapes et dømmende og reflektert menneske (Grimen & Nortvedt, 2004). Det er ønskelig for studien at det er enkeltmenneskets erfaringer og refleksjoner som formidles.

3.1.2 Livsverden

Subjekter og objekter er del av en felles verden, som innen fenomenologien blir kalt «livsverden». Studien bygger på innsyn i enkeltmenneskets livsverden. Mennesket er i verden som en uløselig del av den. Livsverden fremstår som en verden mennesket ikke forholder seg granskende, ettertenksom eller analytisk til, men en verden mennesket inntar «den naturlige innstilling» til. Når alle teorier om verden fjernes, står livsverden igjen. I studien vil det fokuseres på dagliglivets erfaringer som skaper den primære verden og det er fra den all kunnskap dannes. Hvert menneskes erfaringer gjennom

handling og samhandling er forskjellig. Dette kan tolkes og analyseres slik at tilgangen til livsverden blir tilgjengelig (Thornquist, 2003).

Mennesket reflekterer sjelden over hvordan vi etablerer vår virkelighetsforståelse, og hva som gjelder som «virkelighet»; vi tar ganske enkelt dens «objektivitet» for gitt, og tenker sjeldent over at den fremstår for oss som et resultat av en pågående og vedvarende aktivitet i bevisstheten. Livsverdenen er den verden hvor alt synes enkelt og selvinnsynende, erfart som «tingen selv» (Husserl i Thornquist, 2003 s. 90).

Erfaringene i livsverden er primære, og innstillingen til livsverden er «naturlig». Ved å fjerne subjektiviteten fra mennesket fjernes også det vesentlige ved mennesket. I menneskets livsverden fokuseres det på enkeltmenneskets ytringer og meninger, dette er av relevans for denne studien (Thornquist, 2003).

3.1.3 Forskningsdesign

Metoden for datasamling i denne studien er dybdeintervju for å få kunnskap om informantenes livsverden. Det er lagt opp til en semi-strukturert intervjumetode for å ikke låse samtalen og for å få en tilnærmet naturlig dialog med informanten. På den måten får samtalen en naturlig flyt. Det semi-strukturerte intervjuet beskrives slik at forskeren har en liste med spørsmål som det ønskes å få svar på, samtidig som informantene står fritt til å svare hvordan de vil. Altså er forskeren til dels strukturert, i og med at det er forskeren som har fastsatt temaene, mens informanten ikke er det. Rekkefølgen på spørsmålene varierer ut i fra hvordan samtalen utviklet seg. Det ansees å være en passende metode til denne studien, da det er en definert problemstilling som skal utforskes (Polit og Beck, 2011).

3.2 Datasamling

Datasamling fra kvalitativt intervju gir tilgang til direkte erfaringer fra informantene. Studiens datamateriale stammer fra historier og beskrivelser fortalt av informantene selv. En forutsetning for at datasamlingen skal bidra til et rikt datamateriale er at informantene føler seg trygg og komfortabel i intervjusituasjonen. Det sikreste materialet er skapt når informantene beskriver konkrete hendelser og historier. Som uerfaren forsker kan det være utfordrende å vite nøyaktig hva man leter etter i en samtale, og det kan være fare for at det innsamlede datamateriale inneholder mer generelle utsagn fremfor nære og eksakte data (Malterud, 2011).

Å lytte med et åpent sinn, slik at man som forsker kan høre det nye eller uventede, er en egen forskerkompetanse som må utvikles og læres. Det er et eget håndverk å snakke med folk på en måte som gir konkrete og jordnære data som forteller historier og opplevelser som faktisk har funnet sted (Malterud, 2011, s. 67).

3.2.1 Utvalg

Utvalget består av seks informanter, som har gitt et tilstrekkelig og rikt materiale. Det opplyses om at et utvalg på fire til sju informanter kan være tilstrekkelig for eksplorerende studier som i dette tilfellet. Utvalget ansees å være tilstrekkelig, da datamateriale etter seks intervjuer nådde sitt trolige metningspunkt, og det ble vurdert at videre datasamling ikke ville føre til ny kunnskap på området. Vurdering av metningspunkt kan være fristende å fastslå dersom definert prosedyre for metningspunkt ikke er fulgt. I dette tilfellet er det ikke fulgt en definert prosedyre, men datamaterialet ble vurdert som tilstrekkelig, etter seks informanter, på det grunnlaget av at nye datasamlinger var lignende eksisterende, innsamlet datamaterialet (Malterud, 2011).

Det kan være mange grunner til at forskeren ikke finner noe nytt i påfølgende data. Intervjuteknikken kan være dårlig, fokus uskarpt, eller kanskje det nærmer seg slutten og man har ikke mulighet til å fordype seg tilstrekkelig. Det kan også skyldes at man ikke kjenner feltet tilstrekkelig nok til å identifisere små perler som ligger skjult mellom store gråsteiner av empiriske data (Malterud, 2011 s. 60).

Kvalitative studier har ikke som formål å oppnå en totalitet, og det foreligger ikke en gitt mengde av fakta som skal innhentes. Det ble også tatt i betraktning at dersom utvalget hadde vært for stort, kunne det ført til et uoversiktlig datamateriale, og en lite nødvendig for muligheten til å rekruttere informanter (Malterud, 2011).

Utvalgets 6 informanter er i aldersgruppen 19 til 24 år. Inklusjonskriteriene for utvalget var at det ble foretatt en avgrensning på at informantene skulle være gutter, de måtte ha erfaring fra å drive med organisert fysisk aktivitet og ha en flerkulturell bakgrunn. Eksklusjonskriterier var fremmedspråklige, da dette ville gi behov for tolk som i dette tilfellet ikke var tilgjengelig. Alle informantene var godt integrert i det norske samfunnet og hadde gode norskkunnskaper. Tre av informantene hadde flerkulturell bakgrunn som stammet fra Afrika, to i fra Asia og en i fra Midtøsten. Informantene hadde utenlandsk utseende og mørk hudfarge. Idrettene informantene representerer er i hovedsak fotball, taekwondo og dansing. Alle informantene har levd i Norge fra ung alder.

3.2.2 Rekruttering

For å rekruttere informanter til studien ble det tatt i bruk «snøball»-metoden. Det viste seg å være vanskelig å rekruttere informanter til studien, så da det omsider ble opprettet kontakt med de første informantene, kunne de videre hjelpe med å få kontakt med egnede kandidater i sin omgangskrets, som igjen kunne rekruttere nye informanter. Ulike idrettslag og trenere ble i utgangspunktet kontaktet for å kartlegge mulige informanter. Flere av ungdommene som fikk tilbud om å delta, ønsket ikke å stille til intervju. Til tross for at studien ikke var av direkte sensitiv karakter, kan inklusjonskriteriet, flerkulturell bakgrunn, virke stigmatiserende for noen kandidater. Det viste seg at dersom det forelå et bekjentskap mellom forsker, rekrutterer og

potensiell informant, var terskelen for å delta mye lavere og kandidaten valgte oftere å delta. Det kan ha vært til hjelp for rekrutteringen at informantene fikk tilstrekkelig informasjon om studien fra en de kjente og stolte på. Det rettes oppmerksomhet mot at det ved «snøball»-metoden kan rekrutteres deltagere som har lignende bakgrunn som de andre informantene (Parahoo, 1997). Det ble rekruttert åtte informanter til denne studien, som alle deltok i gjennomførelsen av intervjuer. To av åtte informanter ble ekskludert fra analysen fordi de ble funnet å representere en annen gruppe enn det denne studien ideelt ønsket å fokusere på. Dette kan knyttes til usikkerheter i snøballmetoden, da de to informantene ble rekruttert ut i fra inklusjonskriteriene, men det viste seg at en av informantene drev med organisert aktivitet og ikke organisert fysisk aktivitet, mens den andre hadde drevet med fysisk aktivitet som ikke var organisert fysisk aktivitet.

3.2.3 Forskerens utgangspunkt

Forskeren spiller en viktig rolle i gjennomførelsen av kvalitative intervjuer, og forskningsfeltet ligger som oftest i sterk relasjon til forskerens interessefelt. Det er høyst nødvendig at forskeren er bevisst sin aktive deltagelse og sin påvirkningsmulighet i arbeidet (Malterud, 2011).

Forskerens ståsted, faglige interesser, motiver og personlige erfaringer avgjør hvilken problemstilling som er mest aktuell, hvilket perspektiv som skal velges, hvilke metoder og utvalg som anses som relevante, hvilke resultater som bevarer de viktigste spørsmålene, og hvordan konklusjonene skal vektlegges og formidles. Spørsmålet er ikke hvorvidt forskeren påvirker prosessen, men hvordan (Malterud, 2011, s 37).

Forskerens førforståelse innbefatter etablerte holdninger, meninger og tanker rundt studiens tematikk, i forkant av gjennomførelsen av studien. Det er umulig for forskeren å møte informantene uten sin førforståelse, det er derfor viktig at forskeren er kjent med sin førforståelse før intervjuene starter. Arbeid med litteratur og aktuelle teorier rundt temaet, kan påvirke forskerens forventninger til informantenes beskrivelser (Dalen, 2011). Førforståelsen kan bidra til motivasjon rundt temaet, men også begrense forskeren i å ta til seg helheten av materialet. Forskerens førforståelse vil uansett kunne påvirke arbeidet underveis i prosessen. Førforståelsen ble etter anbefaling skrevet ned i

forkant av intervjurundene (Malterud, 2011). Førforståelse i forkant av denne studien omhandlet tanker om at integrering av barn og voksne med flerkulturell bakgrunn i Norge er et svært aktuelt tema som belyses til stadighet i media. Avisoppslag, debatter og nyhetsinnslag er med på å farge våre meninger og tanker rundt temaet. I media omtales emnet som oftest med en negativ fremtoning, med fokus på hva som er vanskelig og utfordrende ved å leve med en flerkulturell bakgrunn her i Norge. I forkant av oppstart med intervjuer viste førforståelsen til forventninger om at dette også ville være virkeligheten informantene skulle beskrive. Til tross for forventninger om samtaler konsentrert rundt utfordringer og besværligheter, har studien som formål å se nærmere på suksesshistorier og faktorer som fører til vellykket integrering. Tidligere forskning og litteratur på området viste til samme oppfattelse knyttet til integrering, og retter i hovedsak fokuset mot utfordrende og negative problemstillinger rundt emnet.

Det fremheves at det er viktig at forskeren har et forhold til sin førforståelse gjennom arbeidet med studien, og at det skilles mellom når førforståelsen er til nytte for studien, og når det kan virke begrensende i mottakelse av ny kunnskap. Den teoretiske referanserammen som etableres underveis som datainnsamling og analyse pågår, kan beskrives som de «brillene» forskeren har på seg i arbeidet med sitt materiale. En teoretisk referanseramme kan hjelpe forskeren til å se klarere, og forstå bedre det materiale som det arbeides med. Den teoretiske referanserammen i denne studien innbefatter ulike modeller, definisjoner og teorier, brukes for å forstå og strukturere materialet bedre. Forskeren har som mål å være så lojal som mulig ovenfor informantenes utsagn, uten å bli fargelagt av forskerens førforståelse og teoretisk referanseramme (Malterud, 2011).

Vi må tåle ambivalensen ved at vi vet at vi påvirker vårt materiale, men samtidig arbeider for å redusere denne innflytelsen. Og vi må ta ansvaret for å sammenfatte kunnskapen på en måte som er lojal mot den enkelte deltagers uttrykk og erfaringer. Samtidig skal ikke forskeren fungere som et mikrofonstativ for deltagerne- vi har også en forpliktelse til sammenfatning og overordnet forståelse (Malterud, 2011, s. 45)

3.2.4 Intervjuguide

Intervjuene er basert på en intervjuguide som var utformet på forhånd av intervjuene. Intervjuguiden ble strukturert på en slik måte at den kunne brukes fleksibelt gjennom hvert enkelt intervju. Intervjuguiden ble nøye gjennomarbeidet, for å forsikre at spørsmålene ville dekke de viktigste områdene som studien hadde som formål å belyse. Det ble i den sammenheng brukt mye tid på å reflektere over hva det virkelig var ønskelig å få informasjon om. I intervjuguiden ble det bruk spørsmålsformuleringer som åpnet for muligheten til å få tilgang til rikest mulig datamateriale fra informantene. Spørsmålenes formål var å få informantene til å åpne seg og fortelle om deres opplevelser og tanker rundt temaene. Det ble rettet ekstra fokus på å unngå at spørsmålene ville være ledende, sensitive eller utydelige (Dalen, 2011). I starten av intervjuguiden ble det satt opp kartleggende spørsmål i form av informantens navn, alder, bosted og opprinnelse. Hensikten med innledningsspørsmålene var at informanten skulle oppnå en følelse av å mestre intervjusituasjonen, samt bli trygg på seg selv og sine uttalelser. Det var ønskelig at det i løpet av innledningsfasen ble skapt en trygg atmosfære hvor spesielt informanten følte seg trygg, avslappet og klar for å svare på mer temarettede spørsmål i neste fase. Hovedfasen av intervjuet ble basert på temaer i intervjuguiden som var rettet mot studiens problemstilling. Det ble nedskrevet alternative formuleringer til temaene for å kunne vekke interesse og engasjement hos informanten ved behov. Temaområdene var basert fra tidligere forskning på området, men ga også rom for nye og alternative svar på feltet. Hovedformålet var å få tilgang til kunnskap basert på informantens opplevelser og erfaringer rundt de ulike emnene (Crabtree & Miller, 1999). Forskningsspørsmålene i studien ble omformulert til hverdagspråk i samtale med informantene. Intervjuguiden ble strukturert på bakgrunn av et ønske om en levende gjennomførelse av selve intervjuet. Oppsatte temaer ga rom for fleksibilitet ut i fra informantenes svar underveis. Intervjuguiden var beregnet til å brukes som en grov skisse av hvilke temaer som skulle gjennomgås i løpet av samtalen, samt forslag til spørsmålsformuleringer underveis. Det ble lagt opp til at rekkefølgen kunne justeres underveis i intervjuet med oppfølgingsspørsmål knyttet til informantenes svar (Kvale, 2005). Intervjuguiden ble revidert en gang underveis, ettersom det ved første intervju ble lagt merke til at spørsmålsformuleringene var for detaljerte og spesifikke. Spørsmålsformuleringene ble i større grad laget som temaområder framfor mer konkrete spørsmål i intervjurundene. Det ble tenkt igjennom at det var ungdom

som i dette studien skulle intervjues, og intervjuguiden ble justert til lettfattelige og enkle formuleringer (Kvale, 2005).

3.2.5 Gjennomførelse av intervju

Selv om temaet for denne studien ikke er av karakter, ble det lagt vekt på å skape en atmosfære som gjorde det behagelig for informantene å dele sine synspunkt og tanker innenfor temaet. Informantene fikk selv velge lokale og tidspunkt innenfor rimelighetens rammer, for at informantene skulle befinne seg i et miljø hvor de selv trivdes (Brinkmann & Kvale, 2009). Det ble fokusert på raskt å skape en kontakt hvor informanten kunne føle at han kunne dele informasjon utover høflige fraser. Det var viktig å være bevisst på kroppsspråk og ordvalg for at informanten skulle oppleve å bli møtt på en verdig, interessert og forståelsesfull måte (Kvale, 2005).

Intervjueren må etablere en atmosfære hvor den intervjuede føler seg trygg nok til å snakke fritt om sine egne opplevelser og følelser. Dette medfører en ømtålig balansegang mellom kunnskapsinnhenting og de etiske sidene ved den emosjonelle, menneskelige interaksjonen. Intervjueren må altså oppfordre til personlige uttalelser og følelsesuttrykk, men samtidig unngå at intervjuet bli en terapeutisk samtale som han eller hun kan ha vanskelig for å håndtere (Kvale, 2005, s. 73).

I planlegging og gjennomføring ble det rettet oppmerksomhet mot ubalansen i maktforholdet i intervjusituasjonen. Informanten blir ledet inn i samtaleemner og styrt av spørsmålsformuleringene. For å gi informanten en opplevelse av kontroll ble det innledningsvis og avslutningsvis innledet en uformell samtale hvor informanten kunne prate uten at lydopptakeren var på. Spørsmålsformuleringene i starten av intervjuet var formulert slik at informanten enkelt skulle kunne svare på spørsmål uten å få følelse av å utlevere seg selv. I hoveddelen av intervjuet ble det gjennom aktiv lytting og uttrykk for interesse vist til informanten at historiene var verdifulle for studien. For å unngå at informanten satt igjennom med en tomhetsfølelse og anger ble det gitt rom for at informanten kunne stille spørsmål tilbake angående materiale eller annet informanten hadde behov for å snakke om (Kvale, 2005). Intervjuenes varighet var mellom en time og halvannen.

3.2.6 Datamengde og databehandling

Den kvalitative forskningsprosessen omformer virkeligheten til tekst fra observasjon eller samtaler (Malterud, 2011, s. 75). Det er selve samtalen i intervjuet som regnes som rådata, og som er den faktiske virkeligheten. Allerede ved båndopptaket fjernes interaksjon mellom de tilstedeværende i intervjuet og deres opplevelse av situasjonen. Alt tilgjengelig materiale på båndopptakeren ble straks etter intervjuet transkribert til tekstform. Det ble tilstrebet å opprettholde hovedsakelig en ordrett omgjøring fra tale til skrift, men teksten ble i noen tilfeller endret i mindre grad, det ble fjernet stotring og stussing (slightly modified verbatim mode). Denne teksten kan ikke lenger forbindes til virkeligheten, da kroppsspråk, mimikk og tonefall ikke lenger er tilgjengelig. I løpet av transkripsjonen ble det skrevet ned kommentarer til informantens engasjement og innlevelse i samtalen (Malterud, 2011). Det ble gjennomført ni timer med intervju med åtte informanter som til sammen utgjorde 146 sider ferdig transkripsjon, mens bare sju timer med intervju og 116 sider ferdig transkripsjon basert på seks informanter ble tatt med videre i analyse.

3.3 Analyse: Systematisk tekstkondensering (STC)

Systematisk tekstkondensering er en deskriptiv analyseform som presenterer informantenes erfaringer, fremfor det å skulle utforske underliggende meninger i det som er blitt sagt. Systematisk tekstkondensering har en eksplorerende ambisjon om å formidle vesentlige eksempler fra informantenes livsverden, og ikke et mål om å beskrive alle tenkelige tilgjengelige fenomener. Analysemetoden bygger på en fenomenologisk tilnærming, men er beregnet for bruk av studenter og forskere uten tilstrekkelig filosofisk teorigrunnlag (Malterud, 2012).

3.3.1 Helhetsinntrykk og temaer

Det første trinnet ved bruk av systematisk tekstkondensering er å danne et helhetsinntrykk av datamaterialet og se etter fremtredende temaer som gjerne går igjen i teksten. I denne første fasen er den nødvendig å åpne opp og få tak på hva det er

informantene virkelig formidler, det vil si at det fokuseres på å sette førforståelse og teoretisk kunnskapsgrunnlag til side i den grad det er mulig. Tekstmateriale ble gjennomlest i rolige og avslappede omgivelser, for å få best mulig tak på hva som virkelig var fremtredende aktuelle temaer. Hvert enkelt transkribert intervju ble gjennomgått i sin helhet og til sist ble det sett på gjennomgående temaer fra alle informantene. Tekstmaterialet bidrog til tydelige temaer. Både gjentatte og alenestående temaer ble nedskrevet i første omgang. Gjennom søken etter helhetsinntrykk og temaer ble det nedskrevet åtte punkter i denne sammenheng, som er i det øvre sjiktet av anbefalingen, da den anbefalte mengden av temaer ligger på fire til åtte temapunkter (Malterud, 2012).

3.3.2 Finne og sortere meningsbærende enheter

Det andre trinnet i analyseformen systematisk tekstkondensering, er å finne meningsbærende enhetene og sortere dem. Intervjutranskriptene ble utskrevet på fargede ark, hvor hvert intervju fikk sin farge. Dette ble gjort for lett å kunne ha kontroll på hvilket intervju som omhandlet hva. Fra hvert intervju ble det klippet ut mindre enheter som ble vurdert til å være meningsbærende. Det ble til hver enhet klippet med ekstra mye tekst, for å kunne forsikre om at ikke verdifull informasjon gikk tapt underveis i prosessen. På baksiden av hver enhet ble det nedskrevet hvilket intervju informasjonen ble hentet fra, samt sidetall, og enheten ble kodet med temaet det omhandlet. På denne måten ble det muliggjort å kunne gruppere kodene på tvers av intervjuene. Det ble i første omgang kommet frem til åtte hovedgrupper, med flere undergrupper. Da første utkast var lagt, var det nødvendig å revurdere hele prosessen og se om nye muligheter for system kunne finnes. Fleksibilitet blir trukket frem som et viktig punkt ved dette trinnet. Prosessen var tidkrevende, og krevde mange revurderinger. Det fremheves at ulike system kan fungere for ett og samme datamateriale. Underveis ble det opprettholdt et bevisst forhold til førforståelsen. Dette for at førforståelsen ikke fikk male utfallet av prosessen, men at det var informantens budskap som kom til rette. Godt og nært kjennskap til datamaterialet ble skapt underveis i prosessen, og dette gav trygghet i avgjørelsene vedrørende valgte koder og grupperinger som ble til etter hvert. Kodene førte til slutt til fire kodegrupper som, sett

opp mot det totale datamateriale, virket sannferdige med hensyn til de fenomener informantene syntes å formidle (Malterud, 2012).

3.3.3 Kondensering

Tredje trinnet av systematisk tekstkondensering består av å skulle ta utgangspunkt i de fire kodegruppene og sortere temaene innenfor hovedgruppen til mindre undergrupper. Det ble i utgangspunktet kommet frem til flere undergrupper enn nødvendig, men etter en gjennomgang med kritisk blikk, ble det sett at flere av undergruppene kunne sammenfattes som ett tema. Hver av undergruppene ble skrevet om til en sammenfattet tekst, et såkalt kondensat, som ble skrevet ut i fra «informantens stemme». En fiktiv informants stemme formidlet i dette steg budskapet fra alle informantene i hver undergruppe. Etter hvert som kondensatene ble skrevet, ble det også tatt i bruk illustrerende sitat tatt direkte fra de transkriberte intervjuene som illustrerte personlige uttrykksmåter angående temaene i undergruppene. Det ble også brukt ord og setninger fra informantene selv i oppbyggingen av kondensatet. Prosessen viste seg å være krevende, da behovet for å være tro mot informantene gjorde det vanskelig å begrense omfanget av kondensatet. Det ble behov for å skrive flere utkast til kondensatene, for hele tiden balansere forholdet mellom at de vesentlige temaene ble tydeliggjort, samtidig som lojalitet til datamateriale ble bevart (Malterud, 2012).

3.3.4 Syntese: fra kondensering til beskrivelser og konsepter

Fjerde og siste steg i systematisk tekstkondensering er at kondensatene i denne omgang skal skrives om til beskrivelser skrevet med «forskerens stemme», og beskrivelsene vil til slutt danne kapitler i studiens resultatdel. Det ble i denne fasen sett tilbake på det opprinnelige datamaterialet, for å forsikre at førforståelsen ikke har hatt for stor påvirkning i prosessen, men at det er budskapet som informantene formidlet som er kommet tilsyne. Det ble også rettet fokus på at resultatene som skulle formidles i teksten svarer på selve problemstillingen, og at temaene som blir beskrevet er knyttet til den. Ord og setninger brukt av informantene selv ble også tatt med inn i denne delen av teksten for å skape nære og personlige resultater. Slike ord og uttrykk er skrevet i kursiv i resultatdelen for å fremheve at dette er direkte sitert fra informantene. Årsaken til dette

valget er at informant-gruppen viser til annet språkbruk og har særegne måter å uttrykke seg på, som ble ansett som verdifullt å ivareta for å skape en levende og genuin tekst (Malterud, 2012).

3.3.5 Vurdering av fenomenologisk tilnærming i analysen

Det vises til en fenomenologisk tilnærming i analysen. Det ønskes å formidle kunnskap om informantenes livsverden, og essensen av fenomenene innenfor feltet belyses. I arbeidet med analysen har det vært særs viktig å sette førforståelsen i parentes, selv om dette i utgangspunktet kan sees på som et uopnåelig mål. På grunnlag av manglende kunnskap om fenomenologisk filosofi understrekes det herved at det er blitt holdt en lav profil rundt studiens fenomenologiske tilnærming, slik at det ikke blir gitt et inntrykk av at studien er mer fenomenologisk en forskeren har dekning for (Malterud, 2011). Det kan regnes som et behov å ha en større kunnskapsmengde innenfor fenomenologisk filosofi for å øke forståelsen av metoden systematisk tekstkondensering. Til tross for dette, er systematisk tekstkondensering som analysemetode anbefalt til uerfarne forskere uten tilstrekkelig teoretisk bakteppe (Malterud, 2012)

3.4 Kvalitetsvurdering

Når det skal sees nærmere på kvalitetskriterier innen det semi-strukturerte livsverdensintervjuet, er det flere faktorer som spiller inn på kvaliteten av arbeidet. Kvaliteten på de gjennomførte intervjuene, informantene og intervjueren selv har betydning for studien som helhet. Ved nærmere innblikk i kvalitetsverdier for intervjuene er det ulike spørsmål som kan knyttes til dette. For det første sees det på i hvilken grad svarene fra informantene er spontane, vesentlige og innholdsrike. I studiens sammenheng hvor informantene er unge gutter i alderen 19- 24 år, oppleves det som at intervjumaterialet består av innholdsrike beskrivelser og spontane fortellinger vedrørende tematikken. Alle historiene ble ikke ansett som like relevante, da informantene til tider sporet av fra hovedtematikken og over på temaer de selv fant interessante. Det ble fra intervjuerens side lagt stort fokus på å fange tilbake informantenes oppmerksomhet ved å stille oppfølgingsspørsmål som omhandlet temaene. Datamaterialet består i hovedsak av korte spørsmål fra intervjuer og lange svar

fra informantene, som regnes som et av kvalitetskriteriene. Når det kommer til tolkning av intervjuene underveis, og det å skulle forholde seg til sin egen førforståelse under selve intervjuet, ansees begge punkter som utfordrende for en førstegangsintervjuer. Det er blitt holdt fokus på dette i arbeidet, men i hvilken grad det har vært vellykket, er vanskelig å si uten å ha gjennomført sammenlignende arbeid. Datamaterialet regnes som «selvkommuniserende», og viser trolig ikke til behov for ytterlige forklaringer ved gjennomlesning, noe som er et kvalitetskriterium i følge Brinkmann og Kvale (2010). Når det kommer til valg av informanter, kan det synes at noen informanter er bedre enn andre. Det finnes ingen ideell intervjukandidat, og ulike informanter passer til ulike intervjuformat. I studiens intervjuer opplevdes informantene som stort sett gode, og de leverte et rikt datamateriale (Kvale, 2005).

Gode intervjupersoner er samarbeidsvillige og motiverte, de er veltalende og kunnskapsrike. De er ærlige og konsistente, de svarer konsist og presist på intervjuerens spørsmål, de gir sammenhengende fremstillinger og motsier ikke seg selv hele tiden. De holder seg til intervjuemnet og sporer ikke av gang på gang. Gode intervjupersoner kan gi lange og levende beskrivelser av sin egen livssituasjon, og de forteller gripende historier som egner seg godt til rapportering (Kvale, 2005, s. 91).

Ved vanskeligheter i intervjusituasjonen, er det intervjuers ansvar å motivere og legge til rette for at informantene forteller sine historier. Flere kvalitetskriterier legges til grunn for intervjueren og det fokuseres på at intervjueren skal være kunnskapsrik, strukturert, klar, vennlig, følsom, åpen styrende, kritisk, erindrende og tolkende. Som førstegangs intervjuer kan det være vanskelig å forholde seg til alle kriteriene samtidig som intervjuet gjennomføres. Hvis fokuset blir for stort rettet mot bevissthet rundt kvalitetskriteriene hos intervjueren, kan emnets eksistensielle betydning forsvinne (Kvale, 2001). Det har ved intervjugjennomførelsene vært holdt et bevisst forhold til kvalitetskriteriene intervjueren står ovenfor, uten at bevisstgjøringen har vært overstyrende. I arbeidet med et livsverden-intervju har det vært stort fokus på å skape fruktbart materiale og skape en positiv situasjon for informantene (Brinkmann & Kvale, 2010).

3.4.1 Reliabilitet

Reliabilitet- en forskningsrapport konsistens og pålitelighet; intra- og intersubjektiv reliabilitet henviser til om et resultat kan gjentas på andre tidspunkter og av andre forskere ved hjelp av den samme metoden (Brinkmann & Kvale, 2010, s. 325).

Spørsmål om studiens reliabilitet reiser seg under selve intervjuene, gjennom intervjuerens intervjuteknikk, i transkriberingen og ved gjennomførelsen av analysen. Eksempler på dette kan være i intervjusituasjonen, om informantene da ville gitt et annet svar til en annen forsker, eller om forskeren har stilt ledende spørsmål som kan påvirke svarene. Ville uttalelser fra informantene oppfattes ulikt av ulike forskere når det ble nedskrevet i transkriberingsprosessen? Til tross for fokus rettet mot studiens reliabilitet, bør kreativ tenkning forekomme i analysen, og for sterkt fokus på studiens reliabilitet kan forhindre en slik prosess (Brinkmann & Kvale, 2010). Ved å bruke en beskrevet og anerkjent metode i analysedelen, slik det ble gjort ved denne studien, styrkes studiens validitet. Andre forskere kan ta i bruk samme metode og trolig komme frem til lignende kodegrupper og resultater. Kodereliabilitet og intervjureliabilitet er ikke direkte kontrollert i denne studien, men kan være et nyttig redskap dersom erfaringer deles og en intersubjektiv enighet føres frem (Kvale, 2005). Derimot ble kodene diskutert med veileder og medstudent, og regnes som en form for reliabilitetssjekk.

3.4.2 Validitet

Når begrepet validering blir tatt i bruk som forskningshåndverk er det tre sider ved begrepet som bør omtales nærmere: kontrollering, utspørring og teoretisering. Studiens validitet forsterkes ved at forskeren vender et kritisk blikk mot egne tolkninger og analyser gjort i studieprosessen (kontrollering). Et bevisst forhold til ens egen førforståelse og påvirkning er relevant i arbeidet med kvalitative studier. Ved å se nærmere på hvilke spørsmål som stilles til datamateriale kan studiens validitet forsterkes. Spørsmålsformuleringer med «hva» og «hvorfor», kan gi svar på «hvordan» teksten er lest og «hvordan» det kan ha påvirket resultatene (utspørring). Det er også nødvendig med en teoriorientering vedrørende fenomenene som skal undersøkes

(teoretisering), og teoretiske spørsmål basert på tillært kunnskap kan være et nyttig redskap ved validering av studier (Kvale, 2005).

Det problematiske ved å validere kvalitativ forskning skyldes ikke nødvendigvis svakheter ved de kvalitative metodene. Det kan tvert imot skyldes den kvalitative metodens særegne evne til å beskrive og stille spørsmål ved den sosiale virkeligheten som undersøkes (Kvale, 2005, s. 170).

3.4.2.1 Relevans

Studiens interne validitet er knyttet til spørsmålet om resultatenes relevans og gyldighet. Studien resultater må vurderes i forhold til hvordan resultatene er gyldige for utvalget og fenomenene som er undersøkt (Malterud, 2011). «Vi kan sjelden svare ja eller nei på spørsmålet om det vi har funnet, er sant. Viktigere er det å ta stilling til hva det er sant om- hva metoden og materialet gir anledning til å si noe om» (Malterud, 2011, s. 21). Begrepet som er brukt gjennom intervjuene kan oppfattes ulikt hos informantene, og svarene de avgir blir derfor knyttet til deres oppfattelse av begrepet. Ved gjennomførelsen av intervjuene ble det derfor stilt noen spørsmål innledningsvis som omhandlet informantenes forståelse av begrepene flerkulturell bakgrunn og organisert fysisk aktivitet. Det kan likevel være andre mer allmenne begreper brukt i intervjustunden som informantene kan oppfatte ulikt. Til tross for svært gode norskkunnskaper hos informantene, er norsk ikke deres morsmål, og studiens interne validitet kan rettes mot denne problemstillingen. Det ble prøvd å bruke et lettfattelig og enkelt språk i intervjusituasjonen for å styrke studiens interne validitet (Malterud, 2011).

3.4.2.2 Overførbarhet

Studiens eksterne validitet er knyttet til spørsmålet om resultatenes overførbarhet (Malterud, 2011).

Generaliserbarhet er et begrep som kan invitere til urealistiske assosiasjoner om allmenngyldig overførbarhet. Overførbarheten har alltid sine begrensninger, og utvalgsstrategien er en viktig betingelse som er med på å bestemme hvor

grensene går. Derfor kan det være hensiktsmessig å bruke begrepet overførbarhet, som i større grad impliserer at det finnes grenser og betingelser for hvordan våre funn kan gjøres gjeldende i andre sammenhenger enn der vår studie er gjennomført (Maltrud, 2011. s.62).

Kvalitativt forskningsdesign fritar ikke fra å forholde seg til begrepet overførbarhet, det skal holdes distanse til kvantifiserte problemstillinger og utvises forsiktighet til påstander om at noe er betydeligere eller større enn noe annet. Overførbarhet bør bli sett på som den kunnskapen som kan være av nytteverdi for andre. I og med at studien ønskes å være et praksisnært kunnskapsbidrag, kan overførbarheten av studiens innhold knyttes til at ungdommene forteller noe lærerikt om allmenne fenomener. Avvikende funn kan eventuelt settes opp mot «det vanlige», og kan tydeliggjøre hva som er «det vanlige» (Malterud, 2011). «Overførbarheten er avhengig av hvorvidt funnene gir mening ut over seg selv» (Malterud, 2011, s. 62). I kvalitative studier kan andres opplevelse av å tilegne seg mer lærdom knyttet til egen oppfattelse eller egen kunnskap, være en indikasjon på overførbarhet (Malterud, 2011).

3.5 Etisk hensyn

Forskning skal være basert på respekt for forskningsdeltakernes menneskerettigheter og menneskeverd. Forskning skal ivareta etiske, medisinske, helsefaglige, vitenskapelige og personvernmessige forhold (Helseforskningsloven, 2008). Dybdeintervju som metode for innsamling av data innebærer ulike etiske retningslinjer som det har vært viktig å kjenne til. Retningslinjene innebærer informert samtykke fra informantene, konfidensialitet og å vurdere konsekvenser ved studien (Brinkmann & Kvale, 2010). Når retningslinjene følges kan det gi et godt grunnlag for tillit og respekt i intervjusituasjonen, og videre bidra til et rikt datamateriale. I forskning på mennesker er fritt informert samtykke et sentralt krav. Med «fritt» menes her at informantene ikke på noen måte føler seg presset til å delta i studien. Informert samtykke innebærer at deltagerne er opplyst om hensikt med studien, hovedtrekk og prosedyrer (Fossheim, 2009). I tidlig fase ble det søkt om godkjenning av studien ved Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS, hvor personvernombudet tilrådte at studien ble gjennomført. Informantene fikk i forkant av deltagelse et informasjonsskriv angående studien med forespørsel om deltagelse. Dette ble gjort for å sikre at samtykket til å delta

i studien var basert på tilstrekkelig informasjon i forhold til frivillig deltagelse og behandling av personopplysninger. Det ble informert om at innsamlede opplysninger ble registrert på privat pc, og ville bli knyttet til informantens navn gjennom kode som viser til koblingsnøkkel. Det ble så innhentet skriftlig samtykke før intervjustart. I forkant av intervjuet ble det også informert om kontekst for intervjuet, slik at informanten kunne være forberedt på blant annet tema, formål og at intervjuet vil bli tatt opp på lydopptak (Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste, 2013). Informantene har fått informasjon om konfidensialitet og hvem som har tilgang til materialet. En slik formalisering kan bidra til å styrke tryggheten hos informantene og forholdet i intervjusituasjonen holdes ryddig (Fossheim, 2009). Konfidensialitet innebærer at den informasjon som samles inn ikke blir spredd i en slik form at personer eller situasjoner gjenkjennes (Olsson & Sørensen, 2003). Dette gjelder både i forholdt til lagring og bearbeiding av data, rutiner i forhold til brudd på sikkerhet, metoder for destruksjon av datamaterialet og i rapportering av resultatene (Fossheim, 2009). Etter innhenting av datamaterialet, ble det tatt forhåndsregler for å unngå at materialet kommer på avveie. Informantene vil bli opplyst om at konfidensialitet ble ivaretatt, og at samtale på båndopptaker og annet datamateriale destrueres etter bruk. Det kan være vanskelig å vite på forhånd hvilke spørsmål som kan virke sensitive og utfordrende for informantene (Drageset & Ellingsen, 2010). Det ble forsøkt å utvise varhet og ydmykhet for informantenes grenser underveis.

4.0 RESULTATER

Resultatkapittelet er bygget opp av fire kodegrupper samt undergrupper med titler hentet direkte fra datamaterialet.

En oversikt over resultatkapittelet er som følger:

❖ Forståelse av kultur

- Flerkulturell- «international boy»
- Likheter og ulikheter- «jeg kan jo aldri bli helt norsk»
- utfordringer- «så mye å lære seg»

❖ Aktivitetens betydning

- Integrering- «den ultimate språkarena»
- Tilbud- «vær synlig»
- Sosialt samvær- «det skal være gøy»
- utfordringer- «i kampens hete»

❖ Støttende faktorer

- Familie og sosial status- «Få mennesker man møter er helt egenbygd»
- Aktivitetsledere- «Treneren er ikke bare en trener»
- Lokalmiljø, skole og dagens samfunn- «Fotball i bingen og i gatene»

❖ Egenskaper hos deltagerne

- Holdninger- «man må lære å ofre litt»
- Humor- «mange bra vitser»

Det bemerkes at ord og avsnitt merket med kursiv er direkte utsagn fra informantene. Resultatkapittelet er et resultat av systematisk tekstkondensering som beskrevet i punkt 3.3.

4.1 Forståelse av kultur

4.1.1 Flerkulturell- «international boy»

Når informantene skal forklare hva de legger i begrepet flerkulturell nevnes ord som *språk, kultur, religion og levemåte*. De mener at det er et godt begrep som kan brukes *når man ikke er hundre prosent norsk i Norge, eller i situasjoner hvor man har en kultur i bagasjen sin, som man skal leve med i takt med en ny annen kultur*. Alle har en felles oppfatning om at ordet flerkulturell er et finere ord for det å være fremmedkulturell eller utlending. Informantene forteller at ordet oppleves som et positivt ord, mens ordet utlending er et belastet, negativt ord. Alle er enige om at det viktigste er ikke hvilket begrep som brukes, men i hvilket tonefall og i hvilken sammenheng ordet blir sagt.

det jeg legger i ordet flerkulturell, er en som ikke tør å si ordet utlending. Jeg føler at det er et rettere ord på utlending.

jeg vil tenke at flerkulturell er det mest høfligste, så fremmedkulturell, så utlending.

Informantene opplyser om at de synes det er ubehagelig at det er skapt et hysteri rundt hvilke begreper som skal brukes for å betegne dem. Usikkerhet rundt begrepet kan gjøre at informantene til tider kan føle seg som *fremmede dyr, og de misliker at andre er så redd for å trakke dem på tærne*. En av informantene forklarer at noe av det mest ubehagelige han opplever er når personer han snakker med ikke tør å kommentere at han ikke er norsk. Han føler seg da ukomfortabel og det blir ofte *pinlig stemning*. Informantene påpeker at det å ha flerkulturell bakgrunn er noe de er svært stolt av, og kan derfor ikke forstå hvorfor temaet til tider er så vanskelig å snakke om for nordmenn.

du må jo veie ordene dine femti ganger i dag før du kan si noe, og det synes jeg at blir helt feil.

Alle informantene er enige om at de kan relatere seg til begrepet flerkulturell. En av informantene påpeker samtidig at det kan også bli svært slitsomt dersom noen fremhever det til stadighet. Han føler at det av og til kan bli for mye dersom det hele

tiden skal prates om hjemlandet og hjemkulturen, når den personlige interessen for det ikke er så stor. Informantene uttrykker at det viktigste for dem er å bli sett som den de er, uavhengig av kultur, hudfarge eller språk. De understrekes at det er i større grad menneskene rundt dem som kjenner et behov for å definere hvem de er, fremfor dem selv som bare opplever at de er akkurat den personen de er.

folk prøver å poengtere at jeg er den og den personen der, jeg føler ikke at jeg er noe mer enn meg selv. Jeg vet hvor jeg kommer fra, og jeg vet hvem jeg er. Jeg føler ikke at jeg gjør noe spesielt for å tilpasse meg, jeg er jo bare meg selv føler jeg.

jeg sitter fremdeles og tenker er jeg norsk eller er jeg utenlandsk, jeg har ingen grenser. Når jeg snakker med andre i samme situasjon, så føler alle at de er utlending i hjemlandet og utlending i Norge. Uansett hvor jeg går så er jeg utlending.

4.1.2 Likheter og ulikheter- «jeg kan jo aldri bli helt norsk»

Informantene poengterer at ved kulturelle likheter mestrer de fint å leve med to kulturer, mens ved kulturelle ulikheter kan problemstillinger oppstå. De fremhever at det er mest ubehagelig for dem første gang de oppdager ulikheter, men forstår at man som regel må erfare når man er lik og når man er ulik. Informantene forteller at de lever med deres opprinnelige kultur hjemme, med eget språk, egen mat, andre møbler, normer og væremåter. Dette gjør at de må omstille seg fullstendig hver gang de passerer gatedøren, enten inn eller ut. Når informantene beskriver nordmenn, så beskrives de som *innelukket og vanskelig å komme inn på*. Da informantene opprinnelig kommer fra mer sosiale og utadvendte kulturer, føler de at nordmenns væremåte kan virke forhindrende for en integreringsprosess. Hjemmefra er informantene vant til å prate og være sosiale, også selv om noen ikke kjenner hverandre fra før. En av informantene beskriver at han opplever at *mange nordmenn helst ønsker å sitte helt inntil seg selv, og ikke komme borti noen andre personer*. Informantene understreker at kommunikasjon generelt kan være vanskelig. Ikke kun i form av språk, men også måten det kommuniseres, og hva som blir sagt. Dette forklares videre ved at de opplever at nordmenn sitter helt stille når de snakker, i motsetning til dem selv som er både fekte og veiver med armene når de

engasjerer seg i en samtale. Informantene er redd for at det kan høres ut som om de er sinte, eller at nordmenn opplever dem som voldsomme og uhøflige. Informantene fremhever at det kan være vanskelig å skulle endre basale tankemønstre som de er oppvokst med og som de har levd med over tid. De har innsikt i at det kan være vanskelig for nordmenn å forstå seg på ulike typer oppførsel, som i utgangspunktet er helt normal oppførsel i andre kulturer. En av informantene forklarte hvorfor passivitet oppstår hos noen kulturer her i det norske samfunnet.

I noen kulturer er man vant til å jakte etter mat. Når de endelig har fått mat til seg og familien sin, så kan de slappe av. Her i Norge mottar de penger sånn at de kan gå i butikken for å kjøpe mat, så da kan de jo bare sitte og slappe av hele tiden.

Informantene har merket seg at janteloven står sterkt i den norske kulturen, og dette er ikke et fenomen som foreligger i deres kultur. De synes den er vanskelig å forstå seg på, og merker at nordmenn er svært redde for hva andre synes om dem. Informantene ser at det kan være til hjelp for dem å fokusere mer på likheter mellom kulturer fremfor ulikheter, selv om de oppfatter klart at likheter og ulikheter i kultur og hos folkeslag sitter dypere enn en selv kanskje tror.

vennene mine sier ofte at jeg er helt norsk, men jeg er jo ikke det. Jeg prøver å tilpasse meg omgivelsene, men jeg kan jo aldri bli helt norsk.

Alle informantene er enige om at det føles lettere å ta kontakt med andre som har flerkulturell bakgrunn enn nordmenn. De beskriver at dette kan være årsak til at flerkulturelle ofte holder sammen. I en flerkulturell sammensetting får de oftere aksept og de møter i større grad forståelse. Informantene forklarer en følelse av at andre mennesker med flerkulturell bakgrunn kanskje har vært igjennom det samme som en selv, og har kanskje opplevd hvordan det er å være *ny*. De er enige om at det er lettere å gå bort å prate med en som har en annen kultur her i Norge enn personer som kun er norsk. En av informantene forteller om hvorfor han synes det kan være vanskelig å snakke med en nordmann fremfor en som har en mer lik kultur som seg selv. Han føler at han kan såre nordmenn med sitt direkte og ærlige vesen, som er en helt naturlig fremtoning for han. Han beskriver et eksempel på følgende måte.

Når man treffer en person etter lang tid som har lagt veldig på seg, er det helt naturlig å kommentere at vedkommende har lagt på seg. Vedkommende ville da bare svart at det var fordi han hadde spist så mye i det siste, og så var den samtalen over. Hadde noen sagt dette til en nordmann, kunne det skjedd at nordmannen hadde reist seg og gått fordi han ble fornærmet.

Informanten forteller videre at dette er en situasjon hvor han da ville sittet igjen helt forvirret og ikke skjønt noe som helst. Informantene poengterer at det er eksempler som dette som gjør at det overraskende kan oppstå problemer. De understreker derfor at det er viktig med tilstrekkelig kunnskap om vertkulturen for å forhindre slike problemstillinger.

jeg føler at alle som er i Norge som ikke er Nordmenn, utseendemessig, knytter seg veldig til meg og andre med lik hudfarge.

4.1.3 Utfordringer- «så mye å lære seg»

Den største utfordringen informantene sto ovenfor i møtet med en ny kultur var språket. De opplevde at når de ikke kunne språket så ble de mer innelukket og kunne ikke gjøre seg forstått. Uten tilstrekkelige språkkunnskaper mener informantene at man blir nedprioritert og ekskludert fra samfunnet. I skolesammenheng har informantene møtt de største utfordringene når det kommer til språk. Det dagligdagse språket var lettest å lære, mens fremmedord og fagspråk var vanskelig å forstå. En av informantene forteller at da han begynte på norsk skole fikk han plutselig så dårlige karakterer. *Fagene var de samme, men ingenting het det samme.* Hjemme var han flink i de fleste fag, men all kunnskap han hadde var på sitt språk, så i den norske skolen hadde det ingen verdi. Han forklarer at som regel på skolen ble de inndelt i grupper med tre norske og en som hadde flerkulturell bakgrunn. Ikke nok med at dette i seg selv gjorde at han følte seg annerledes, så klarte han heller ikke å delta i gruppediskusjonene på norsk. Han satt hele tiden og planla en setningsformulering, og når han var klar, var gruppen klar for å gå over til neste tema. Informantene påpeker at tregheten i det å lære seg et nytt språk, hindrer sosial deltagelse. De synes det er mye å lære seg når man er helt ny i Norge. Ikke hadde informantene engelsk som andrespråk heller, så det var umulig for dem å uttrykke seg i starten. En informant beskriver situasjonen ved å si at *dersom man er*

*flyttet til et helt nytt land så begynner man på minus en. Det er først når man er kommet til null at man er mottakelig for å lære å ta til seg informasjon. Informanten fortalte også at han hadde mottatt flere brev i perioden han jobbet seg opp mot nullpunktet, som han aldri hadde åpnet, fordi han ikke forstod noe av det som stod er allikevel. I ettertid har han sett at det var viktige brev med tilbud om skoleplasser og lignende han ikke hadde åpnet. Med denne historien ønsker informanten å påpeke at det ikke er nødvendig å sende informasjon på norsk, som att på til er skrevet med *vanskelig norsk*, til mennesker som nettopp er flyttet til Norge og ikke har lært seg språket.*

at man sier riktig ord, men kanskje uttaler det feil. Det kan jo være nok til at folk begynner å mobbe deg.

Alle informantene opplevde møtet med den nye kulturen som svært utfordrende. Selv de minste ting kan virke vanskelig når man er helt ny i et nytt land med en ny kultur. En informant forteller at han fikk vite, før han skulle reise til Norge, at det var veldig kaldt og at det var mye snø i Norge. I sitt hjemland hadde de ikke noe skikkelig ord for snø, men han forsto at det kunne minne om is. Han så derfor for seg at det skulle være *klink is over alt*. At det virkelig var så kaldt som det var da han kom hit til Norge, kunne han aldri ha forestilt seg på forhånd. Det første han fikk servert da han kom til Norge var Grandiosa. Han synes det var veldig ekkelt og tok av alt fyllet, men klarte å spise bunnen. Han husker godt da *de skulle reise til Norge og gikk inn i en heis og trodde det var transportmiddelet til Norge*. Nå kan han le av det, men den gang føltes alt veldig rart. Informanten fremhever at den første tiden her i Norge var svært vanskelig.

vi hadde store vinterjakker, vindjakke kanskje, sånn typisk vindjakke, sånn som man skal bruke på sommeren og, men det var tjukke vinterjakker for oss.

jeg husker første gangen jeg smakte ost, jeg trodde at jeg skulle spy.

Informantene forteller at det er utfordrende å håndtere fordommer hos nordmenn. De føler at nordmenn er skeptiske og har fordommer til dem selv om de er integrerte og snakker flytende norsk. De vil alltid bære med seg sitt utenlandske utseende, og mener at noen mennesker har en forventning om at de derfor er annerledes eller ikke kan snakke norsk. Noen eldre er spesielt skeptiske, siden de ikke har særlig kjennskap til mennesker fra andre kulturer. Det er stor forskjell dersom man møter eldre som er tidligere sjømenn. De er mye mer imøtekommende, sier informantene. Informantene

viser til forståelse for nordmenns reaksjonsmønster, og sier at de prøver å gi nordmenn litt pusterom. De opplever et tenkende blikk i en brøkdel av et sekund i første møtet med en nordmann. Det samme tror de at ville skjedd i sitt hjemland. De forklarer at hvis en helt hvit, blond, blåøyd person hadde stått fremfor dem i en mengde hvor alle andre så helt lik ut, så hadde også de hatt et behov for å fordøye inntrykket. Informantene understreker at det er erfaringen man bærer med seg som skaper grunnlaget for fordommene man har. De er klar over at det ved gjentatte ganger har oppstått bråk hvor gjenger med utenlandsk opprinnelse har vært involvert, men poengterer at nordmenn ikke kan tenke at alle er like av den grunn. Ofte vet man ikke grunnen til at det ble bråk i utgangspunktet, og informantene bemerker at det ikke alltid blir bråk når flere utenlandske er samlet. Absolutt ikke. Informantene opplever ikke nordmenn i dag som rasistiske, og tror det hjelper at nordmenn er blitt flinke til å reise. Det er nulltoleranse for rasisme og det mener informantene er en generell holdning i samfunnet. En av informantene mener at nasjonalisme kan virke begrensende i et samfunn, og oppfordrer til *å se på sammensetningen i samfunnet som en boks med peppermix. Sort pepper står ved siden av mint, chili vedsiden av hvit pepper og alle lever sammen i harmoni.*

hva hvis jeg går rundt med mange fordommer, nordmenn er bare firkantet og spiser grøt og går med bunad.

det er jo normalt å ha fordommer, folk har det jo litt for å beskytte seg selv egentlig.

hvis du har noe imot andre på grunn av rase eller et eller annet sånn, så blir du i hvert fall sett på som en idiot i Norge i dag, det blir du.

Informantene uttrykker at det til tider er, eller har vært, utfordrende å leve med lengselen og savnet for hjemlandet sitt. Det å måtte reise fra alt som var kjent og kjært i hjemlandet gjorde at alt var bare vondt, vanskelig og *fryktelig slitsomt* i Norge forklarer de. Informantene klarte ikke å bli kjent med noen eller få seg nye venner fordi de ikke kunne språket. De forklarer at plutselig forstår man ingenting av hva som skjer rundt seg og hva som begynner å skje inni seg selv, og da blir man frustrert og sint. De fleste av informantene sier at de fortsatt bærer et savn til hjemlandet, men at de nå endelig kan si at det er Norge som er deres hjem. En av informantene demonstrerte at han nå omsider har klart å danne en sirkel rundt seg av mennesker han stoler på og kan gå til, familie og venner. Dette *har skapt ro i sjelen*, sier han. Informantene ser tilbake på hvor

de var da de kom til Norge, og er takknemlige for å være der de er i dag. En av informantene *angrer på alt det dumme han sa og gjorde i begynnelsen, alle de stygge blikkene, misforståelsen og drittsslengingen*. Han fortalte en illustrerende historie om sitt møte med demokratiet og bestemmelsesrett. Hjemme hadde han levd lenge i et undertrykkende regime og ble banket av alle, mens i Norge hadde han hørt at det var demokrati, det var fritt og alle kunne gjøre som de selv ville. Dette var en helt ny følelse for informanten. Informanten oppførte seg ikke særlig på skolen og kom i konflikt med læreren sin som sa til han at i Norge trenger vi ikke slike som deg. Informanten ble da så sint at han tok den største boken han fant og slo den i hodet på læreren. Han følte at *endelig hadde han fått muligheten til å angripe tilbake*. Informanten er i dag fullstendig klar over at han reagerte feil. Han forstår at læreren mente at det ikke trengtes mennesker i Norge som ikke kunne oppføre seg i Norge og som ikke ønsket å lykkes, men informanten tok det helt personlig der og da. I dag ser han hele sammenhengene. Informantene håndterer følelsene sine bedre i dag enn før fordi at de nå fokuserer mer på hvem de er som person fremfor hvor de kommer fra.

jeg husker de tre-fire første månedene så var jeg veldig deprimert. Jeg gren, jeg bannet til hele verden.

hvis du er deprimert og under press og du ikke finner ut av hvor du hører hjemme, så går det dårlig.

4.2 Aktivitetens betydning

4.2.1 Integrering- «den ultimate språkarena»

Alle informantene mener at idrett de har vært delaktig i har hatt betydning for deres vellykkede integrering her i Norge. Inkludering nevnes til stadighet når informantene snakker om integrering gjennom idrett. De forklarer at ved å delta i organisert aktivitet trengs det ikke å fokuseres på integrering som et separat tema, fordi det forekommer naturlig gjennom samhold og relasjoner i laget.

helt fra starten betydde fotballen mye for integreringen spesielt, det å skaffe seg venner, jeg vil jo si at jeg lærte meg språket veldig fort.

Informantene har vært de eneste med utenlandsk opprinnelse på lagene sine, og sier at de derfor fikk seg norske venner og lærte seg raskt norsk, noe som gjorde at de bedre mestret overgangen til et nytt språk. En av informantene forteller at i fotballen kan man inkluderes uten enda å ha lært seg norsk fordi at fotball har et *universelt språk*. Spillerne kan kommunisere på tross av ulike språk, med kroppsspråk og bevegelse.

i for eksempel fotball, da trenger man nesten ikke kunne samme språk engang, men man lærer det automatisk, fordi du er rundt folk som snakker norsk.

En informant sier at fotball fører nasjoner sammen og nevner verdensmesterskapene som eksempel. *Alle samles rundt noe felles*, forklarer han. Det å ha en felles interesse og samles rundt, fremhever informantene som viktig. Det gjør at man blir automatisk en del av felleskapet, man har noe å drive på med sammen, også utenom skole og treningstidene, sier informantene.

jeg tror gjerne det at hvis jeg ikke hadde spilt fotball, eller hvis jeg ikke hadde drevet med idrett i det hele tatt, så tror jeg gjerne at folk som tok kontakt, ikke hadde tatt kontakt.

jeg tror fotball kan løse verdensproblemer.

4.2.2 Tilbud- «vær synlig»

Informantene føler at det finnes et tilbud for barn og unge med flerkulturell bakgrunn som ønsker å integrere seg gjennom organisert fysisk aktivitet. Informantene påpeker at selv om det finnes tilbud, så er de ikke til nytte dersom de ikke er kjent. Informantene understreket at det viktigste for å rekruttere barn og unge til en fritidsaktivitet er at tilbudet er synlig. Eksempler på synlighet i følge informantene er reklame i avisen, på oppslagstavler og på internett, eller ved tilstedeværende promotering i skolen eller gjennom oppvisninger på kjøpesentre og ute i byen. Sistnevnte kan være et effektivt virkemiddel for å fange oppmerksomhet ved mangelfulle språkkunnskaper.

Informantene mener at skolen og lærere kan være formidlere, da dette kan skape ekstra trygghet rundt aktiviteten for både unge og foreldre. En av informantene foreslo at kjente profiler eller personer med stor innflytelse kunne virke ekstra troverdig og fange målgruppens interesse.

..det er jo mye reklame ute og går, kom å se de og de spille kamp. Det skal ganske mye til å ikke oppdage det, for det er jo overalt.

..vær synlig, det er det beste tipset jeg har.

Informantene presiserer at dersom tilbud for barn og unge skal iverksettes for å fremme integrering, så er det avgjørende at tilbudet omhandler alle barn og unge, også norske. En av informantene forteller at dersom han hadde deltatt på en aktivitet som kun var for barn og unge med flerkulturell bakgrunn, så hadde han havnet i et miljø mer bare flerkulturelle, og ikke integrert seg blant nordmenn. Det ville vært helt naturlig sier han, fordi han ikke hadde møtt noen andre. Han tror at norsk kunnskapene ville vært mye dårligere ved et slikt tilfelle. Informantene mener at det å samle bare barn eller ungdom med flerkulturell bakgrunn sammen er å stenge dem ute fra det store fellesskapet. De hadde i så tilfelle dannet seg en egen gjeng, som de tror at nordmenn hadde vegret seg for å ta kontakt med. Informantene synes ikke det er en god ide å invitere til aktiviteter på premisser om likhet, da dette kan forhindre vellykket integrering på tross av kulturer og nasjonaliteter.

hvis de hele tiden lager sommerleirer for barn og unge med flerkulturell bakgrunn, så vil jo alltid barn og unge med flerkulturell bakgrunn henge sammen.

jeg tenker med en gang, hvis det bare er ment for flerkulturelle barn, så hjelper det ikke så mye på integreringen, gjør det vel?

Informantene synes at det er et viktig punkt at integreringsfremmende tilbud må være gratis. Dette gir alle barn og unge mulighet til å delta. De tror at dersom tilbudet er basert på ulike former for idrett, vil en større andel av målgruppen finne seg til rette med den aktiviteten de liker best. En av informantene synes det er en lur ide å opprette noe lignende en støttekontakt, som kan hjelpe barn og unge med flerkulturell bakgrunn til å finne seg til rette og som de kan lære av.

hadde det vært et gratistilbud, eventuelt med flere former for idrett, sånn at alle hadde funnet noe å drive med, så tror jeg det hadde hjulpet veldig på integreringen.

4.2.3 Sosialt samvær- «det skal være gøy»

Informantene føler at det viktigste de sitter igjen med fra idretten de har drevet med eller driver med, er venner. De synes at noe av det viktigste for alle og en hver er å ha venner. Opprinnelse eller kultur har ingen betydning, informantene mener at alle vil *slite* dersom man ikke har venner. Informantene opplyser om av nesten alle vennene de har den dag i dag kommer fra idretten.

altså de gode kameratene mine som jeg har, de er gjennom fotballen, jeg kan ikke tenke at de skulle kommet på en annen måte.

venner er jo det aller viktigste da, uten venner spiller det ingen rolle hvor du kommer fra. De vennene jeg sitter igjen med nå, de er fra fotballen, det er de jeg har vokst opp med sant.

Informantene mener at den type felleskap som oppleves ved idrett ikke finnes andre steder. De forklarer at man er i et miljø hvor alle som er der har en felles interesse, og ingen tvinges til å være der. Når alle investerer mye tid og energi inn i en aktivitet, er det helt naturlig at alle vil trives og at det sosiale fungerer. Informantene tror at alt annet rundt trening og idrett kommer sekundært etter det sosiale felleskapet. Ved å tilbringe mye tid sammen, blir alle godt kjent med hverandre, og ingen kan melde seg ut, forklarer informantene. Et eksempel kan være når de sitter på samme buss i timevis etter en bortekamp langt unna. Det er lett å integreres i laget hvis man er ny nettopp på grunn av dette. Er du ny blir du fort godt kjent med resten av laget og straks en del av laget i følge informantene. Samtidig understreket informantene at det ikke er absolutt alle som lykkes i det sosiale i en klubb, for det kommer an på hva hver enkelt person er villig til å gi tilbake igjen. Informantene påpeker at de har lagt mye tid ned i idretten de har drevet, og fritiden har gått med til å drive med aktiviteten.

det har jo på en måte vært min ungdomsklubb, det har vært et sted jeg har investert mesteparten av tiden min og vokst til og lært meg å omgås mennesker.

man kunne være på fotballbanen og spille fotball hele dagen, det har hjulpet meg vanvittig.

Alle mener at det viktigste når man skal drive med idrett er at det må være gøy. De mener at dette er et felles fokus i Norge, i motsetning til andre land. Informantene synes

det sier seg selv at de alle liker idretten de driver på med, i og med at den har så høy prioritering i livene deres. Informantene forklarer at noen kanskje tror at enten kan det være sosialt å drive med idrett ellers så må det satses, men selv mener de at det går hånd i hånd. Dersom ikke det hadde vært gøy å holde på med idretten ville ingen holdt ut og blitt gode. De gode stundene, minnene og opplevelsene gjør at man forsetter, sier informantene.

i Norge har man fokus på at det skal være gøy, og det ligger alltid til grunn, det synes jeg er kjempe viktig.

du får spilt med folk på din egen alder, så får du knyttet bånd, nye opplevelser, reise rundt og sånt. Det er egentlig bare fantastisk.

4.2.4 Utfordringer- «i kampens hete»

Når informantene beskriver hva som er utfordrende i forhold til det å drive med organisert fysisk aktivitet, nevner de alle frafall rundt ungdomsskolestadiet. De forklarer at det oppstår et skille mellom de som ønsker å satse på idretten og de som ikke vil mer. De tror at en av grunnene er at det rundt den tiden pålegges et større press fra skolen og det samme skjer på treningene. For de fleste er det vanskelig å opprettholde et like høyt nivå begge steder, og noen velger derfor å satse mest på skole, mens andre velger å satse mest på for eksempel fotball. En av informantene beskriver at rent fotballmessig skjer det noe nettopp i den alderen, nemlig en forventning til at man presterer. Det betyr ikke nødvendigvis at man må være god, men man må være villig til møte på alle treninger, kamper og gi alt i alle sammenhenger. Informantene mener at det er opp til hver enkelt å kjenne etter hva som er best for seg selv, men de synes det er dumt å se at så mange faller fra i begynnelsen av ungdomstiden.

du kan spille fotball, men samtidig må du være flink på skolen, for det er viktig med utdanning.

Informantene tror at en annen årsak til at ungdom slutter med idretten de driver med, er at de på de i ungdomstiden kommer i møte med andre fristelser, som jenter, festing og alkohol. De påpeker at det er mye rus rundt om i alle miljøer, men at dette er noe de holder seg unna. Kanskje blir idrettsprestasjonene deres også bedre da, tenker de. Andre

ungdommer ville gjerne følt at de gikk glipp av mye sosialt hvis de hadde drevet med så mye trening, men dette er ikke gjeldende hos informantene. De tror at det kan være vanskelig å finne et like bra miljø dersom man bare fester og *går på byen*.

enten du driver med idrett eller ikke, så er det mye rus. Verden blir bare verre og verre sånn som jeg ser det. De som driver med idrett er gjerne ikke de som gjør alt det andre sant, så det er et bra utgangspunkt.

Informantene fremhever at de selv med deres flerkulturelle bakgrunn står ovenfor utfordringer som ikke de andre på laget må håndtere. De har ofte fått bemerkninger som går på hudfarge eller lignende på banen, og har blitt møtt rasistiske tilnærmelser. De forklarer at de blir sinte der og da, og har gjerne noen ganger også reagert på feil måte tilbake. I etterkant klarer de å se at det ikke egentlig er så farlig, og at det på en måte er en del av spillet. Man kan ikke ta det personlig og gå rundt å tenke på det, for da blir man *helt sprø* sier en av informantene. Man prøver å sette motstanderen ut av spill ved å si noe provoserende, noen ganger virker det, men det burde ikke gjøre det. Det er mange som tror at det skal såre når man sier noe stygt om hudfarge, tenker informantene, og dessverre kan det hende at det er noen som tar seg virkelig nær av det, så det burde ikke forekomme.

jeg har opplevd å bli kalt forskjellige ord på fotballbanen, men det er jo i kampens hete, så man kan ikke ta det personlig. Dette er noe som skjer i hele verden, at når man blir forbanna på fotballbanen, så sier man det man tror sårer mest. Det de har trodd når det gjelder meg er hudfargen min. Det viktigste er, det er enkelt å si det nå, men det er å ikke tenke over det.

4.3 Støttende faktorer

4.3.1 Familie og sosial status- «Få mennesker man møter er helt egenbygd»

Informantene starter med å forklare at det er en forskjell når det kommer til integrering av dem selv og sine foreldres integreringsprosess. De ser tydelig at det er lettere for dem selv å få innpass gjennom fritidsaktiviteter og idrett. En av informantene beskriver at når moren forholder seg til integrering, *så setter hun barna på en side og seg selv på en side*. Videre forklarer moren dem at *siden barna har venner er det lettere for dem å bli*

integrert. Informantene har forståelse for morens utsagn og beskriver at foreldrenes begrensede integrering kommer av at foreldre kun har mulighet til å integrere seg gjennom *jobber eller kurs.*

du ser ikke mamma hive på seg en strømpebukse og en hettegenser for å dra på treningssenter.

Alle informantene trekker frem foreldrenes involvering i barnas fritidsaktiviteter som en viktig støttende faktor. De poengterer at foreldrenes involvering ikke bare har betydning for dem selv, men også for klubben de er medlem av, og for klubbmiljøet. Når foreldrene er delaktige i barnas fritidssystemer får de også tilbragt mer tid sammen med barna sine. Informantene forklarer at uten foreldres frivillige deltagelse ville det ikke vært mulig for idrettslagene å delta på kamper eller mesterskap som krever kjøring og henting med bil. Kjøreordninger som er administrert og gjennomført av foreldre er vesentlig for at barn og unge skal kunne delta på fritidsaktiviteter.

uten foreldre kunne vi ikke møtt til kampstart når kampene spilles langt unna.

Informantenes behov for foreldrenes frivillige deltagelse sees i sammenheng med deres aksept for at noen foreldre ikke har mulighet til å delta i like stor grad som andre foreldre. Jobb og travel hverdag er grunner til at noen foreldre ikke kan stille opp. Informantene viser forståelse for foreldrenes manglende deltagelse, men forteller at de synes det er dumt når de ikke er til stede. *Passer det ikke, så passer det ikke, det er ikke akkurat verdens undergang,* sier en av informantene. Informantene har stor grad av innsikt i foreldrenes utfordrende hverdag, og krever lite av dem. Hvis foreldrene deres er opptatt, er de innforstått med at de ikke har mulighet til å delta på kamp eller trening av den grunn.

hvis familien din er opptatt når du skal kjøres til kamp, ja da kan du ikke gå på kamp da, med mindre noen andre foreldre har mulighet til å kjøre deg. Pappa var jo opptatt med jobb, jeg kunne ikke bare si kjør meg der og der i dag. Det blir jo mye for foreldre, så noen ganger har det blitt til at jeg må si at jeg ikke kan delta når det har vært samlinger eller lignende. Jeg vil aldri forlange at foreldrene mine skal stille opp for meg på den måten.

det er alltid noen som stiller opp, selv om mine foreldre ikke alltid kunne. Min far jobbet mye, så han har ikke vært på en fotballkamp i sitt liv. Jeg ser norske

foreldre støtter barna sine på den måten. Jeg går ikke rundt og håper på at de skal delta, jeg ser jo at de ikke kan være der.

Informantene understreker at den viktigste støttende funksjonen foreldrerollen kan bidra med, er oppmuntring og motivasjon. *Ungdommer har behov for oppmuntring og motivasjon når de føler seg litt deppa.* Ved å oppmuntre og motivere barna sine, kan foreldrene virkelig være en støttespiller og en ressurs når det kommer til barnas mestingsopplevelser. Det er en forutsetning at foreldrene er til stede når behovet melder seg, *for barn og unge selv vil ikke gå hjem til sine foreldre etter kamp eller trening for å fortelle hva som har skjedd.* Informantene beskriver at en slik form for støtte ikke nødvendigvis må komme fra sine egne foreldre. De ser at de kan finne støtte i oppmuntrende ord fra lagkameratenes foreldre.

det har vært en del andre foreldre som har oppmuntret meg. At jeg må ta skrittet liksom. Det er gøy å høre fra en voksen. Det var en far som ga mye støtte til spillerne på den måten.

Informantene trekker frem at det ikke bare er foreldre som kan ha en støttende rolle i en familie sammenheng. Søsken, og da spesielt eldre søsken, kan være en viktig støttende faktor for barn og unge. De mener det hjelper å ha eldre søsken som *baner vei*, og på den måten kan foreldrene lære slik at tidligere feil ikke blir gjentatt hos de yngre i søskenflokket. En av informantene var svært knyttet til sin bror, og følte det var tryggere å forholde seg til han enn sine foreldre.

Min bror har hjulpet meg, han har jo vært samme sted som meg. Han har litt mer erfaring, så jeg kan komme til han om det er noe.

Informantene viser til ulike former for familiær støtte, og fremhever at det er nødvendig at barn og unge innretter seg etter sin egen families grad av støtte. En av informantene viste takknemlighet til sin far som særlig hadde støttet han da han flyttet til Norge. Faren hadde vært opptatt av å støtte gutten sin i form av språkkunnskaper. Han lærte sønnen sin det norske alfabetet, slik at han kunne både skrive og lese før han begynte i 1. klasse. Dette gav sønnen et fortrinn, ved at han allerede lå foran resten av klassen da han begynte på skolen. Informanten det gjaldt beskriver at *selv om det var kjedelig, så var det verdt det.* En annen informant forklarer at det har virket støttende for han at foreldrene hans har vært aktive personer selv. Det å komme fra en *sporty familie*, mener

informanten har vært avgjørende for at han er en aktiv gutt i dag. Han trekker frem at foreldrene tok han med ut på tur og på ski. At familien introduserer deg for aktiviteter i barneårene, bidrar til mestringsfølelse ved deltagelse i aktiviteten i senere år.

siden vi var flink til å gå på ski i barndommen, så har jeg stått en del aktivt på ski i senere tid. Det er ikke så mange mørke å se i skisporet, så jeg fikk ganske mange rare blikk når jeg stod på pallen med mange andre nordmenn som trodde de var født med ski på beina.

Alle informantene poengterer at støtten fra deres foreldre har vært betydningsfulle for dem. De sier at foreldrene er de personene i ens liv som har best kjennskap, mest kunnskap og størst grunnlag til å kunne hjelpe barna sine. Foreldre er viktige veivisere og kan veilede barna sine når de står ovenfor vanskelige valg og hjelpe barna med å ta de rette avgjørelsene for nettopp en selv.

jeg synes at foreldre er en nødvendig, personlig støttespiller for barn og unge.

Familiens økonomi har hatt betydning for informantenes deltagelse i organisert fysisk aktivitet. Økonomisk støtte er nødvendig og ansees å være av relevans for barn og ungdommers muligheter. Informantene har hatt ulik grad av økonomisk støtte, men alle har fått dekket klubbavgift og utstyr av sine foreldre. De fremhever i denne sammenheng at idrettsklubben stiller med økonomisk støtte i de sammenhenger hvor barn eller ungdom ikke har tilstrekkelig med ressurser. Selv mener informantene at idretten de har drevet med ikke har krevd særlig med økonomi, og fremhever at fotball er en aktivitet som alle kan drive med, uten økonomiske forventninger.

det er viktig å ha gode økonomiske forutsetninger, for at barn ikke skal gå helt ut av sporet.

sko og utstyr er faktisk veldig viktig. At du ikke spiller med sko som er fire nummer for stor. Jeg har sett folk gjøre det, og det har alltid vært en eller annen fremmedkulturell. Så jeg føler at nordmenn har mer forståelse for at man ikke må spare penger på de tingene.

Informantene opplyser om at det også kan virke støttende å ha kjennskap til hverandres familiesituasjoner. Det kan være utfordrende for barn og unge med flerkulturell bakgrunn å skulle sjonglere mellom to ulike kulturer. De fremhever at det er forskjell på

norske hjem og flerkulturelle hjem når det kommer til åpenhet. De føler at i norske hjem kan barna gå hjem til foreldrene sine og fortelle alt, men at den samme åpenheten ikke finner sted i deres eget hjem. Informantene tror at det kan være vanskelig for norske familier å sette seg inn i hvordan det er å leve med to kulturer, og de tror også at norske familier kanskje er litt dårlig opplyst om andre kulturer.

jeg tror at mange fremmedkulturelle ikke snakker så mye med foreldrene sine som nordmenn gjør. Det er det jeg vet mange opplever, at de ikke kan snakke om alt.

4.3.2 Aktivitetsledere- «Treneren er ikke bare en trener»

Informantene forteller at aktivitetsledere kan fungere som støttespiller når familien ikke har mulighet, og fremhever at aktivitetslederne fungerer som rollemodeller for deltagerne. Alle er enig at det er viktig for barn og unge å ha gode rollemodeller. De ser på aktivitetslederne som forbilder og mentorer. Gode aktivitetsledere beskrives ved at vedkommende har gode holdninger og gjensidig respekt. En god trener er tydelig og viser klart at mobbing eller kritikk av andre har nulltoleranse. Aktivitetslederne kan være forskjellig forklarer informantene. *En er streng, en er vanvittig grei. En er medmenneske på trening, men kanskje ikke etterpå, mens en annen er medmenneske etterpå og ikke på trening.* Det viktigste er aktivitetslederne får frem at det ikke spiller noen rolle hvor god du er eller hva du gjør, men at fokuset er rettet mot samholdet i laget. En av informantene sier at *er man del av at lag og har en dyktig trener, så finnes det ingen dårlige spillere.* Aktivitetslederen må lære laget at en ikke fungerer uten den andre. *Taper laget, så taper alle.*

det er jo treneren din som er rollemodell, som former deg, det er uten tvil.

Alle informantene har vært svært fornøyd med sine trenere og har kontakt med tidligere trenere den dag i dag. De viser til ulike historier som er beskrivende for hvordan trenerne har vært betydningsfull også utenom selve fritidsaktiviteten. En av informantene forteller om treneren sin som kjørte og hentet han til hver eneste trening og kamp. Hvis treneren en dag ikke hadde mulighet til å følge opp, så fikk han noen andre til å bidra. En annen informant forteller om hva han lærte da han fikk være med treneren og familien på hyttetur. Først og fremst var det første gangen han opplevde å

ligge i sovepose og etasjeseng. Konen til treneren hadde lært ham å skjære brød, hun hadde sagt at *det er kniven som skal jobbe, du skal ikke kvele og presse igjennom*. Informanten fortalte om en av problemstillingene som hadde oppstått på hytteturen. Om kvelden hadde treneren satt frem en skål med sjokolade på stuebordet til familien, og da han kom tilbake fra kjøkkenet, så hadde informanten spist opp all sjokoladen. Treneren ble sint og sa at her i Norge kunne man ikke gjøre sånt. Informanten var vant til at hjemme fungerte det slik at er man gjest, så er alt som serveres til gjesten. Informanten ble den gang sint og ville dra fra hytten, men i dag forstår han hvorfor treneren reagerte som han gjorde og lærte at det er kulturelle forskjeller også i sosiale sammenhenger.

jeg snakker fremdeles med trenerne mine, det er folk som har vært svært betydningsfulle i livet mitt.

Informantene mener at det nødvendig at aktivitetslederne har kunnskap om flerkulturelles bakgrunn. De må også vise forståelse når utfordringer ved å ha to kulturer oppstår. Informantene nevner at det kan kjennes godt å bli møtt med litt forståelse innimellom. Videre sier de at det hjelper når treneren har litt innsikt i hvordan det er å leve med to ulike kulturer. En av informantene viser takknemlighet til treneren som forstod at han ikke hadde noen valg når han ba om fri fra trening eller kamper for å lese til eksamen, og sa derfor alltid ja til fri i den sammenhengen. Informantene poengterer at aktivitetslederen må se enkeltmennesket fremfor selve aktiviteten.

vi hadde en veldig dyktig trener. Han fokuserte på personer fremfor fotball, så han brydde seg om hver enkelt av oss. Det var kanskje derfor vi var så flink, laget var så bra, for det at vi følte vi var mye større enn vi var.

Hver av informantene understrekte at aktivitetsledere er betydningsfulle og har innflytelse. De anser det som nødvendig at aktivitetsledere i arbeid med barn og unge gjøres oppmerksomme på hvor utslagsgivende deres rolle som trener kan være på enkeltmennesket. De kommenterer at flere trenere kanskje ikke er klar over dere enorme innvirkning, og at resultatet kan bli enda bedre dersom trenerne blir bevisst på deres posisjon. Informantene ønsker at det rettes en tanke mot at aktivitetsledere har mye ansvar for barn og unge, og til tider har de hele ansvaret for barn på kveldstid.

de trenerne jeg ikke kommer til å glemme har vært imøtekommende, personer du kan snakke om alt med, som vil ditt aller beste.

4.3.3 Lokalmiljø, skole og dagens samfunn- «Fotball i bingen og i gatene»

Informantene forteller at det å bo i et godt fungerende norsk lokalmiljø har stor betydning for integreringen. Lokalmiljøet er en trygg og god arena for å komme i kontakt med andre mennesker. Informantene trekker frem at det er i nærmiljøet man møter omsorg og blir kjent med den norske kulturen. Informantene framhever at muligheten til vellykket integrering forsvinner idet flere med flerkulturell bakgrunn blir isolert i egne bomiljø. Istedenfor å lære om den norske kulturen, vil de som bor der bare lære om hverandres kulturer.

for det første var stedet vi flyttet til akkurat som en liten by. Mange hus som ligger sammen i en klynge. Der tar man veldig godt var på hverandre. Man er nær folk hele tiden.

Informantene mener at lokalmiljøet spiller en viktig rolle når det kommer til å få barn engasjert i fysisk aktivitet. *Fotball i bingen og i gatene* beskriver informantene som en aktivitet som knytter barn sammen i et fellesskap, med fokus på moro. Denne aktiviteten ble senere ført videre i form av fotball på lokallaget. I overføringen til organisert aktivitet på lokallag skal skolen være en medvirkende arena for rekruttering. Flere av informantene forteller lærerne var oppmerksomme på barn som ikke var integrerte og at de var flinke til å opplyse dem om muligheter innen idrett og andre aktiviteter. De mener at lærere i større grad kan inkluderes i arbeidet med å få barn og unge med flerkulturell bakgrunn inn i idrettslagene. Informantene tror at innvanderforeldre ofte har et utgangspunkt av tillit overfor lærere, og at lærere derfor kan formidle at barna deres vil bli ivaretatt og kan lære mye nyttig gjennom å bli med i organiserte aktiviteter.

en lærer i dag som får inn en som ikke er integrert skjønner at man er nødt til å integrere.

Når det gjelder det norske miljøet i en videre forstand opplever informantene at nordmenn er relativt konservative i forhold til integrering av flerkulturelle fordi befolkningsandelen med utenlandsk utseende er mindre enn i andre land. Informantene ser at dette er i endring på grunn av økt globalisering, og forklarer at det merkes godt når de snakker med nordmenn som hadde reist en del, i motsetning til noen som bare

har vært hjemme i Norge. En av informantene forklarte at han anså det som en nødvendighet å ha både internasjonal og lokal kunnskap for å kunne være sosial og prate med andre i ulike sammenhenger.

med noen kan du diskutere internasjonal politikk og internasjonale nyheter, mens med andre er det viktig med lokalkunnskap og interesse for lokalmiljøet, Jens Stoltenberg og kongefamilien.

Norge er fremdeles litt sånn at når de ser en afrikaner skal ta t-krok så sakter de ned på farten

4.4 Egenskaper hos deltagerne

4.4.1 Holdninger- «man må lære å ofre litt»

Informantene belyser personlige egenskaper som de mener har vært viktige i prosessen mot å oppnå vellykket integrering. De trekker særlig frem engasjement og motivasjon som to avgjørende faktorer for at de er der de er i dag. I Norge er man så vant til å få alt rett i hendene, og informantene føler at det kanskje har påvirket dem litt etter å ha bodd i Norge i flere år. Til tross for dette så vet de hvor de kommer fra og det er en motivasjon i seg selv til å fortsette fremover. Det å bære med seg historie og erfaring tror informantene at gir litt ekstra motivasjon. De har sett hvordan ting kunne ha blitt, og hvordan andre barn i hjemlandet fremdeles har det, og da klarer de å se hvor heldige de er som har fått muligheten til et bedre liv i Norge. De tror kanskje ikke at norske barn vet hvor heldig de egentlig er, og tenker at mennesker som bare er vant til å få ting, ikke setter like mye pris på det de får. En av informantene viser til de afrikanske lagene i Norway-cup, og hvor mye glede de viser når de blir filmet. Han sier det ligger noe i det som gir motivasjon til å yte alt.

det å ha to kulturer for min del når jeg tenker på det, er det bare positivt. Du får på den ene siden sett på hvordan ting kunne ha vært, og gjerne er for noen barn der nede, og så er det hvilken mulighet jeg har fått her oppe og sånt. Det er jo en motivasjon i seg selv til å gjøre noe med det du har.

Informantene mener at hvert enkelt menneske har enorm påvirkningskraft i sitt eget liv. De sier at når man er fornuftig i valgene man tar, vil man også oppnå gode resultater.

De har selv tatt ansvar for å oppsøke positive aktiviteter for så å havne i et positivt miljø. En informant refererer til en kamerat av han som tok en annen vei enn han. Kameraten ville feste og drikke og endte til slutt opp i fengsel. Han var norsk, så informantene mener at hvor du kommer i livet handler mer om personlighet enn etnisitet. Man må jobbe hardt og stå på for å komme dit man vil. Det å drive med idrett hjelper deg til å føle at du oppnår noe. Du blir tryggere på deg selv ved følelsen av å ha lykkes i noe. Informantene bruker idretten til å ha noe produktivt å gjøre for hele tiden å komme seg videre.

idretten har gjort meg mer selvsikker, fordi jeg føler meg ikke som verdens mest selvsikre person. Så det er jo følelsen av å lykkes i noe, følelsen av å uttrykke seg i noe, noe å perfeksjonere og sånne ting.

Alle informantene har hatt nedgangstider og viser til at det var der innsatsen måtte være størst. *Når du er psykisk sliten orker du ikke å være fysisk aktiv*, forklarer en av informantene. Det er i motbakke at man kan velge å bli stående, eller prøve å komme seg til topps igjen. I motgang må man lære seg å ofre litt, synes informantene. I Norge er det kanskje så stort fokus på de som deltar at det overskygger de som ikke deltar. *Hvis du ikke deltar, så er du utenfor, og det er ikke noen andre sin skyld enn din egen*, sier en informant. Da må du selv ta steget og delta for å komme tilbake igjen hvis du har hatt det vanskelig. Informantene påpeker at uten initiativ kommer du ingen vei. En av informantene beskriver at det var ingen andre enn han selv som kunne ta initiativet til å få seg en jobb. Han måtte *selv søke jobb, skrive søknad, levere søknad, gå på intervju, gi et godt inntrykk og få et ja*. Han ser på dagens kulturminister og president Obama, og tenker at veien dit sikkert ikke har vært enkel, men at de nok har stått på og jobbet hardt hele tiden. Informantene oppfordrer andre til å ikke gå rundt å tenke på hvor de kommer fra eller hvilken hudfarge de har, men heller på hva de kan få til og hvordan de skal gjøre det.

jeg kan ikke huske at noen kom til meg med 1000kr for å kjøpe nye sko. Jeg har jobbet selv, betalt skatt og gått og kjøpt meg nye sko.

jeg husker en periode jeg var veldig god på trening og kamper og hadde det gøy. Livet kunne ikke blitt bedre, og så ble jeg skadet. Da så man at det påvirket alt det andre og, skolen og alt. Det har mye og si, humøret og alt.

jeg måtte bygge selvtillit, en grunnmur å stå på, og det er ingen som hjelper deg.

4.4.2 Humor- «mange bra vitser»

Alle informantene er enig i at det er positivt å ha en humoristisk tilnærming til det å ha en flerkulturell bakgrunn. De synes selv det er morsomt å tenke på ulike komiske situasjoner som kan oppstå ved å være ny i et nytt land. Humor er generelt en bra tilnæringsmetode og de tror at det hjelper når man møter nye mennesker og vet det fungerer godt i kontakt med venner.

sånn som kompisene mine og de på laget, de tuller jo med meg, tar gjerne av lyset og spør hvor jeg er. Sånn humor er viktig.

De takler fint at også andre har humor rundt temaet, i og med at de tuller med det selv. Det vil likevel ikke si at de selv går bort til fremmede med flerkulturell bakgrunn og slår vitser uten å kjenne an stemningen først. Informantene understreker at det er forskjell på humor og mobbing. Det viktigste er å le sammen, ikke av noen. Informantene mener at humor er bra fordi at det kan ufarliggjøre møter og virker ikke-truende.

nå er jeg kommet til det stadiet hvor jeg kan le av det, der det er god humor. For hvis man ser på det, så er det faktisk veldig mange bra vitser om det. Hvis man klarer å forstå de og sette pris på de.

En av informantene forteller at han synes det var spesielt artig å gå i klasse med andre med flerkulturell bakgrunn. Han kunne gjøre narr av de andre og de kunne gjøre narr av han, men det var aldri noe vondt ment ved det. En annen informant forteller at i sin vennegjeng er de flere gutter med flerkulturell bakgrunn, som gjør at det blir det mye god humor, og de bare ler og ler.

jeg hadde en facebook status i dag før jeg gikk ut i snøværet. Da skrev jeg, holder meg inne i dag grunnet redd for å bli hvit.

5.0 DISKUSJON

5.1 Sammenfattelse av funn

Studiens resultater ønskes å fremheves og diskuteres i videre forstand gjennom påfølgende resultatdiskusjon. Studien har som formål å skulle utforske problemstillingen- *hvordan beskriver unge gutter med flerkulturell bakgrunn personlig integreringsprosess med særskilt fokus på deltagelse i organisert fysisk aktivitet-* og følgende tema knyttet til problemstillingen vil belyses nærmere. Temaene innbefatter en bedre forståelse av å ha en flerkulturell bakgrunn, utvidet kjennskap til betydningen av organisert fysisk aktivitet relatert til integrering, utvidet kunnskap om faktorer som virker støttende for ungdom i en integreringsprosess, til slutt innsikt i avgjørende personlige egenskaper som er relevante for ungdom med flerkulturell bakgrunns mestring av sin livssituasjon.

5.2 Resultatdiskusjon

5.2.1 Forståelse av kultur

5.2.1.1 Flerkulturell identitet

Informantene anser seg selv som flerkulturell, da de lever med to kulturer, sin egen opprinnelseskultur og norsk kultur. De fokuserer på at de er stolt av å ha en flerkulturell bakgrunn, men beskriver at det viktigste for dem er ikke hvilken kultur de har, men hvem de er som person. De ønsker også å bli sett som den personen de er, uavhengig av kultur, språk eller hudfarge. Informantene viser til god *psykologisk tilpasning* med sine personlige egenskaper og høy grad av sosial støtte. De har tilstrekkelig kulturell kunnskap, flere sosiale kontaktpunkt og positive holdninger til omgivelsene, noe som predikerer god *sosiokulturell tilpasning*. Informantene opplever å være vellykket integrert i samfunnet, og dette kan sees i sammenheng med at de to aspektene av tilpasning ansees å være mest vellykket ved valg av integrering som akkulturasjonsstrategi (Berry, Dasen, Poortinga & Segall, 2002).

Sett ut i fra akkulturasjonsteori, viser forskning til at flest ungdom med flerkulturell bakgrunn velger integrering som akkulturasjonsstrategi, som igjen viser til god psykologisk- og sosiokulturell tilpasning. Når det gjelder gutter med flerkulturell bakgrunn sier forskning at gutter har størst mulighet for vellykket psykologisk tilpasning, men det sier derimot ikke at de ikke også har mulighet for god sosiokulturell tilpasning slik som i studiens tilfelle (Berry, Phinney, Sam & Vedder, 2006). Informantenes opplevelse av sin identitet, støttes av forskning som beskriver at kulturell identitet i utgangspunktet kan tolkes som selvopplevd identitet ut i fra følelser og holdninger, men også språk, atferd, verdier og etnisk kunnskap (Phinney, 1990). Hver enkelt person representerer sin egen individuelle kultur som er uttrykt gjennom atferd. Hverken akkulturasjonsteori eller utviklingsteorier diskuterer helt spesifikt hva som skjer med den kulturelt betinget prosessen som bygges i barn og ungdom som vokser opp i multikulturelle omgivelser, heller ikke hvordan de relaterer seg til miljøer med forskjellige kulturelle fremtoninger (Oppedal & Sam, 2003).

5.2.1.2 Er vi lik, eller er vi ulik?

Når det kommer til å skulle leve med to kulturer parallelt i det norske samfunnet, beskriver informantene at det er et levesett som tilegnes over tid. Deres viktigste poeng vedrørende dette, er at dersom kulturene fremstår som like er det uproblematisk, mens når kulturene opptrer ulikt, så kan det være vanskelig å håndtere det. Dette gjelder spesielt første gangen de oppdager forskjeller, da det kan oppstå svært uventet, og føre til ubehagelige situasjoner. Informantene er derfor enige om at det kan være lettere og tryggere å samles med andre som har flerkulturell bakgrunn, da de opplever å bli møtt med mer forståelse i en slik sammensetting (Berry, 1997). Til tross for vellykket integrering hvor informantene har bevart egen kultur, samt tatt imot vertkulturen, har de forståelse for hvorfor flere velger separering som akkulturasjonsstrategi. De synes det er lettere å få aksept og stifte bekjentskap med «likesinnede», da de har større innsikt og forståelse for opplevelser og følelser informantene sitter inne med.

Forskning innen akkulturasjonsteori viser til at valgt akkultureringsstrategi kan være avhengig av muligheter i omgivelsene, og med hvem man omgås med i nærmeste omkrets. Separering er ikke et vanlig utfall ved akkulturering hos ungdom med flerkulturell bakgrunn, og et slikt valg av strategi kan heller sees i sammenheng med

vansker i forhold til å etablere kontakt i vertsamfunnet. Dersom problemstillingen sees parallelt med tid tilbragt i vertsamfunnet, endrer akkultureringsstrategien seg mot en mer integrerende holdning etter hvert (Berry, Phinney, Sam & Vedder, 2006). Kontakt med andre mennesker med flerkulturell bakgrunn i tillegg til kontakt med personer av norsk opprinnelse er vesentlig ved integrering, men mulighetene for samhold med etnisk norske kan begrenses ut i fra vertsbefolkningens imøtekommelse (Horenczyk, Liebkind, Phinney & Vedder, 2001).

5.2.1.3 Utfordringer ved å leve med to kulturer

Informantene trekker frem språket som den mest utfordrende barrieren i møtet med sin nye kultur her i Norge. Manglende språkkunnskaper forhindret sosial omgang med den norske befolkningen, og virket isolerende og ekskluderende for informantene. Det å ikke kunne gjøre seg forstått, eller ikke ha muligheter til å forstå hva som ble sagt, var vanskeligst i skolesammenheng beskriver informantene. Skoleprestasjonene ble dårligere på grunn av redusert deltagelse i klasses timene hvor all undervisning foregikk på norsk. Forskning underbygger informantenes opplevelser av vanskeligheter rundt språk og skole prestasjoner. Språkvansker kan sees i direkte sammenheng med emosjonelle lidelser, og kan følgende få konsekvenser for skoleprestasjoner. Det påpekes at det ikke er kartlagt om det kun er språkvanskene som enestående faktor som skaper emosjonell problematikk, eller om det er i interaksjon med flere faktorer i samspill som forårsaker psykologiske plager (Sam, 1995).

Forskning viser til at familier med flerkulturell bakgrunn har en forventning til at skolen vil fungere som en arena for deltagelse og inkludering, og fallhøyden kan derfor bli stor dersom dette ikke lever opp til forventningene, slik som noen av informantene beskriver. Skolen kan anses som assimilerende, da det er forventninger til at elevene skal forholde seg til norsk språk, og norsk pensum. Dette kan ungdom med flerkulturell bakgrunn respondere ulikt på, avhengig av hvor de er i integreringsprosessen. Jo nærere ungdommer er en ny nasjonal identitet fremfor sin etniske identitet, jo bedre utfall viser forskning til i form av skoleprestasjoner og gode karakterer. Vellykket akkulturasjon av ungdom sees i dirkete sammenheng med gode resultater i forbindelse med skole (Horenczyk, Liebkind, Phinney & Vedder, 2001)

Manglende kulturell kunnskap i startfasen, blir også trukket frem som en utfordrende del, ved det å flytte til et nytt land. De forklarer at det er mye nytt å lære seg, og mye som må tilpasses og forandres, for å kunne bedre passe inn i det nye samfunnet. Dette beskriver informantene som en slitsom og stressende prosess, og sier at det ble vanskelig å opprettholde både humør og stemning i den forbindelse. Forståelse og tålmodighet fra andre i omgivelsene, trekkes frem hos informantene som viktige faktorer i prosessen mot vellykket integrering. Mye forskning er gjort vedrørende voksne og akkulturasjonsprosesser, men mindre er gjennomført gjeldende for ungdom, Ut i fra tilgjengelig forskning relateres flere av studiene som omhandler ungdom og akkulturasjon, til hvordan prosessen påvirker ungdommenes psykologiske helse og tilstand (Horenczyk, Liebkind, Phinney & Vedder, 2001; Sam, 1994; Berry & Sam, 1995; Oppedal, Røysamb & Sam, 2004; Bjertnes, Heyerdal, Lien, Sagatun & Sørgaard, 2008).

Når det sees direkte på akkulturasjonsteori og ungdom, med spørsmål om hvor godt ungdom med flerkulturell bakgrunn tilpasser seg, og med samme spørsmålsformulering til ungdom som er etnisk norsk, er svarene som avgis svært så like (Berry, Phinney, Sam & Vedder, 2006). Dette er et interessant utfall, som i noe grad kan vise til at kanskje det ikke er mulighet for å sette likhetstegn mellom akkulturasjon av voksne og ungdom. Forskning vedørende akkulturasjonsteori om barn og ungdom som i utgangspunktet fremstiller kunnskap om voksne, kan utgjøre en fare hvorved akkulturasjonsforskning overser viktige aspekter ved akkultureringsprosessen som er helt unik for barn og ungdom (Oppedal & Sam, 2003).

Ungdom går igjennom utvikling som ikke voksne kan relatere seg til, og må forholde seg til personlig endring i forhold til aldersutvikling, samtidig som de må håndtere sin personlige akkultureringsprosess. Ungdom må i større grad enn voksne forholde seg til foreldrenes kultur og kulturelle forventninger, i samspill med samfunnet og omgivelsenes forventninger til tilpasning mot vertkulturen (Sam, 1994). Voksne har også lengre erfaring med sin egen kultur, og har en større evne til å reflektere over problemstillinger som oppstår, enn ungdom i utvikling. Det kan oppleves som svært stressende for barn og unge med flerkulturell bakgrunn å stå i konflikten mellom å skulle velge å forholde seg til foreldrenes opprinnelseskultur og samfunnskulturen de er blitt en ny del av (Berry & Sam, 1995). I hvor stor grad akkulturasjonstress forekommer hos ungdom med flerkulturell bakgrunn, kan avhenge av sosiale erfaringer innad i

familien, fra et eventuelt etisk nærmiljø og innstillinger i samfunnet for øvrig (Horenczyk, Liebkind Phinney & Vedder, 2001).

5.2.2 Aktivitetens betydning

5.2.2.1 Integrering gjennom idrett

Det viktigste informantene lærte seg når det kom til integrering gjennom idretten, var språk. De beskriver at integrering forekommer naturlig ved deltagelse i organisert fysisk aktivitet, og trenger ikke å bli ansett som et eget tema. For eksempel idrett som fotball, har fotball et universalt språk, slik at man kan begynne til tross for manglende språkkunnskaper, og da lære seg språket etter hvert. På denne måten kan sosiale bånd knyttes, til tross for manglende språk kunnskaper, og integreringsprosessen får et naturlig utspring.

Flere store, norske rapporter tar for seg tematikken integrering gjennom idrett, og store forhåpninger knyttes til dette. Forhåpningene støtter informantenes tanker om deltagelse til tross for manglende språkkunnskaper og sosialt samvær uten etablert bekjentskap. Idretten kan beskrives som en sosial møteplass, hvor integrering burde forekomme ukomplisert (Krange & Strandbu, 2004). Selv om idrett blir sett på som en positiv integreringsarena, er dette lite hjelp i, dersom ungdom med flerkulturell bakgrunn ikke benytter seg av tilgjengelige aktiviteter. Bort i mot halvparten av ungdom med foreldre som er født i et ikke-vestlig land, har aldri vært deltager av et idrettslag. Dersom deltagelse finner sted, er frafallet større enn hos ungdom med foreldre som er født i Norge. Årsaker som kan forhindre integrering gjennom idrett for ungdom med flerkulturell bakgrunn kan være *ressursforklaringer* eller *kulturforklaringer*. Ved en ressursforklaring på problemstillingen kan krav om økonomiske, sosiale eller kulturelle ressurser virke hemmende for deltagelse. Derimot vil en slik forklaring også være gjeldende for etnisk norsk ungdom hos familier med liten tilgang på slike ressurser (Bakken & Strandbu, 2007). En kulturforklaring på hvorfor ungdom med flerkulturell bakgrunn deltar mindre i idrett enn etnisk norsk ungdom, kan være ulike kulturers verdisetning av idrett og fritidsbruk. Noen kulturer anser for eksempel familieansvar eller skoleprestasjoner som viktigere enn deltagelse i idrett (Hagelund & Loga, 2009).

Satt i sammenheng med ulike nivå i Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell, kan integrering gjennom idrett belyses fra flere innfallsvinkler. På makronivå kan det trekkes frem idrettens nære tilknytning til staten, som har vært avgjørende både for idrettens utvikling og nasjonal idrettspolitik. Nasjonal idrettspolitik blir derfor førende for hvordan idrettslagene skal forholde seg til temaer som for eksempel integrering av barn og ungdom med flerkulturell bakgrunn. Det samme gjelder for kommersielle aktører, som idrettslagene er økonomisk avhengig av, her må også idrettslagene i varierende grad innstille seg etter aktørenes retningslinjer. På mesonivå, mellom enkelt individene og de store nasjonale institusjonene, er det selve idrettslagene som står i fokus og innbefatter både idrettsforbund og idrettskretser. Samarbeid eller konflikt kan oppstå med utspring i forskjeller som økonomi, deltagertall, anlegg, interesse og verdi, samt også regionale, kulturelle, kjønns og aldersforskjeller innen idrettsfeltet. Når det gjelder integrering gjennom idrett på mikronivå, må det sees nærmere på hvordan idretten kan tilby inkludering i sosialt felleskap som er essensielt for personlig utvikling (Seippel, 2002).

5.2.2.2 Aktivitetstilbud for ungdom med flerkulturell bakgrunn

Informantene er enige om at det er viktig å tilrettelegge tilbud for barn og unge med flerkulturell bakgrunn. De påpeker at dersom slike tilbud skal etableres, så er det nødvendig at tilbudet omfavner også norske barn og unge, for at integrering skal kunne forekomme på et naturlig vis. Dersom tilbudet har som mål å tilegne kunnskap i form av språk eller kultur, kan tilbudet gjelde for bare personer med flerkulturell bakgrunn. Dersom tilbudet har som mål å fremme integrering, må tilbudet altså inkludere alle kulturer inkludert barn og unge med norsk kultur. Informantene understreker at dersom slike tilbud opprettes, er det viktig at tilbudet er synlig og tilgjengelig, for å oppnå størst mulig deltagelse. Slike tilbud bør også være gratis.

Store, norske rapporter støtter informantenes utsagn om at tilbud som fremmer integrering må ha en felleskapsholdning, være tilgjengelig og ikke kreve økonomiske ressurser (Loga, 2011; Hagelund & Loga, 2009; Seippel, 2002). Informantenes differensiering vedrørende målet med tilbudet, altså om målet er integrering gjennom sosialt samvær eller om det er kulturell- og språklig kunnskap som skal utvikles, sees ikke som direkte problemstillinger ut i fra forskning på feltet.

I et helsefremmende perspektiv utspiller de frivillige organisasjonene en viktig rolle, som for eksempel idrettslagenes innsats for barn og ungdom i Norge. Det er derfor rettet fokus mot at arbeid med blant annet målgruppen må forekomme ved tverrsektorielt samarbeid mellom frivillige organisasjoner og det offentlige. Frivillige organisasjoner som idrettslagene, er en viktig ressurs, da om lag halvparten av ungdommer i Norge er medlemmer innen idretten. Slike frivillige organisasjoner må trekkes med i planlegging av tilbud, og i gjennomføring av landets velferdsoppgaver (Mæland, 2005).

5.2.2.3 Aktiviteten som sosialt og kjekt samlingspunkt

Det aller mest vesentlige ved å drive med organisert fysisk aktivitet, er at det er et samlingssted for å kunne knytte sosiale kontakter på tross av kulturer. Venner trekkes frem som det viktigste utfallet etter at informantene selv ar drevet med slik organisert aktivitet. Felles interesse skaper en type fellesskap som ikke finner sted i andre sammenhenger, mener informantene. De sier at lagsport virker inkluderende, og fellesskapsholdningen gjør at ingen blir overlatt til seg selv. Deltagelse i organisert fysisk aktivitet skaper naturlige bekjentskap og gir vennskap på lang sikt. Informantene sier at ingen kan klare seg uten venner, og etablerte vennskap fører til følelsen av å være integrert.

I Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell, befinner annen jevnaldrende ungdom seg innen mikrosystemet. (Bronfenbrenner, 1994). Jevnaldrende venner blir sett på som et positivt støttende bidrag i tillegg til familiemedlemmer. Venner kan tilby «noe annet», som ikke familie har muligheter for å tilby. Bronfenbrenner formidler hvordan sosial støtte virket for barn og ungdom, ved at når barn og ungdom ble spurt om å gjennomføre en handling som vennene allerede hadde utført, ble terskelen for å gjennomføre lavere, enn når spørsmål om å gjennomføre ble stilt uten tilleggsinformasjon vedrørende vennene. Familie og jevnaldrende inngår begge innenfor ungdommers mikrosystem, og det vises til at tilknytningen til foreldre avtar, parallelt med at båndene til jevnaldrende styrkes (Bronfenbrenner, 1969).

Informantene er glade for at det er et fokus på at man skal ha det gøy i idretten man driver med her i Norge. Gjennom å drive med organisert fysisk aktivitet, får man nye opplevelser, være med på reiser og mange gode minner. At idretten er gøy må ligge til

grunn dersom barn og unge skal ønske å fortsette med idretten som de driver med. Når noe er gøy, er det også lettere å sette trening og aktivitet høyere på prioriteringslisten.

I et helsefremmende perspektiv er det vesentlig at idrettsorganisasjonene fokuserer på de sosiale sidene ved det å drive med fysisk aktivitet, for å forhindre frafall fra idretten. Ved en lystbetont holdning innenfor organisert fysisk aktivitet, er sannsynligheten større for at jevn trening blir en del av ungdommene hverdag videre i livet. Fysisk aktivitet gir overskudd, kroppslig og mentalt sett, og bidrar til et totalt velvære. Trening og mosjon oppleves i seg selv som gledelig og drivende. Ved regelmessig gjennomførelse kan fysisk aktivitet bidra til styrket selvtillit, samt motvirke psykiske plager som depresjon (Mæland, 2005)

5.2.2.4 Utfordringen ved å ha flerkulturell bakgrunn i organisert aktivitet

Resultatene viser til en viktig problemstilling, når informantene skal forklare hva de opplever som utfordrende ved å ha en flerkulturell bakgrunn i organisert aktivitet. Problemstillingen informantene viser til, er at de i idretten ofte møter på bemerkninger vedrørende hudfarge og etnisitet. De forklarer at det nok er ulikt hvordan ungdom med flerkulturell bakgrunn responderer på slike tilnærmelser, men at det er viktig at det rettes oppmerksomhet mot at det forekommer. Informantene sier at de med tiden har lært å ikke ta det til seg, og at det nok kun er et ønske om å provosere som ligger til grunn hos de som gjør det. Likevel er dette en problemstilling som kun personer med flerkulturell bakgrunn må håndtere, og det må da kunne utvises forståelse for ulike reaksjonsmønstre innenfor rimelighetens rammer.

Forskning vedrørende «rasisme» og negative holdninger forklarer at dette kan være en årsak til at ungdom med flerkulturell bakgrunn ekskluderes fra idretten (Strandbu & Bakken,). Informantenes uttalelser får medhold innen forskning om at «rasistiske tilnærminger» forekommer innenfor sport og idrett. Kommentarer tilknyttet rase behøver ikke å være negativt formulert. Det kan for eksempel være bekreftelser på antagelser innenfor biologien, hvor noen nasjonaliteter har bedre fysiske forutsetninger til å drive med idrett fremfor andre. Kommentarer vedrørende dette, kan likevel oppleves som enten positivt eller negativt hos mottaker, avhengig av hvordan mottaker av kommentaren velger å forholde seg til det. Biologiske antagelser vedrørende rase

behøver ikke komme til uttrykk i det aktuelle individet, og det kan da skapes grunnlag for forventninger som er for høye til å leve opp til for noen. Fotballspillere med flerkulturell bakgrunn forklarer at de mottar «rasistiske tilnærmelser» fra medspillere, motstandere, voksne og barn. De sier og at det er vanskelig å unngå slike tilnærmelser gjennom en idrettskarriere (Fasting & Massao, 2010).

5.2.3 Støttende faktorer

5.2.3.1 Sosial støtte

Informantene ser klart og tydelig at de har hatt behov for mye støtte i sin integreringsprosess og utvikling. De trekker frem flere ulike faktorer som foreldre, søsken, økonomi, trenere, frivillige, lagspilleres foreldre, idrettsklubben, skolen, lærere, venner og lokalmiljøet. Høy grad av sosial støtte er en viktig faktor for at de selv er kommet dit de er i dag. Resultatene kan tolkes slik at det et samspill av flere sosiale faktorer må være tilstede rundt ungdommene for å oppnå vellykket integrering og positiv utvikling. Dette viser til at omgivelsene rundt ungdom med flerkulturell bakgrunn har betydning for integreringsprosessen, noe som kan sees igjen i Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell i form av at forandring i menneskelig atferd kan først forekomme når det skjer forandringer i menneskets omgivelser (Gulbrandsen, 2006). Ungdom med flerkulturell bakgrunn ser selv at de har vært avhengige av innsats fra familien, trenerne, lærere og området de er vokst opp i, for å komme dit de er i dag. Støtte fra omgivelsene har hjulpet dem med å utvikle personlige ferdigheter som har satt dem i stand til å gjøre de rette valg og oppleve positiv samhandling med andre mennesker på tross av kulturer. Det er nettopp gjennom trygge omgivelser og tilstrekkelig interaksjon med andre mennesker, at empowerment skapes hos ungdommene, på bakgrunn av mobilisering av ressurser hos familie, skole, kirke, naboer og lignende (Donovan & Sletteland, 2012).

Ut i fra Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell kan tiltak og bestemmelser iverksettes i makro-, ekso-, og mesosystemene, som igjen vil ha en innvirkning på ungdommenes mikrosystem. Sett i en utviklingsøkologisk sammenheng kan altså iverksettelse av tiltak i omgivelsene rundt ungdommene ha direkte innvirkning på ungdommene, slik som ungdommene selv beskriver. De forklarer hvordan de har vært

avhengige av sine omgivelser for å komme dit de er i dag. Et eksempel på et viktig politisk tiltak i ungdommenes makronivå er ikrafttredelsen av Folkehelseloven, som også er et viktig tiltak i en helsefremmende sammenheng. Bronfenbrenners modell viser til at politiske føringer som Folkehelseloven vil ha indirekte påvirkning på ungdommene i mikrosystemet. Hvilke tiltak som kommunen velger å prioritere og iverksette i ungdommenes eksosystemet og mesosystemet, vil ha direkte innvirkning på deres mikrosystem. Barn og unges mikronivå er avhengig av at det gjøres gode valg og vurderinger i ekso- meso- og makrosystemene. Tiltak rundt mor eller fars arbeidssituasjon i eksosystemet i form av politisk regelverk, som for eksempel strategier som utjevner sosial ulikhet i helse i forhold til arbeid og levekår, er avgjørende for hvert enkelt barn i sitt mikrosystem. Dette til tross for at tiltaket ikke rettes direkte mot barn og unge. Dersom foreldre, skole og frivillige organisasjoner som for eksempel fotballklubber i mesosystemet klarer å ha like verdigrunnlag, vil dette virke helsefremmende på ungdommene og skape trygghet i overgangen til voksenlivet. De politiske avgjørelser som gjennomføres på bakgrunn av Folkehelseloven vil også kunne påvirke helsen og velfungering i samfunnet (Gulbrandsen, 2006). I spørsmålet om sosio-økologiske teorimodeller, som Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell, har relevans for ungdommenes personlige integrering, kan det svares at det ligger mye viktig kunnskap i sammenhengen mellom individet og omgivelsene. Dersom det er slik at menneskets atferd må forstås i sammenheng med omgivelsene, er det viktig å ha kjennskap til ulike deler av menneskets omgivelser for å vite hvor tiltak som påvirker ønskelig atferd skal iverksettes (Anspaugh, Anspaugh & Dignan, 2006).

5.2.3.2 Foreldre og søsken

Alle informantene nevner sine foreldre som viktige støttespillere for deres personlige utvikling og for utvikling innen organisert fysisk aktivitet. I henhold til organisert fysisk aktivitet har foreldrene hatt betydning for muligheten til å delta, i form av henting og kjøring til kamper og trening. Foreldrenes frivillige deltagelse gagnar også klubben ungdommene deltar i, og ungdommene ser på samværet med foreldrene i forbindelse fritidsaktiviteten som et positivt samvær. Informantene i denne studien fremhever samtidig at de har respekt for, og forståelse for at foreldre noen ganger ikke har mulighet til å bidra, og er derfor takknemlig for andre lagspilleres foreldre som da er

stedfortredere. Alt i alt ser ungdommene at det ikke hadde vært mulige å drive aktivt med idrett dersom ingen foreldre hadde hatt mulighet til å være bidragsyttere.

Informantene påpeker at den aller viktigste støttende rollen foreldre har, er støtten de kan gi i form av oppmuntring og motivasjon til barna sine, men for å kunne strekke til med dette er det vesentlig at foreldrene er tilstede når behovet melder seg.

Det er interessant å merke seg at informantene også trekker frem søsken som en viktig støttende faktor. Spesielt eldre søsken virker til å ha en støttende rolle for ungdommene. De viser til et mer likesinnet familiemedlem, som har nærere erfaring til hva informantene gjennomgår og har gjennomgått. De beskriver at det kan føles tryggere å forholde seg til søsken fremfor foreldre.

Forskning viser til lite allmenn enighet når det kommer til hvordan familiære forhold affekterer tilpasningsutfall fra akkulturasjonsprosessen i videre forstand. Det er rettet fokus mot at familiens støttende rolle kan fremme positive utfall, og redusere den negative innvirkningen en akkulturasjonsprosess kan medføre (Stuart, Ward, Jose & Narayanan, 2010). Dersom hele familien gjennomgår en akkulturasjonsprosess i sammen, kan dette styrke familiemedlemmenes sosiale støtte for hverandre. Familien har en viktig rolle når det kommer til støttende faktorer i en akkulturasjonsprosess. Dette gjelder spesielt ved å fremme psykologisk velvære hos enkeltmedlemmene innad i familien, og ved forsterke følelsen av samhold (Fox, Kus, Stuart, Ward & Wilson, 2010).

Familie inngår i enkeltindividets mikrosystem, og har direkte innvirkning på ungdommers utvikling. Familie satt inn i en større kontekst, viser til indirekte påvirkning på både meso- og eksonivå ut i fra en utviklingsøkologisk tilnærming (Bronfenbrenner, 1995). På mesonivå kan opplevelser i skolen påvirke ungdommenes hjemmesituasjon og visa versa. Dette kan i og for seg virke som en åpenbar sammenheng, men forhold i ungdommers omgivelser kan bære med seg viktige opplysninger som har innvirkning på ungdom i utvikling, og fokus på helhetlige sammenhenger er viktig i arbeid med ungdom (Bronfenbrenner, 1986). Til tross for at ungdom ikke selv nødvendigvis er tilstede i eksosystemet, påvirker hendelser som forekommer i eksosystemet ungdom i utvikling (Bronfenbrenner, 1995). I en familiesituasjon vil foreldrenes opplevelser og møter i eksosystemet kunne påvirke den psykologiske utviklingen av barn og unge. Foreldrenes sosiale omgangskrets og

arbeidssituasjon har indirekte innvirkning på sine barn. Høy grad av sosial støtte i foreldrenes omgivelser viser til høy grad av sosial støtte fra foreldre til sine barn. Sosial støtte mellom gifte foreldre viser til samme trend (Bronfenbrenner, 1986).

5.2.3.2 Trenerens rolle

Resultatene viser til at informantene vier store ord til trenerne sine, som beskriver at trenerne har vært enormt betydningsfulle opp igjennom årene for ungdommene. Informantene beskriver at treneren kan kompensere for manglende sosial støtte fra foreldre. Trenere er viktige rollemodeller for barn og unge generelt, og kan være svært betydningsfulle for barn og ungdom mer flerkulturell bakgrunn i en integreringsprosess. Ved integrering kan trenere vie ekstra oppmerksomhet mot problemstillinger ved å leve med to kulturer, og hjelpe barn og unge med flerkulturell bakgrunn til å lære gode og sunne holdninger fra norsk kultur. Informantene påpeker at det viktig at trenere blir bevisst sin innflytelsesrike posisjon, og at det blir rettet oppmerksomhet mot hvor stor innvirkning de har på barn og ungdom som tilbringer mye av fritiden sin sammen med dem.

Forskning viser til at det har vært utført flere studier vedrørende treneres resultatmessige prestasjoner i form av vinnertall og suksessfulle idrettsstjerner, fremfor trenerens rolle og innvirkning hos deltagerne på et personlig plan. Der har derimot vært et fokus på sosiale ferdigheter som utvikles hos ungdom ved deltagelse i organisert aktivitet, men det er i mindre grad sett på den direkte sammenhengen mellom trenerens innvirkning på den personlige utviklingen (Chung, Collins, Gould & Lauer, 2007). Ungdom som driver med organisert fysisk aktivitet på fritiden kartlegger høyere grad av refleksjon, bedre samarbeidsevne og større personlig utvikling (Hanson, Larson & Dworkin, 2003). De rapporterer også om karakteristika som lederevne, klokhet og sosial intelligens (Steen, Kachorek & Peterson, 2003). Trenere beskrives av ungdom som naturlige mentorer og rollemodeller, slik som også informantene i dette studien uttrykker. Forskning sier at tilstedeværelse av gode rollemodeller gjennom ungdomsutvikling er assosiert med mindre rusbruk og færre voldelige lovbrudd (Zimmerman, Bingenheimer & Nataro, 2002).

I et utviklingsøkologisk perspektiv beveger trenere seg innenfor ungdommenes mikrosystem, og har direkte innvirkning på deres psykososiale utvikling. Trenerne har stor innflytelse på ungdommene og kan utvikle sosiale- og spilleregenskaper, gjennom forholdet dem imellom (Chung, Collins, Gould & Lauer, 2007).

5.2.3.3 Skolen og lærere

Informantene trekker frem lærere og samarbeid med skole som støttende faktorer når det kommer til muligheter for integrering. De mener at lærerne bør få en mer sentral rolle knyttet opp mot idrettslag og fritidsaktiviteter. Ved nye tilskudd i klassen, kan læreren enkelt være behjelpelig med å opplyse dem om muligheter for aktiviteter og tilbud i nærmiljøet som resten av klassen deltar i, og dette kan bidra til integrering av klassemedlemmer uavhengig av etnisitet og kultur. Informantene påpeker at de tror at foreldre av barn og unge med flerkulturell bakgrunn i utgangspunktet har tillit til skolesystemet og lærere, slik at det derfor kan være en naturlig innfallspor for å inkludere og integrere barn og unge med flerkulturell bakgrunn i organisert fysisk aktivitet og andre aktiviteter.

Forskning vedrørende akkulturasjonspsykologi viser til at lærere og medstudenter har en positiv påvirkning når det kommer til økt kunnskap om vertkulturen, og dette viser til positive utfall vedrørende mental helse (Oppdal, Røysamb & Sam, 2004). I en akkulturasjonspsykologisk sammenheng regnes skole å være på gruppenivå, og i et multikulturelt samfunn vil skolen representere vertsnasjonens kultur, og formidle dens verdier, tradisjoner og tro. Det er en felles forventning til at alle skal måtte forholde seg til lover, kunnskap og innstillinger, til tross for at skolen ikke bare omfatter majoritetsbefolkningen i et samfunn, men også individer som innehar kontrasterende personlige kulturer. Skolen som arena for kulturell læring om vertkulturen, forekommer gjennom interaksjon mellom lærere og ungdom med flerkulturell bakgrunn, samt også med etnisk norske medelever, på hverdags basis. Direkte kontakt med vertkulturen, som for eksempel ungdom med flerkulturell bakgrunn i skolesystemet, kan hjelpe ungdommene å tilpasse seg bedre i vertsamfunnet. Skole kan altså defineres som en akkulturasjonsarena for barn og unge med flerkulturell bakgrunn. Det påpekes at inkludering av vertkulturen hos barn og unge, kan ha en støttende rolle i akkultureringsprosessen hos øvrige familiemedlemmer (Oppedal & Sam, 2003). Høy

grad av sosial støtte fra skole og klassemiljø sees i sammenheng med stabil mental helse hos ungdom med flerkulturell bakgrunn (Oppedal, Røysamb & Sam, 2004).

Sett ut i fra en utviklingsøkologisk modell, vil skole, lærere og klassekamerater inngå i ungdom med flerkulturell bakgrunns mikrosystem, og har derfor direkte innvirkning på ungdommenes utvikling. Kunnskap om proksimale prosesser vedrørende forholdet mellom ungdom og skolens påvirkning på mikronivå kan være nyttig, dersom tiltak skal implementeres innen skolemiljøet. Dersom det ønskes å iverksette tiltak som direkte fremmer positiv utvikling hos ungdom, er skolen en god arena for dette, også sett ut i fra informantenes synspunkter (Bronfenbrenner, 1995).

5.2.3.4 Lokalmiljøets betydning

Det å bo i et velfungerende lokalmiljø har hatt betydning for informantenes integreringsprosess, da lokalmiljøet har gitt trygge muligheter for å knytte kontakt med andre mennesker og etablere kjennskap til den norske kulturen. De anser det som svært negativt at det i noen tilfeller forekommer at flere familier med flerkulturell bakgrunn blir isolert til ett fellesskap, og mener at dette forhindrer vellykket integrering i vertsamfunnet. Et av de viktigste ansvarsområdene lokalsamfunnet har, er å få barn og unge engasjert i fysisk aktivitet, og lokalmiljøet må legges til rette for å gjøre nettopp dette. Informantene sikter til at de selv har vært aktiv med fotball og lek i nabolaget, noe som har knyttet barna i lokalmiljøet sammen om aktivitetene. Støttende lokalmiljø kan ha betydning for vellykket integrering, i følge informantene.

Forskning beskriver at lokalsamfunnet rommer en konstant kontekst når det kommer til livsutvikling, og er med på å skape en følelse av å tilhøre noe innen det store samfunn, som er ansett å være selve nøkkelen til sosial velvære. Fravær av mulighet for tilknytning til et stabilt lokalmiljø, kan linkes til redusert mental helse og nedsatt følelse av velvære. Forskning underbygger informantens tanker om økt kulturkunnskap gjennom deltagelse i nærområder, og sier at involvering i lokalmiljøet kan bringe frem nyttig lærdom og om holdninger og atferd innenfor vertsnasjonen. Lokalmiljøet kan også yte sosial støtte i mestring av følelsen av fremmedgjøring, ved møte med et kaldt og truende vertsamfunn (Fox, Kus, Stuart, Ward & Wilson, 2010).

Sett i en helsefremmende sammenheng kan lokalmiljøet ha en medvirkende rolle for helsen og trivselen til ungdom med flerkulturell bakgrunn som flytter til Norge. Livsstil blir i stor grad til ved påvirkning fra sosiale omgivelser, og det er viktig at det er tilgjengelige ressurser og muligheter innad i lokalsamfunnene. Lokalsamfunnene må tilrettelegge for innsats som har som formål å øke enkeltmenneskets kontroll over de forhold som vedrører egen helse (Mæland, 2005). Deltagelse i lokalmiljøet fremmer ikke bare mental helse, men kan også fremme fysisk helse, gjennom engasjement i lek og aktiviteter i nærområdene. «Mangel på gode leke- og fritidsarenaer hemmer spontan fysisk utfoldelse blant barn og voksne» (Mæland, 2005, s. 189). Det vil virke helsefremmende for befolkningen dersom samfunnsplanlegging retter fokus mot bevegelse til fots eller med sykkel, og i nærmiljøene må det skapes trygge og stimulerende arealer for lek og sportsaktiviteter til barn og ungdom (Mæland, 2005).

Grad av inkludering i sivilsamfunnet kan sees i sammenheng med grad av integrering. Deltagelse av sosiale nettverk, viser til deltagelse i flere ulike samfunnsarenaer (Loga, 2011). «Samtidig har minoriteters integrering og deltagelse på felles arenaer med majoritet en potensielt viktig holdningsskapende virkning på majoritetsbefolkningen ettersom felles deltagelse bidrar til tillitsbygging og til reduksjon av mistillit» (Loga, 2011, s. 41).

5.2.4 Egenskaper hos deltagerne

5.2.4.1 Indre motivasjon

Informantene fremhever at det å ha kjennskap til to kulturer virker som en motivasjonsfaktor alene. De har sett hvilke goder som blir servert barn og unge i Norge, og hvilke muligheter som ligger til grunn for at barn og unge i Norge i dag skal kunne lykkes. Selv har de sett en annen side av verden, og er takknemlige for at de nå også kan dra nytte av de samme mulighetene. Flere av informantene har familie igjen i sitt opprinnelsesland, og kan se i sammenligning med dem hvor heldige de er her i Norge. Dette gir ungdommene pågangsmot og motivasjon til å hele tiden fortsette fremover, og reflekterer samtidig over at de tror at norske barn og unge mangler denne driven, da de ikke er klar over hvor heldige de egentlig er. Informantene beskriver en slik indre motivasjon som en avgjørende faktor for at de er kommet dit de er i dag.

Forskning vedrørende akkulturasjonsteori støtter informantenes oppfatning av at det å ha kjennskap til to kulturer kan virke styrkende for tilpasningsmuligheten i et nytt samfunn. Å inneha en integrert identitet, altså å ivareta egen opprinnelseskultur samtidig som en mottar en ny vertkultur, assosieres med en generell oppfattelse om høyere nivå av velvære og styrkning av en akkulturasjonsprosess (Berry, Phinney, Sam & Vedder, 2006; Hoernczyk, Liebkind & Vedder, 2001; Phinney, 1990).

5.2.4.2 Egen innsats er eget ansvar

Alle informantene viser til nedgangstider og vanskelige forhold i sin integreringsprosess. De fremhever at det er i slitsomme stunder at egeninnsatsen må være størst. Informantene påpeker at det i bunn og grunn er en selv som er ansvarlig for eget liv og for å oppnå positive resultater. Innsats og initiativ er to viktige faktorer for å komme dit man selv ønsker forklarer informantene, og fortsetter med at det er ingen som kan kompensere for manglende tilstedeværelse av de nevnte egenskapene. Informantene sikter til muligheter for å oppsøke positive aktiviteter fremfor negative for å havne i et positivt miljø fremfor negativt. De legger ikke skjul på at det kreves hard jobbing og stor innsats for å klare å komme seg videre når en selv har det vanskelig. Informantene er enige om at retningen livet tar handler mer om personlighet enn etnisitet.

Når det kommer til informantenes syn om at akkulturasjonsprosessen er «ens eget ansvar», må det sees opp mot eksisterende akkulturasjonsteori som tar både biologiske faktorer og modning med i betraktningen. Omfattende kognitive strukturer er sentrale for bevissthet og forståelse av abstrakte, kulturelle prosesser. Utvikling hos ungdom med biologiske forandringer og forandringer på grunn av modning, forekommer også utenom akkulturasjonsprosessen. Kulturell læring skjer også ved fravær av en eventuell akkulturasjonsprosess, gjennom interaksjoner som finner sted i sosiale miljøer. Dette kalles sosialisering og er nødvendig for all ungdom, uavhengig av behov for akkulturering eller ikke (Berry, 1992)

5.2.4.3 Humor som tilnærming til tematikken

Et viktig fokus å fremheve, er humor som innfallsvinkel til temaer rundt integrering og flerkulturell bakgrunn. Vel å merke, humor i en positiv forstand og innenfor rimelighetens grenser. Resultatene beskriver at det er til hjelp å ha en humoristisk tilnærming til tema. Det menes at humor generelt er passende i kontakt med nye mennesker, og det trekkes spesielt frem at det oppstår mange komiske situasjoner når man lever med to kulturer, som kan skape mye latter i felleskap.

Når det skal sees nærmere på humor og akkulturering i forbindelse, vises det til lite forskning vedrørende dette. Forskningen det vises til omhandler i større grad flerkulturelle vitser på bekostning av personer med ulike etniske identiteter, og det er ikke dette studiens resultater vedrørende humor sikter til (Avila-Saavedra, 2011; Katz & Shifman, 2005; Juni & Katz, 2001)

5.3 Overordnet diskusjon

Det er ønskelig å fremheve noen tanker vedrørende positive holdninger blant unge gutter med flerkulturell bakgrunn. Det er gledelig at resultatene fra denne studien viser til et positivt forhold til integreringstematikken, og at ungdommene til tross for vanskelige stunder klarer å belyse positive sider alt i alt ved tilflytting til Norge. Forskerens egen oppfattelse av integreringspolitikk og integreringstematikk i Norge, er at det blir fremstilt som vanskelig, utfordrende og negativt. Ungdommene belyser også denne siden av saken, men det er både overraskende og oppmuntrende at ungdom med flerkulturell bakgrunn har optimistiske beskrivelser av sine opplevelser vedrørende personlig integrering i Norge.

Mye forskning er gjort på området gjeldende for etnisk identitet og selvfølelse, og det vises til positiv synspunkter angående dette. Grunnlaget for slike antagelser kan være at mennesket strever etter å opprettholde en positiv sosial identitet, og dermed en god selvfølelse. Til tross for dette, har det seg slik at mennesker med flerkulturell bakgrunn ofte blir sett i et negativt og nedsettende lys ut i fra majoritetsbefolkningens oppfattelse, og dette kan føre til mindreverdighetskomplekser innen minoritetsgruppen (Liebkind, 1992). Minoritetsgruppen i en global sammenheng vil ikke påvirkes av slike mindreverdighetstanker, men nettopp innen det større samfunnet hvor de er flyttet til,

kan slike følelser oppstå (Liebkind, 2001). Nyere forskning som omhandler barn og ungdom med flerkulturell bakgrunn viser til at de tilpasser seg sin nye tilværelse godt, og i noen tilfeller også bedre enn barn og unge i majoritetsbefolkningen (Hoernzcyk, Liebkind, Phinney & Vedder, 2001). Dette til tross for at en akkulturasjonsprosess regnes som vanskelig, utfordrende og krevende. Den nyeste forskningen viser til slike positive tilfeller når forskning er gjennomført med barn og unge med flerkulturell bakgrunn, og ikke gjennom overførte antagelser vedrørende forskning hos voksne med flerkulturell bakgrunn (Oppedal & Sam, 2003).

Utviklingsøkologiske modeller, slik som Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell, setter kultur ytterst i modellen som sirkler rundt individet. Dette understreker at kultur er viktig i sammenheng med utvikling, men dets plassering i sirkelen viser til mangelfull spesifikk informasjon om hvordan kultur påvirker utviklingsprosesser. En slik modell beskriver kultur som en enkel enhet, noe som ikke samsvarer med dagens multikulturelle samfunn. Kultur satt i ytterste sirkel innen individets makrosystem, indikerer at kultur er separert fra individets atferd og sosiale interaksjon, og det er derfor ikke gitt hvordan individet skal imøtekomme akkulturasjonsprosesser ut i fra en slik modell. Altså vises det ikke til forholdet mellom individets kultur og individets utvikling (Oppedal & Sam, 2003).

5.4 Begrensninger

Det må rettes oppmerksomhet mot en del mulige begrensende faktorer i studien. Informantene utgjør en homogen gruppe, hvor alle er deltagere av idrettsorganisasjoner, er vellykket integrerte, er gutter og er innenfor samme aldersgruppe. Grunnlag for dette var utfordringer i rekrutteringsprosessen, hvor et lite antall informanter sa seg villige til å stille til intervju. Antall informanter har likevel bidratt til et svært rikt datamateriale, og sammensetningen av informanter har bidratt til å belyse integreringstematikken gjennom erfaringsbaserte «suksesshistorier».

Alle informantene deler beskrivelser basert på erfaringer opplevd i et byområde, og kan derfor i utgangspunktet ikke bidra direkte til kunnskap innenfor mindre tettsteder. Før en eventuell overføring av kunnskap til mindre tettsteder må det foretas en vurdering av om de aktuelle funnene er av allmennmenneskelig karakter eller i stor grad er preget av

forhold i storbyer. Studiens forfatter er tilbøyelig til å tenke at mye av kunnskapen er av en natur som gjør den overførbart.

Valg av kvalitativ metode i studiens sammenheng gir begrensninger for overførbart på populasjonsnivå, men fungerer derimot godt som et praksisnært kunnskapsbidrag innenfor feltet integrering gjennom organisert fysisk aktivitet av ungdom med flerkulturell bakgrunn. Det har vært et fokus å skulle utforske informantenes erfaringer, meninger, verdier og opplevelser, fremfor å besvare spørsmål som omhandler omfang, fordeling, forskjell eller effekt.

Valg av systematisk tekstkondensering som analyseform kan begrense kreativitet og utfoldelse i analysedelen, da det er en tydelig og klar firestegsprosess som skal følges. Det regnes likevel som en styrke å bruke en slik fastsatt analyseform, da dette støtter en transparent presentasjon av datamaterialet. Det er rettet bevissthet underveis i analysen mot at stegene ikke følges for slavisk, slik at kreativ tekning har fått spillerom. De fire stegene ved systematisk tekstkondensering har skapt trygghet i analyseprosessen, når manglende erfaring med slikt arbeid har lagt til grunn hos forskeren.

6.0 KONKLUSJON

Resultatene i denne studien, viser til at unge gutter med flerkulturell bakgrunn reflekterer over egen akkulturasjonsprosess. De viser til positive utfall ved personlig integrering totalt sett, og belyser flere områder som har vært viktige for et endelig vellykket utfall. Konklusjonen tar videre utgangspunkt i anbefalinger til praksisfelt og anbefalinger til videre forskning vedrørende emnet, og dette beskrives nærmere i påfølgende avsnitt.

6.1 Anbefalinger til praksisfelt

Sett ut i fra resultatene som denne studien gir, har informantene bidratt med konkrete anbefalinger til bruk innen det praktiske arbeidet rundt barn og ungdom med flerkulturell bakgrunn.

Når det kommer til iverksettelse av tiltak rundt målgruppen er det nødvendig med en evaluering av hensikten med selve tiltaket. Informantene presiserer at det må rettes bevissthet mot om tiltaket har som mål å være et tiltak basert på kunnskapsheving angående norsk kultur, eller om tiltakene har som formål å ha vellykket integrering som endelig utfall. Ved førstnevnte er det med fordel at bare barn og ungdom med flerkulturell bakgrunn er samlet rundt læringsprosessen. Derimot, hvis målet er å tilstrebe vellykket integrering, presiserer informantene et behov for at tiltaket rettes både mot etnisk norske barn og ungdom i sammen med barn og unge med flerkulturell bakgrunn. Grunnlag for sistnevnte er informantenes meninger om at integrering kun kan forekomme ved stiftelse av bekjentskap på tross av kulturer, inkludert vertkulturen.

Informantene uttrykker også et behov for differensiering av tiltak, hvor det må være nøye gjennomtenkt hvilken målgruppe tiltaket er siktet mot. Her brukes eksempler som aldersgruppe, kjønn og grunnlag for immigrering; flykninger, asylsøkere eller innvandrere. Informantene tydeliggjør behov for inkludering av den aktuelle målgruppen i arbeidet med planlegging og gjennomføring av nye tiltak. Slik inkludering kan tilby verdifulle erfaringer fra målgruppen tiltakene skal rettes mot. Verdifull informasjon som informantene i dette studien bidrar med er at tiltakene må være tilpasset nivå som passer for barn og unge, og humor er en god innfallsvinkel til tematikken.

Det anses å være et viktig moment at det forekommer et tettere samarbeid med skole og lærere. Informantene begrunner dette med en antagelse om at familier med flerkulturell bakgrunn i utgangspunktet har høyere grad av tillit til skolesystemet og lærerne som jobber der. Skolen og lærere kan ha innflytelse på foreldre i anbefalinger om barn og unges deltagelse i organisert fysisk aktivitet for å fremme integreringsprosessen.

Informantene ber også om at det rettes oppmerksomhet mot trenerens vesentlige rolle i arbeidet med barn og unge med flerkulturell bakgrunn. De er usikre på om trenere egentlig er klar over hvor betydningsfulle og innflytelsesrike de er. Informantene viser til flere historier som beskriver deres treneres viktige rolle og forklarer hvor avgjørende nettopp deres trener har vært for den personlige utviklingen. En viktig faktor for bevisstgjøring av trenerens posisjon i arbeidet med barn og ungdom med flerkulturell bakgrunn, er timeantallet som tilbringes sammen på fritiden, fremhever informantene.

6.2 Anbefalinger for videre forskning

Anbefalte temaer som bør utforskes videre er flere. Først og fremst er det interessant å se at få studier bygger på suksesshistorier vedrørende en målsetting om å oppnå vellykket integrering. Fokuset er mer rettet mot utfordringer og problematikk vedrørende integrering og ettersøker kunnskap om hva som er vanskelig og hvorfor. Det anbefales i den sammenheng i tillegg å søke etter faktorer som fremmer integrering, og erfaringsbasert kunnskap på hvordan vellykket integrering forekommer.

Mye av den etablerte forskningen rundt tematikken stammer fra utenlandske hold. Det er gjort en del forskning her i Norge, men ut i fra studiens gjennomgang av tidligere forskning, anses det som et behov for flere forskningsstudier vedrørende akkulturering i Norge. Norsk kunnskap om akkulturering i Norge er i hovedsak hentet fra bydeler omliggende Oslo-området, samt også noe fra Bergen. Her kan det være interessant å utvikle et større kunnskapsbidrag som omhandler flere byer og tettsteder, eventuelt forskning som oppdager likheter eller forskjeller mellom større byer og mindre tettsteder. Slike observasjoner kan bidra til å bedre implementeringen av tiltak rettet mot målgruppen, ut i fra geografiske forhold.

To enkeltstående temaer trekkes også frem som anbefalinger for videre forskning, knyttet til arbeid med barn og unge med flerkulturell bakgrunn. De to er humor som

tilnæringsmetode til tematikken, og bevisstgjøring av trenere i arbeid med målgruppen. Informantene retter oppmerksomhet mot de to overnevnte temaene, og det vises til lite tidligere forskning på områdene her i Norge.

REFERANSER

- Anspaugh, D. J., Anspaugh, S. L., & Dignan, M. B. (2006). *Developing Health Promotion Programmes*. USA.
- Baker, E., & Hook, V. J. (2010). Big Boys and Little Girls: Gender, Acculturation, and Weight among Young Children of Immigrants. *Journal of Health and Social Behavior*, 2010 (51), 200-214.
- Bakken, A., & Strandbu, Å. (2007). *En studie av idrett, minoritetsbakgrunn og kjønn*. Rapport 2007: 2. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Barne- og familiedepartementet. (2002). *Stortingsmelding nummer 39 (2001-2002)*. *Oppvekst- og levekår for barn og unge i Norge*. [Online]. Hentet 12. mai 2013 fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/regpubl/stmeld/2001-2002/stmeld-nr-39-2001-2002-.html?id=470899>
- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. (2013). *Noen begreper brukt i integreringsdebatten*. [Online]. Hentet 12. mai 2013 fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/kampanjer/tall-og-fakta/arbeidsliv-2.html?id=653741>
- Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet. (2012). *Melding til Stortinget (2012-2013)*. *En helhetlig integreringspolitikk*. [Online]. Hentet 12. mai 2013 fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/regpubl/stmeld/2012-2013/meld-st-6-20122013.html?id=705945>
- Berry, J. W. (1997). Lead Article. Immigration, Acculturation & Adaption. *Applied psychology: An international review*, 1997 (46-1), 5-68.

- Berry, J. W., Dasen, P. R., Poortinga, Y. H. & Segall, M. H. (2002). *Cross- Cultural Psychology. Research and Applications*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Berry, J. W., Phinney, J. S., Sam, D. L., & Vedder, P. (2006). Immigrant Youth: Acculturation, Identity, and Adaptation. *Applied Psychology: An international review*, 2006 (55-3), 303–332.
- Berry, J. W. & Sam, D. L (1995). *Acculturative stress among young immigrants in Norway*. *Scandinavian Journal of Psychology*. (26), 10-24.
- Berry, J. W. & Sam, D. L. (2006). *The Cambridge handbook of acculturation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bjertness, E., Heyerdahl, S., Lien, L., Sagatun, Å., & Sjøgaard, A. J. (2008). Ethnic Norwegian and ethnic minority adolescents in Oslo, Norway. A longitudinal study comparing changes in mental health. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 2008 (43), 87-95.
- Blom, S. (2010). *Sosiale forskjeller i innvandreres helse. Funn fra undersøkelsen Levekår blant innvandrere 2005/2006*. Rapport nr. 47. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Brinkmann, S., & Kvale, S. (2010). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological models of human development. I M. Cole, & M. Gauvain (Eds.), *Readings on the development of children, 2nd Ed.* (s. 37-43). NY: Freeman.
- Brown, M. B., Hammad, A., Herman, W. H., Jaber, L.A., & Zhu, Q. (2003). Lack of Acculturation Is a Risk Factor for Diabetes in Arab Immigrants in the U.S. *Diabetes care*, 2003 (26-7), 2010-2014.

- Crabtree, B. F., & Miller, W.L. (1999). *Doing qualitative research*. California: SAGE publications, inc.
- Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode- en kvalitativ tilnærming*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Donovan, R. M., & Sletteland, N. (2012). *Helsefremmende lokalsamfunn*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Drageset, S., & Ellingsen, S. (2010). Skape data fra kvalitativ forskningsintervju. *Sykepleien Forskning, 2010(5-4)*, 332-335.
- Eimhjellen, Ivar., & Seggaard, S. B. (2010). *Etniske minoriteter og frivillige organisasjoner*. Rapport 2010: 8. Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Folkehelseinstituttet. (2010). *Folkehelse rapport 2010. Helsetilstand for innvandrere i Norge*. Rapport 2010:2. Oslo: Nasjonalt folkehelseinstitutt.
- Folkehelseloven. (2012). *Lov om folkehelse. 2012.01.01. nr. 29*. [Online] Hentet 12. mai 2013 fra <http://www.lovdata.no/all/hl-20110624-029.html>
- Fossheim, H. J. (2009). *Informert samtykke. De nasjonale forskningsetiske komiteer*. [Online]. Hentet 12. mai 2013 fra <http://www.etikkom.no/no/FBIB/Temaer/Personvern-og-ansvar-for-den-enkelte/Informert-samtykke/>
- Green, J., & Tones, K. (2010). *Health Promotion. Planning and strategies*. London: SAGE Publications.
- Grimen, H., & Nortvedt, P. (2004). *Sensibilitet og refleksjon; filosofi og vitenskapsteori for helsefag*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Gulbrandsen, L. M. (2006). *Oppvekst og psykologisk utvikling. Innføring i psykologiske teorier*. Oslo: Universitetsforlaget AS.

- Hagelund, A., & Loga, J. (2009). *Frivillighet, innvandring, integrasjon. En kunnskapsoversikt*. Rapport 2009: 1. Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Harris, K.M., Larsen, P.G., Popkin, B. M., & Ward, D. S. (2003). Acculturation and overweight-related behaviors among Hispanic immigrants to the US: the National Longitudinal Study of Adolescent Health. *Social Science & Medicine*, 2003 (57), 2023–2034.
- Helse- og omsorgsdepartementet. (2013). *Fysisk aktivitet*. [Online]. Hentet 12. mai 2013 fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/tema/folkehelse/fysisk-aktivitet.html?id=589909>
- Helse- og omsorgsdepartementet. (2011). *Enige om å bekjempe helseforskjeller*. [Online]. Hentet 12. mai 2013 fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/aktuelt/nyheter/2011/enige-om-a-bekjempe-helseforskjeller.html?id=661440>
- Helseforskningsloven. (2008). *Lov om medisinsk og helsefaglig forskning. Lov 2008.06.20 nummer 44*. Hentet 12. mai 2013 fra <http://www.lovdatab.no/all/hl-20080620-044.html#map001>
- Hordaland Fylkeskommune. (2013). *Aktiv Saman 2012 – 2017*. [Online]. Hentet 12. mai 2013 fra <http://www.hordaland.no/Hordaland-fylkeskommune/Kultur/Idrett-og-friluftsliv/Aktiv-saman-2012---2017/>
- Kvale, S. (2005). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Kulturdepartementet. (2012). *Melding til stortinget (2011-2012). Den norske idrettsmodellen*. [Online]. Hentet 12. mai 2013 fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/regpubl/stmeld/2012-2013/meld-st-6-20122013.html?id=705945>

- Loga, J. (2011). Inkludering i nærmiljø. *En studie av frivillige organisasjoner som flerkulturelle møteplasser*. Rapport 2011: 5. Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Malterud, K. (2011). *Kvalitative metoder i medisinsk forskning*. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Malterud, K. (2012). Systematic text condensation: A strategy for qualitative analysis. *Scandinavian journal of public health*, 2012 (40), 795-805.
- Morgan, A., & Ziglio, E. (2007). Revitalising the evidence base for public health: an assets mode. *Promotion and Education*, 2007(17), 17–22.
- Mæland, J. G. (2010). *Forebyggende helsearbeid I teori og praksis*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Mæland, J. G. (2005). *Forebyggende helsearbeid I teori og praksis*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste. (2013). [Online] *Personvernombudet for forskning*. Hentet 12. mai 2013 fra <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/samtykke>
- Olsson, H., Sørensen, H. (2003). *Forskningsprosessen, kvalitative og kvantitative perspektiver*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Oppedal, B., Roysamb, E., & Sam, D. L. (2004). The effect of acculturation and socialsupport on change in mental health among young immigrants. *International Journal of Behavioral Development*, 28(6), 481-494.
- Parahoo, K. (1997). *Nursing research. Principles, Process and Issues*. New York: Palgrave Macmillan.
- Phinney, J. S. (1990). Ethnic Identity in Adolescents and Adults: Review of Research. *Psychological Bulletin*, 1990 (108-3), 499-514.

- Phinney, J. S., Horenczyk, G., Liebkind, K., & Vedder, P. (2001). Ethnic identity, immigration, and well-being: An interactional perspective. *Journal of Social Issues, 57*(3), 493-510.
- Polit, D.F., & Beck, C.T. (2011). *Nursing research: Generating and Assessing Evidence for Nursing Practice*. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Sam, D. L. (1994). *The psychological adjustment of young immigrants in Norway*. *Scandinavian Journal of psychology, (35)* 240-253.
- Samdal, O., & Wold, B. (Red.) (2012). *An Ecological Perspective on Health Promotion. Systems, Settings and Social Processes*. Bergen: Bentham Science Publishers.
- Skille, E. Å. (2006). *Ungdom og idrett. Empiriske faktorer, teoretiske perspektiver og metodiske refleksjoner*. Rapport nr. 7. Elverum: Høgskolen i Hedemark.
- Thornquist, E. (2003). *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori for helsefag*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Ødegård, G. (2010). *Foreningsliv i et flerkulturelt lokalsamfunn. En studie om integrasjon og sosial kapital*. Rapport 2010:6. Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- World Health Organization. (2011). *Rio Political Declaration on Social Determinants of Health*. [Online]. Hentet 12. mai 2013 fra http://www.who.int/sdhconference/declaration/Rio_political_declaration.pdf

Vedlegg 1

Revidert intervjuguide til dybdeintervjuer- Høsten 2012.

- BAKGRUNN:

- Kan du starte med å fortelle litt om deg selv?
  - Alder?
  - Hjemlandet ditt?
  - Litt om når og hvorfor du kom til Norge?
- Hva forstår du med begrepet organisert aktivitet?

- TIDLIGERE ERFARING MED ORGANISERT AKTIVITET:

- Før du flyttet til Norge, drev du med organisert aktivitet/ idrett i hjemlandet ditt?
- Kan du fortelle litt om hva organisert aktivitet er i hjemlandet ditt?
  - Hvordan fungerer organisert aktivitet der?
- Kan du beskrive litt rundt hvem som deltar i organisert aktivitet i hjemlandet ditt?
  - Finnes det noen forskjeller mellom kjønn, alder som du kan fortelle meg om?
- Er det noe du tenker på som finnes av organisert aktivitet i hjemlandet og ikke her?

- MØTE MED ORGANISERT AKTIVITET I NORGE:

- Hvilken form for organisert aktivitet driver du med her i Norge?
- Kan du fortelle litt om hvordan du introdusert for organisert aktivitet i Norge og hvorfor du valgte å delta?

- Kan du beskrive hvilke faktorer som ble avgjørende for at du valgte å drive med organisert aktivitet?
  - o Var det andre former for organisert aktivitet du skulle ønske at var presentert for deg?
- Hvordan opplevde du møtet med organisert aktivitet her i Norge?
- Hvordan opplevde du å bli møtt ved i den organiserte aktiviteten?
- Føler du at det er tilrettelagt for at unge med innvandrers bakgrunn skal kunne delta i organisert aktivitet i forhold til for eksempel språk, økonomi, transport, veiledning og støtte?
- Hvilke utfordringer tror du unge med innvandrers bakgrunn kan stå ovenfor ved møtet med organisert aktivitet her i Norge?

- INKLUDERING OG ENGASJEMENT I ORGANISERT AKTIVITET I NORGE:

- Hvordan vil du beskrive ditt engasjement rundt den organiserte aktiviteten du driver med?
- Hva tror du er avgjørende for at man skal føle seg inkludert i den organiserte aktiviteten man er del av?
- Hvordan opplever du det sosiale samholdet ved å delta i organisert aktivitet?
  - o Ser du noen utfordringer rundt det sosiale samholdet ved aktiviteten du driver med?
  - o Hva tenker du rundt organisert aktivitet som arena for å danne sosiale nettverk for unge med innvandrers bakgrunn som kommer til Norge?

- På hvilken måte tror du at organisert aktivitet kan bidra til at unge med innvandrer bakgrunn føler engasjement og inkludering i lokal samfunnet utenom den organiserte aktiviteten de er del av?
- Hva tenker du om frivillig arbeid og dugnadsarbeid ved organisert aktivitet?
- Hvordan tror du at organisert aktivitet kan bidra til at unge med innvandrerbakgrunn mestrer sin nye tilværelse i Norge bedre?
- Hvordan føler du at organisert aktivitet har påvirket din nåværende livssituasjon?
- Ser du noen utfordringer for unge med innvandrerbakgrunn ved å drive med organisert aktivitet her i Norge?
- Har du noen råd til de som arrangerer organisert aktivitet rundt om i Norge?

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr. 985 321 884

Torill Bull
HEMIL-senteret
Universitetet i Bergen
Christiesgt. 13
5015 BERGEN

Vår dato: 15.08.2012

Vår ref:31133 / 3 / MSI

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 08.08.2012. Meldingen gjelder prosjektet:

31133	<i>Hvilke faktorer bidrar til å fremme deltagelse og engasjement i organisert fysisk aktivitet hos personer med innvandrerbakgrunn?</i>
Behandlingsansvarlig	Universitetet i Bergen, ved institusjonens overste leder
Daglig ansvarlig	Torill Bull
Student	Signe Morken

Personvernombudet har vurdert prosjektet, og finner at behandlingen av personopplysninger vil være regulert av § 7-27 i personopplysningsforskriften. Personvernombudet tilrår at prosjektet gjennomføres.

Personvernombudets tilråding forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, eventuelle kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, http://www.nsd.uib.no/personvern/forsk_stud/skjema.html. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://www.nsd.uib.no/personvern/prosjektoversikt.jsp>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 01.06.2013, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Vigdis Namtvedt Kvalheim

Marte Sivertsen

Kontaktperson: Marte Sivertsen tlf: 55 58 33 48

Vedlegg: Prosjektvurdering